

งานสารนิพนธ์การ

พฤศจิกายน พ.ศ. 2512

การอบรมหัวหน้าธุรกิจการสาธารณสุข

ช
ครั้งที่ 1

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๔

ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านบริหารงานบุคคล และ แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

เจ้าของ

บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ.

ที่ปรึกษา

พันเอก จินดา ณ สงขลา	เลขาธิการ ก.พ.
นายประวิณ ณ นคร	รองเลขาธิการ ก.พ.
นายไสรจ สัจจกุล	รองเลขาธิการ ก.พ.

ผู้จัดการ

พันตรี อรรถ วิชัยกุล

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายสมพงษ์ ตรีวิมล

บรรณาธิการ

นายสำราญ ถาวรยศม์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์

กองบรรณาธิการ

นายอรุณ แก้วไชโย	ดร. วิลาศ สิงหวิสัย
นายเชิขร ธรรมาธิปต์	นายประเชิญ วาดกลิ่นหอม
นายอุดม บุญประกอบ	นายเสริมสุข โกวิทวานิช
นายชุมพล ศิลปอาษา	นายสุรสมบัติพรณ ดุลยจินดา

ระเบียบการบอกรับ

วารสารข้าราชการกำหนดออกเดือนละฉบับ ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๓๕ บาท บอกรับพร้อมกับส่งเงิน
ล่วงหน้าไปยัง "ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก ข้างทำเนียบรัฐบาล พระนคร" ส่งจ่าย
เงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน สำหรับในพระนครส่งทางโทรศัพท์ ๘๑๕๔๕๔ หรือ ๘๑๓๓๓๓ คือ ๓๔ ได้

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ — โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๗๒ ถนนบำรุงเมือง ดอนวัดสระเกษ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐
นายสิทธิชัย ปรีกัมส์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๒

สารบัญ

อะไรใหม่	หน้า
กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ	6
ข่าวข้าราชการ	7
 วิชาการ	
คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี	
..... โดย ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์	13
ข้อคิดเห็นบางประการจากการประชุมสัมมนา	
..... โดย เขียว ธรรมาธิปดี	21
มาเป็น HEARING OFFICER กันเถอะ	
..... โดย พุทธทรัพย์ มณีศรี	31
ความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา	
..... โดย เทอด สุปรีชากร	33
เรื่องของหัวหน้างาน	
..... โดย ไพโรจน์ ลิตปรีชา	45
 กฎหมาย ระเบียบ	
..... รวบรวม โดย สายบัว พุ่มแดง	(๑)
 ตอบปัญหา	
ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน	
..... ตอบโดย เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.	51
ปัญหาคลัง	
..... ตอบโดย เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง	55
 ปกิณกะ	
ถ้อยแถลง	3
PINK CITY	
..... โดย เฉลิม สิงห์กุล	46

ถ้อยแถลง

เดือนธันวาคมนี้ เป็นเดือนของการพัฒนาการบริหารงานสาธารณสุข สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดให้มีการอบรมหัวหน้าบุคลากรโรงพยาบาลและที่ทำการอนามัย จังหวัด ครั้งที่ ๑ ขึ้น ระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๒ - ๑๕ มกราคม ๒๕๑๓ โดย ฯพณ ฯ พจน์ สรสิน รองนายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรม

วารสารข้าราชการขอสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านนี้ ด้วยการนำคำกล่าวในการเปิดการอบรมมาเผยแพร่ให้ทราบทั่วกัน.

คำกล่าวรายงาน

ของ

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ.

ในพิธีเปิดการอบรมหัวหน้าบุคลากรสาธารณสุข ครั้งที่ ๑

ณ สำนักงาน ก.พ.

วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๒

ขอประทานกราบเรียน ฯพณ ฯ รองนายกรัฐมนตรี รองประธาน ก.พ.

ในนามของผู้เข้ารับการอบรม กระผมขอขอบพระคุณ ฯพณ ฯ เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมในวันนี้

การอบรมหัวหน้าบุคลากรสาธารณสุขนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ริเริ่มจัดให้มีขึ้นเป็นครั้งแรก โดยได้พิจารณาเห็นว่า การบริหารงานสาธารณสุขนั้น นับวันแต่จะสับสนยุ่งยากยิ่งขึ้น เพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เพราะประชาชนผู้รับบริการได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว และเพราะความขาดแคลนเจ้าหน้าที่เทคนิคบางประเภท ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทุก ๆ ฝ่ายในกิจการสาธารณสุขจึงต้องมีความรอบรู้ มีความสามารถในการทำงาน มีการแบ่งแยกหน้าที่การทำงานกันอย่างถูกต้อง และประสานงานกันได้อย่างดี จึงจะสามารถปฏิบัติภารกิจได้สมความมุ่งหมายและอย่างเป็นที่พึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

สำหรับเจ้าหน้าที่เทคนิคของกิจการสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล เภสัชกร พนักงานวิทยาศาสตร์ เป็นต้นนั้น ได้มีการอบรมเป็นทางการและมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมกันอยู่เป็นประจำ แต่สำหรับเจ้าหน้าที่ธุรการยังมิได้มีการอบรมกันอย่างเป็นทางการ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ขอให้สำนักงาน ก.พ. ช่วยจัดฝึกอบรมให้ ซึ่งโดยที่ ก.พ. เป็นศูนย์

กลางการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือน มีหน้าที่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพของข้าราชการพลเรือนอยู่ด้วย สำนักงาน ก.พ. จึงมีความยินดีที่จะช่วยดำเนินการให้ตามความประสงค์

การอบรมครั้งนี้ จะเน้นหนักไปในเรื่องหลักเกณฑ์และทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน การงบประมาณ การบริหารงานพัสดุ การบริหารงานบุคคล ตลอดจนความรู้ในการบริหารงานของโรงพยาบาลและงานอนามัย ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีความรู้และความเข้าใจยิ่งขึ้นในงานด้านบริหารและด้านธุรการของกิจการสาธารณสุข เป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติราชการและจะเป็นประโยชน์ในการที่จะได้มีงานประสานงานกันอย่างดียิ่งขึ้นต่อไป นอกจากนี้ เมื่อผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ก็จะได้ช่วยรับภาระงานบริหารและงานธุรการมาจากเจ้าหน้าที่เทคนิคได้มากยิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่เทคนิคเหล่านั้นจะได้มีเวลาปฏิบัติงานด้านวิชาการได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ทางธุรการและบริหารฝ่ายหนึ่งกับเจ้าหน้าที่เทคนิคอีกฝ่ายหนึ่งสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็ง มีสมรรถภาพดีเยี่ยมแล้ว กิจการสาธารณสุขก็จะเป็นผลสำเร็จสมบูรณ์ทั้งในด้านการบริหารและด้านบริหาร อันจะส่งผลถึงพละนามัยของประชาชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในด้านพัฒนาประเทศด้วย

ผู้เข้ารับการอบรมรุ่นนี้ เป็นข้าราชการชั้นหัวหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการของโรงพยาบาลและสถาบันเกี่ยวกับการสาธารณสุขต่าง ๆ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรมการแพทย์ ๒๐ ฝ่าย กรมอนามัย ๒๐ นาย และจากมหาวิทยาลัยมหิดล ๕ นาย รวมเป็น ๔๕ นาย จะใช้เวลาอบรมรวม ๗ สัปดาห์ หลังจากรุ่นนี้แล้ว จะมีการอบรมหัวหน้าธุรการสาธารณสุขอีก ๓ รุ่น รวมเป็น ๔ รุ่น

การอบรมครั้งนี้ จะไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยราชการและบริษัทเอกชนต่างๆ คือ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมบัญชีกลาง สำนักงานงบประมาณ มหาวิทยาลัยมหิดล กรมชลประทาน กรมพลธิการทหารบก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งได้ส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยเตรียมงาน โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและสิ่งตอบแทน อนึ่งโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า U.S. Fifth Field Hospital และบริษัท อุตสาหกรรมไทยมอเตอร์ จำกัด ได้เอื้อเฟื้อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าชมวิธีบริหารงานพัสดุ และวิธีจัดการงานต่างๆ ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณ ฯ ได้โปรดเปิดการอบรมหัวหน้าธุรการสาธารณสุข ครั้งที่ ๑ เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้เข้ารับการอบรมสืบไป □

คำกล่าวเปิดการอบรม หัวหน้าธุรการสาธารณสุข ครั้งที่ ๑

ของ

ฯ พล ฯ พจน์ สารสิน

รองนายกรัฐมนตรี รองประธานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

วันจันทร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๒ เวลา ๙.๓๐ น.

ท่านผู้เกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีเปิดการอบรมหัวหน้าธุรการสาธารณสุข ในวันนี้

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า กิจกรรมสาธารณสุขนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ประชาชนมีพลานามัยดี สามารถสร้างสรรความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการที่จะช่วยให้กิจกรรมสาธารณสุขมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การอบรมหัวหน้าธุรการสาธารณสุขนี้ จึงเป็นการริเริ่มที่ดีและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติด้วย

อีกประการหนึ่ง ขณะนี้ประเทศเรากำลังขาดแคลนเจ้าหน้าที่เทคนิคในกิจกรรมสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นอันมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาทางให้เจ้าหน้าที่ที่ขาดแคลนนั้น ปฏิบัติงานด้านเทคนิคได้อย่างเต็มที่ การที่จะอบรมให้หัวหน้าธุรการปฏิบัติงานด้านบริหารการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็ย่อมจะช่วยแบ่งเบาภาระที่ไม่ควรจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทคนิคดังกล่าวไปได้ กิจกรรมสาธารณสุขก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับส่วนตัวหัวหน้าธุรการสาธารณสุขนั้น การอบรมครั้งนี้ก็มีความหมายต่อท่านทั้งหลายเป็นอย่างมาก เพราะความรู้และความเข้าใจที่ท่านได้รับจากการอบรมเช่นนี้ ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ และสมรรถภาพในการปฏิบัติราชการของท่านเท่านั้น ยังจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นความสำคัญและความจำเป็นในหน้าที่และความรับผิดชอบของท่าน ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางให้มีความก้าวหน้าในอาชีพของท่านได้ตามความเหมาะสมอีกด้วย ดังนั้น จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้พยายามศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆ จากการอบรมครั้งนี้ให้มากที่สุด เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงงานในความรับผิดชอบของท่านให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้าพเจ้าขอขอบคุณหน่วยราชการทุกหน่วย โดยเฉพาะสำนักงาน ก.พ. ที่ได้ช่วยจัดให้มีการอบรมขึ้น และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยให้การอบรมครั้งนี้เป็นผลสำเร็จด้วยดี นับว่าท่านได้ทำประโยชน์แก่ทางราชการเป็นอย่างมาก

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการอบรมหัวหน้าธุรการสาธารณสุข ครั้งที่ ๑ และขอให้การอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายทุกประการ. □

อะไรใหม่

กฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจ

มีกฎหมายและระเบียบที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้ :-

๑. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมศุลกากร
๒. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หรือสถานศึกษาอื่นซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ. ๒๔๘๑)
๓. กฎ ก.พ. ออกตาม พ.ร.บ. ข้าราชการฝ่ายศุลกากรว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการธุรการสามัญที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงยุติธรรม
๔. คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ถือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
 - ๑) ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๔๑๒ โดยยกเลิกระเบียบฉบับเดิม
 - ๒) รายชื่อท้องที่กั้นการ พ.ศ. ๒๔๑๒
 - ๓) วิธีแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องเงินของกระทรวงทบวงกรม เทศบาล สุขาภิบาล และรัฐวิสาหกิจ ขาดบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ทุจริต ในด้านเจ้าหน้าที่ ด้านผู้บังคับบัญชา และในด้านการประสานงานของส่วนราชการต่าง ๆ
 - ๔) ให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณา ขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ ที่เกณฑ์ขอพระราชทานได้ตามเกณฑ์ปกติ แต่ต้องพ้นจากการราชการเพราะเหตุสูงอายุในปีที่พ้นจากราชการด้วย
 - ๕) กำหนดหลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เฉพาะชั้นสายสะพายเพิ่มเติมระเบียบที่ใช้อยู่ทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน
 - ๖) การจ่ายเงินเดือนเต็มให้แก่ข้าราชการที่ลาไปศึกษาในประเทศ ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเดิม และให้เจ้ากระทรวงพิจารณาอนุญาตเฉพาะสาขาวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่องานในหน้าที่ของผู้ขออนุญาตและหน่วยที่สังกัดอยู่ในขณะขออนุญาตเท่านั้น
๕. ก.พ. มีมติในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
 - ๑) การปรับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ เป็นขั้นเอก อันดับ ๓ โดยผลของ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๑๐ และตามมติคณะรัฐมนตรีโดยมิได้ผ่านการพิจารณาของ ก.พ. นั้น ถือว่าเป็นการปรับอัตราเฉพาะตัว เมื่อผู้ครองตำแหน่งพ้นจากอัตรานั้นไปให้เปลี่ยนอัตรานั้นกลับเป็นขั้นเอก อันดับ ๒ ตามเดิม ส่วนการที่จะขอกำหนดให้เป็นอันดับ ๓ ใหม่ จะต้องเสนอให้ ก.พ. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

๒) รับรองปริญญาและประกาศนียบัตรชั้นสูงของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ว่าเป็ปริญญาหรือประกาศนียบัตร ซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ.

๖. กรมวิเทศสหการได้ประกาศรายชื่อนที่มิได้เป็นทุนประเภท ๑ (ข) ให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ทราบ

(รายละเอียดอยู่หน้าพิเศษกลางเล่ม)

ข่าวข้าราชการ

กรมสรรพากร

แต่งตั้งให้ นายสวัสดิ์ ฟังลัดดา พนักงานภาษีเอก กองภาษีเงินได้นิติบุคคล รักษาการในตำแหน่งสรรพากรจังหวัดเอก จังหวัดธนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายสง พิงรัตน์ สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ไปดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก นางอุทัยวรรณ พัทธกษณาคม สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ไปดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร นายบุษ ศันสนบุษ สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไปดำรงตำแหน่ง สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นายสมศักดิ์ เอี่ยมจุฬา สมุหบัญชีอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ไปดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ แต่งตั้ง นายภิบาล ยมจินดา สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไปดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร นายศรีกุล บุตรดา สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ไปดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอเมืองระยอง ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายปรีชา นาคศรีชุม ผู้ตรวจการสรรพากรตรี สรรพากรเขต ๑ ไปดำรงตำแหน่งนิติกรตรี กองการเจ้าหน้าที่ นายประสงค์ ปทุมโรจน์ ผู้ตรวจการสรรพากรตรี แผนกสรรพากรจังหวัดชลบุรี ไปดำรงตำแหน่งพนักงานภาษีตรี แผนกใบผ่านภาษี กองภาษีเงินได้นิติบุคคลรวมดา นางนัทที สาราญสำรวจกิจ ผู้ตรวจการสรรพากรตรี แผนกสรรพากรจังหวัดนครนายก ไปดำรงตำแหน่งพนักงานภาษีตรี

แผนกภาษีหัก ณ ที่จ่าย กองภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เลื่อน **นายไพศาล ชัยศรีนุวัฒน์** สมุหบัญชีอำเภอตรี อำเภอคอนคม จังหวัดนครปฐม ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชี อำเภอโท อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา **นายถนอม ผ่องแผ้ว** สมุหบัญชีอำเภอตรี อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา **นายไสว ประทีปะจิตติ** สมุหบัญชีอำเภอตรี อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด **นายอุดม ประเสริฐศิลป์** ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดศรี จังหวัดพิษณุโลก ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่ง สมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย **นางฉวีวรรณ วรรณพุกษ์** ผู้ตรวจการสรรพากรตรี จังหวัดฉะเชิงเทรา ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอ บ้านแพง จังหวัดนครพนม **น.ส. พัทรี พรหมนารถ** ผู้ช่วยสมุหบัญชีอำเภอตรี อำเภอพระนคร จังหวัด พระนคร ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี **นายสำเริง บัวคล้าย** ผู้ช่วยสมุหบัญชีอำเภอตรี อำเภอตากใบ จังหวัดพระนคร ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม **นายสนั่น อนุโรจน์** สมุหบัญชีอำเภอตรี อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ขึ้นเป็นชั้นโท ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอโท อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒

กรมป่าไม้

แต่งตั้ง **นายศฤงคาร มณี** ผู้ช่วยป่าไม้เขตโท ป่าไม้เขตแพร่ ไปดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท จังหวัดพังงา และให้ **นายประจวบ ขจีจิตต์** พนักงานป่าไม้โท ป่าไม้เขตแพร่ รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วย ป่าไม้เขตโท ป่าไม้เขตแพร่ อีกตำแหน่งหนึ่ง ตั้งแต่ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายธรรมศักดิ์ สุวแพทย** พนักงานป่าไม้โท ป่าไม้เขตนครสวรรค์ ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้โท ป่าไม้เขตเชียงราย **นายประสิทธิ์ กวางแก้ว** นักวิชาการป่าไม้โท ป่าไม้เขตเชียงราย ไปดำรงตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้โท ป่าไม้เขตนครสวรรค์ **นายพิฑูรย์ สมรรถะบุตร** พนักงานป่าไม้ตรี กองคันควา ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้ตรี กองโครงการ **นายโกมล บุญไชย** นักวิชาการป่าไม้ตรี ป่าไม้เขตอุดรธานี ไปดำรงตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ตรี ป่าไม้เขต บ้านโป่ง ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ รับโอนผู้ที่ได้รับทุน ก.พ. ไปศึกษาวิชาการ ณ ต่างประเทศคือ **นางสาว ฉวีวรรณ สีนอนวงศ์** นักเกษตรตรี แผนกเก็บและรักษาข้าว กองวิทยาการกรมการข้าว และแต่งตั้งให้ดำรง

ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ตรี แผนกทดลองและส่งเสริมการใช้ไม้และของป่า กองคันควา และรับโอน นายเทพ
 เลขะกุล นักเกษตรกร กองวิทยาการ กรมการข้าว และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ตรี แผนกทดลอง
 และส่งเสริมใช้ไม้และของป่า กองคันควา ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายนิยม ชนะบุญ
 ป่าไม้อำเภอศรี อำเภอสว่างใหม่ จังหวัดหนองคาย ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้ตรี ป่าไม้เขตอุดรธานี
 นายสมพงษ์ วงศ์ไชยสุวรรณ พนักงานป่าไม้จัตวา ประจำป่าไม้จังหวัดสระบุรี ไปดำรงตำแหน่งพนักงานป่าไม้
 จัตวา ประจำป่าไม้จังหวัดฉะเชิงเทรา นางสาวสุรินทร์ ดวงเกตุ พนักงานบัญชีจัตวา ป่าไม้เขตปราจีนบุรี
 ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนกพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์ กองคันควา รับโอน นางสาวเกศราวัลย์
 คงนคร พนักงานบัญชีจัตวา อำเภอปะเหลียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงาน
 บัญชีจัตวา ประจำป่าไม้จังหวัดตรัง ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒

กรมการขนส่งทางบก

แต่งตั้งให้ นายสุนทร ศรี ดำรงตำแหน่งพนักงานขนส่งจัตวา แผนกตรวจการ กองตรวจการขนส่ง
 ตั้งแต่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายชลอ คล้ายทองคำ ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน กองวิศวกรรม
 การขนส่ง ส.อ. ประสงค์ จันทร์หล้าฟ้า ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัด
 เชียงราย นายสุทิน แก้วศรัชัย ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำสถานีขนส่งนครราชสีมา ที่ทำการ
 ขนส่งจังหวัดนครราชสีมา นายชุมพล ภูตระกูล ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัด
 บุรีรัมย์ ตั้งแต่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นายสมเกียรติ วุฒินันทกิจ ดำรงตำแหน่งเสมียน
 พนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้ง นายสว่าง
 พรหมดวง ดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน กองวิศวกรรมการขนส่ง ตั้งแต่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้
 นายไพฑูรย์ คำภา เสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัดขอนแก่น ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน
 ประจำสถานีขนส่งอุดรธานี นางนวลศรี ดวงแบน เสมียนพนักงาน ประจำสถานีขนส่งอุดรธานี ที่ทำการ
 ขนส่งจังหวัดอุดรธานี ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัดขอนแก่น นายรัชชัย
 อัญชินบุตร เสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการขนส่งจังหวัดเลย ไปดำรงตำแหน่งเสมียนพนักงาน ประจำที่ทำการ
 ขนส่งจังหวัดนครพนม ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒

สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

แต่งตั้งให้ **นายวิบูลย์ พินิจอักษร** ดำรงตำแหน่งวิทยากรเอก ประจำสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายตระกูลศักดิ์ ศาสตราวิท** ดำรงตำแหน่งวิทยากรโท สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ตั้งแต่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๒ อนุญาตให้ **นายปราโมทย์ บุญญาวรรณศิริ** สหกรณ์อำเภอโท อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ลาออกจากราชการเพราะเหตุป่วย ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้ง **นายวิศ วัฒนศักดิ์** ดำรงตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดจัตวา แผนกกฎหมาย กองทะเบียนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ตั้งแต่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๒ อนุญาตให้ **จ.อ. สันติ นิมพะยา** เสมียนพนักงาน แผนกสวัสดิ กองกลาง โอนไปรับราชการกรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ อนุญาตให้ **นายพนม อุตธารนิช** เสมียนพนักงาน ประจำทำการสหกรณ์อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพอื่น ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒

กรมทางหลวง

แต่งตั้งให้ **นายมนัส คอวนิช** ผู้อำนวยการกองสำรวจและออกแบบ เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งรองอธิบดี เพื่อให้ทำหน้าที่รองอธิบดีฝ่ายดำเนินงาน และแต่งตั้งให้ **เรืออากาศตรี เสรี สืบสงวน** นายช่างเอก กองก่อสร้าง เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองสำรวจและออกแบบ ตั้งแต่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๒ อนุญาตให้ **นายดำรง กฤษทอง** นายด่านเก็บค่าธรรมเนียบเอก ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนาน ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายสมพล จุลวงศ์** นายช่างโท กองก่อสร้าง ดำรงตำแหน่งนายช่างโท กองบำรุง ตั้งแต่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายสว่าง ศรีวรกุล** และ **นายประวิตร ปุຍະນาวิน** ดำรงตำแหน่งนายช่างโท กองวิเคราะห์และวิจัย ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายบุญศรี เทือกสุบรรณ** นายช่างโท แขวงทางทางอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ดำรงตำแหน่งนายช่างโท แขวงทางทางสงขลา **เรืออากาศตรีวิเชียร สุทธสุภา** นายช่างโท กองก่อสร้าง เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งนายช่างโท แขวงทางทางอุบลราชธานี ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายนิคัย จินตพงศ์** พนักงานบัญชีตรี แผนกบำรุงกอง ทางหลวง จังหวัด และชนบท ไปดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชีตรี แขวงทางทางยะลา เขตการทางสงขลา **นายสมวิทย์ ทาแก้ว** ช่างตรี แขวงทางทางหัวหิน เขตการทางประจวบคีรีขันธ์ ไปดำรงตำแหน่งช่างตรี แขวงทางทางเพชรบูรณ์ เขตการทางพิษณุโลก ตั้งแต่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ **นายสมบุญ อินตะขาว**

ดำรงตำแหน่งนิติกรตรี กองที่ดินและนิติกรรม ตั้งแต่ ๑ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นางสาวพัชรภรณ์ สงค์รอด และ นางสาวสันทนา ไชยมาศ ดำรงตำแหน่งวิทยากรตรี แผนกการเจ้าหน้าที่ สำนักงาน เลขาธิการกรม และ นางสาวนา เหมาชีวิตนี้ ดำรงตำแหน่งวิทยากรตรี กองฝึกอบรม ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒

กรมพัฒนาชุมชน

แต่งตั้ง นายเดช นิลบรรพต นายสุกิจ พลเพชร และ นายฉลอง สังข์ชาติ ให้ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร นายอำนาจ อินทรทองปาน และ นายประเสริฐ เมฆาสวัสดิ์ ให้ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสกลนคร นายเฉลิม เขาวนปรีชา และ นายพิบูล แก้วทันคำ ให้ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย นางสาววิยะดา ถาวรรัตน์ และ นางสาวนงนาฏ พรหมสมักร แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัด บัตตานี ตั้งแต่ ๑๗ กันยายน ๒๕๑๒ แต่งตั้งให้ นางสาวกรองแก้ว ชูพินิจ ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย นางสาวยุพา กาหยี่ และ นางสาวอารีย์ รัตนจินดา ดำรงตำแหน่ง พัฒนากรตรี อำเภอเมือง จังหวัดสตูล นางสาวอำไพ ลิมไทย ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส นางสาวอารี อักษรกุล ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอวังสะพุง จังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๒

ข่าวเกี่ยวกับข้าราชการเดินทางไปและกลับจากต่างประเทศ

สำนักงาน ก.พ.

นายสมมติ เจริญกุล, นายเฉลิมพล สัตถาภรณ์, นายเฉลิม อรรถพิศาลโสภณ และ นายปฐม สมบูรณ์สิน เดินทางกลับจากการดูงานด้านการบริหารงานบุคคลที่สหรัฐอเมริกา และกลับเข้า ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามเดิมแล้ว ตั้งแต่ ๘ กันยายน ๒๕๑๒ ส่วนรุ่นต่อไปที่จะไปดูงาน ด้านเดียวกัน คือ นายสมสละ จีระพันธ์ นายอดุล บุญประกอบ นางสาวสินี เจริญพจน์ และ นายจำนง แสงมหาชัย กำหนดเดินทางประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๑๒

กรมทรัพยากรธรณี

นายวิรัตน์ มหัทธพงศ์ นักธรณีวิทยาโท กองธรณีวิทยา เดินทางกลับจากสหรัฐอเมริกา เข้าปฏิบัติราชการตามเดิม ตั้งแต่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๒ นายโอภาส แสงสุวรรณ นายช่างเอก และ นายสมศักดิ์ รับสิน กองช่าง เดินทางกลับจาก สหรัฐอเมริกา เข้าปฏิบัติราชการ ตามเดิมแล้ว ตั้งแต่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๒ นางเสริมสุข ถิ่นลม หัวหน้าแผนกห้องสมุด กองการเศรษฐกิจและเผยแพร่ ได้รับทุนรัฐบาลฝรั่งเศสไปดำเนินงานด้านห้องสมุด ณ ประเทศฝรั่งเศส เดินทางไปแล้ว ตั้งแต่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๒ ม.ล. หญิงผกาแก้ว จักรพันธ์ ประจำแผนกเศรษฐกิจและวิจัย ได้รับทุนบริษัท ไซมัสทอนซินดิเกต ไปศึกษาวิชา Economics ณ สหรัฐอเมริกา โดยออกเดินทางไปแล้ว ตั้งแต่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๒ นายพิพัฒน์ พรหมโมบล นายช่างโท กองการเหมืองแร่ และ ม.ล. สิริวัตร เกษมสันต์ นายช่างโท กองการเหมืองแร่ ได้รับทุน Thailand Gulf Oil Company ไปศึกษาวิชา Petroleum Engineering ณ สหรัฐอเมริกา ออกเดินทางไปแล้วตั้งแต่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๒ และ นางสาวไพลิน วิโรทัย นักวิทยาศาสตร์โท กองโลหกรรม ได้รับทุนรัฐบาลแคนาดา ไปดำเนินงานด้านโลหวิทยา โดยออกเดินทางไปแล้ว ตั้งแต่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๒

กรรมชั่วที่ก่อให้เกิด

เวรอนตน

ย่อมส่งผลให้ทุกชีวิต

กลุ้มร้อน

กรรมดีย่อมส่งผล

แต่สุข สันต์เฮย

จะชั่วเพิ่มเติมขึ้น

เลิศแท้วิระชน

คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ของนายกรัฐมนตรี

โดย ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์

ในการบริหารงาน ผู้ที่เป็นหัวหน้าในการบริหารจะมีภารกิจมากมาย นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การวินิจฉัยสั่งการ การปกครองบังคับบัญชา การควบคุมงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ถ้าหากเป็นองค์กรเล็กๆ ผู้ที่เป็นหัวหน้าในการบริหารอาจจะปฏิบัติงานเหล่านี้ด้วยตัวเองได้ แต่ถ้าเป็นการบริหารในองค์กรใหญ่ๆ และมีลักษณะซับซ้อนมากแล้ว ลำพังหัวหน้าผู้บริหารคนเดียวอาจจะปฏิบัติงานต่างๆ เหล่านี้ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้ จึงจำเป็นต้องมีที่ยึดอาศัยบุคคลอื่น ๆ เป็นผู้ช่วยและเป็นที่ปรึกษา เพื่อที่ช่วยแบ่งเบาภารกิจ และคอยให้คำปรึกษาแนะนำให้ความคิดเห็น ตลอดจนข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายของงาน วินิจฉัยสั่งการ และดำเนินงานต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

ในระบบบริหารราชการไทย ก็อาศัยหลักเช่นเดียวกัน ในการที่มีการตั้งผู้ช่วยหรือที่ปรึกษา แก่หัวหน้าฝ่ายบริหาร หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระ และช่วยให้คำแนะนำปรึกษากิจการต่างๆ ให้ดำเนินไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งจำเป็นจะต้องเร่งรัดในการพัฒนาประเทศนี้ นายกรัฐมนตรีนอกจากจะดำรงตำแหน่งในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารแล้ว จะต้องดำรงตำแหน่งที่สำคัญๆ พร้อมๆ กันหลายตำแหน่งด้วย เช่นผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านายกรัฐมนตรีต้องรับภาระเพิ่มขึ้นอีกอย่างกว้างขวางมากมาย ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภารกิจของงาน นายกรัฐมนตรีก็เช่นเดียวกับหัวหน้าฝ่ายบริหารที่สำคัญๆ ดังกล่าวมาแล้ว คือจำเป็นจะต้องมีคณะผู้ช่วยและคณะที่ปรึกษา ไว้เป็นเครื่องมืออันสำคัญที่สุด เพื่อคอยให้คำแนะนำ ให้ความคิดเห็น ตลอดจนเสนอข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อช่วยให้นายกรัฐมนตรีสามารถวินิจฉัยสั่งการ และดำเนินการในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ ที่ปรึกษาทางด้านการต่างประเทศ คณะที่ปรึกษากฎหมาย คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

สำหรับในที่นี้ ผู้เขียนขอกล่าวถึง คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี เท่านั้น ทั้งนี้ โดยเหตุที่คณะที่ปรึกษาคณะนี้มีส่วนสัมพันธ์กับราชการพลเรือนโดยตรง แต่ยังมีส่วนราชการบางหน่วย และบุคคลอีกจำนวนมากที่ยังไม่รู้จัก และไม่ทราบว่ามีความสำคัญอย่างไรบ้าง และประการที่สำคัญที่สุดในขณะนี้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางหนังสือพิมพ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี คือปัญหางานซ้อนงาน ในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ซึ่งเป็นงานที่อยู่ในหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาโดยตรง และปัจจุบันนี้คณะที่ปรึกษาฯ กำลังดำเนินการแก้ปัญหาอยู่แล้ว โดยการพิจารณาแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลัง ผู้เขียนจึงคิดว่า หากได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีมาเสนอ ควรจะเป็นประโยชน์บ้าง ไม่มากก็น้อย ความเป็นมาของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร

คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี แต่เดิมเรียกว่า คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารและองค์การของรัฐ ได้ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๒ โดยมีนายทวี แรงขำ เป็นประธาน และมีที่ปรึกษาอื่นอีก ๑๒ นาย ทั้งนี้เพื่อให้คำแนะนำแก่นายกรัฐมนตรี ในอันที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขส่วนราชการ และองค์การต่างๆ ของรัฐบาล ให้มีประสิทธิภาพและมีความประหยัดยิ่ง โดยมีหน้าที่พิจารณาส่วนราชการที่จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงส่วนราชการต่างๆ โดยการรวม แยก ย้าย สังกัด หรือแปลงรูป หรือยุบเลิกส่วนราชการบางส่วน เพื่อก่อให้เกิดการประสานงานซึ่งกันและกัน ป้องกันมิให้มีการปฏิบัติงานซ้อนกัน จัดให้มีการแข่งงานกันโดยถูกต้องตามหลักวิชา และแก้ปัญหาเรื่องคนล้นงาน

แต่ในระยะนั้นคณะที่ปรึกษาฯ ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องแบ่งส่วนราชการใหม่เท่านั้น มิได้จัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้แก่ส่วนราชการนั้นๆ ด้วย ครั้นต่อมา เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๐๖ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีได้ถึงแก่อสัญกรรม คณะรัฐมนตรีชุดนั้นจึงต้องสิ้นสุดลง พร้อมกันนั้นคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีก็ต้องหมดสภาพตามไปด้วย แต่ภายหลังที่ได้มีการแต่งตั้งรัฐบาลชุดใหม่ จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยเหตุที่รัฐบาลชุดนี้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลในรัฐบาลชุดเดิม และนโยบายของรัฐบาลชุดนี้จึงยึดถือแนวนโยบายของรัฐบาลชุดเดิม ในส่วนที่เกี่ยวกับคณะที่ปรึกษา

ระเบียบบริหารนั้น นายกรัฐมนตรีเห็นว่ายังมีความจำเป็น จึงได้แต่งตั้งบุคคลคณะหนึ่งเป็น คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี โดยมีนายทวี แรงขำ เป็นประธานคณะที่ พิเคราะห์ และที่ปรึกษาอื่นอีก ๑๘ นาย มีหน้าที่ส่วนใหญ่เช่นเดียวกันกับคณะที่ปรึกษาฯ ชุด ก่อน กล่าวคือ ตรวจพิจารณากิจการในส่วนราชการต่างๆ ของรัฐบาล และเสนอความคิด เห็นเพื่อจัดตั้งขึ้นใหม่ หรือรวม หรือแยก หรือย้ายสังกัด หรือแปลงรูป หรือยุบเลิกส่วน ราชการบางส่วน โดยเหตุผลทางประหยัดและประสิทธิภาพ แก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีทางปฏิบัติ ของส่วนราชการต่างๆ เพื่อมิให้งานซ้ำกันโดยไม่จำเป็น ประสานงานของหน่วยราชการที่มี ลักษณะคล้ายคลึงกันให้มีความสัมพันธ์ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้มีการแบ่งงานถูก ต้องตามหลักวิชาเรื่องการแบ่งงานและแก้ปัญหาเรื่องคนล้นงาน พิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการ ของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ พิจารณาบรรจุบุคคลในอัตราเงินเดือนขั้นตรีและชั้นจัตวาที่ว่าง ของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ และพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างให้ส่วนราชการต่างๆ ตามความ เหมาะสม แต่เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารมีอยู่หลายประการ และมีขอบเขตกว้างขวางดังกล่าวนั้นแล้ว ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญ ในงานนั้นๆ ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จึงได้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพิจารณาแบ่งส่วนราชการและจัดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ โดยพิจารณา รายละเอียดต่างๆ เสนอคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร

งานของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี ในการพิจารณาแบ่งส่วน และจัดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ได้ดำเนินเป็นผลดีเรื่อยมา ครั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ คณะที่ปรึกษาฯ และอนุ กรรมการ ก็จำเป็นต้องหมดสภาพตามรัฐบาลด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการแต่งตั้งรัฐบาลชุด ปัจจุบันขึ้นบริหารประเทศแล้ว นายกรัฐมนตรี เห็นว่า คณะที่ปรึกษาฯ และอนุกรรมการ ที่หมดสภาพไปแล้วนั้นได้ปฏิบัติภารกิจ และยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ราชการเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการและจัดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวง กรมต่างๆ ด้วยเหตุนี้นายกรัฐมนตรี จึงได้แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารขึ้นอีก เพื่อ ปฏิบัติงานสืบต่อไป และนอกจากนั้นแล้ว ได้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการที่ปรึกษาระเบียบ บริหารขึ้นเช่นเดียวกัน

อำนาจหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร

คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีในปัจจุบันนี้ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ตรวจสอบพิจารณากิจการในส่วนราชการต่างๆ ของรัฐบาล และเสนอความเห็นเพื่อจัดตั้งขึ้นใหม่ รวม หรือแยก หรือย้ายสังกัด หรือแปลงรูป หรือยุบเลิกส่วนราชการบางส่วน โดยเหตุผลทางการประหยัด และควมมีประสิทธิภาพ
๒. แก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธิต่างปฏิบัติของส่วนราชการต่างๆ เพื่อมิให้งานซ้ำซ้อนกันโดยไม่จำเป็น
๓. ประสานงานในหน่วยราชการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้มีความสัมพันธ์ ร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๔. ให้มีการแบ่งงาน ถูกต้องตามหลักวิชา เรื่องการแบ่งงาน และแก้ปัญหาคนล้นงาน
๕. พิจารณาจัดส่วนราชการ และกำหนดอัตรากำลังของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ

กล่าวโดยสรุป คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีในปัจจุบัน มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและเสนอความเห็นในการแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชา มีผลในทางประหยัดและมีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับกิจการต่างๆ ของรัฐบาลในการจัดตั้ง รวม แยก ย้ายสังกัด หรือยุบเลิกส่วนราชการ ตลอดจนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบวิธีการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ มิให้งานซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งประสานงานให้ส่วนราชการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้มีความสัมพันธ์ และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติส่วนรวม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีชุดนี้มีอำนาจหน้าที่แตกต่างไปจากชุดก่อนอยู่บ้าง กล่าวคือ คณะที่ปรึกษาฯ ชุดนี้ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาบรรจุบุคคลในอัตราเงินเดือนขั้นตรีและชั้นจัตวาที่ว่างของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ อย่างคณะที่ปรึกษาฯ ชุดก่อน แต่ในสาระสำคัญอื่นๆ นั้นมิได้แตกต่างไปจากเดิมเลย

องค์ประกอบของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร

คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีในปัจจุบันนี้ ประกอบด้วย
นายทวี แรงขำ เป็นประธานคณะที่ปรึกษา

พลโท แสงวณ เสนาณรงค์ เป็นที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ ”

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ”

ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ”

อธิบดีกรมบัญชีกลาง ”

นายมาลัย หุวะนันทน์ ”

นายศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์ ”

นายประวิณ ณ นคร ”

ผู้อำนวยการกองวิชาการและสอบไล่—

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นที่ปรึกษาและเลขานุการ

จะเห็นได้ว่า ผู้ที่เป็นที่ปรึกษาล้วนแล้วแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในราชการ และเป็นข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งสำคัญๆ อยู่ในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพิจารณาแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ และต้องประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย จำเป็นต้องมีอนุกรรมการพิจารณาและวิเคราะห์รายละเอียดเสนอคณะที่ปรึกษาอีกชั้นหนึ่ง คณะที่ปรึกษาฯ จึงได้แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานดังกล่าว ประกอบด้วย

นายประวิณ ณ นคร ประธานอนุกรรมการ

อธิบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต —

พัฒนบริหารศาสตร์ อนุกรรมการ

รองเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ”

ผู้อำนวยการกองวางแผนกำลังคน สำนักงานสภา —

พัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ”

ผู้อำนวยการกองนิติธรรม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการกองเงินเคียน กรมบัญชีกลาง	„
หัวหน้ากองค่าจ้าง กรมบัญชีกลาง	„
หัวหน้ากองงบประมาณฝ่ายการเมือง สำนักงบประมาณ	„
หัวหน้ากองงบประมาณฝ่ายบริหาร สำนักงบประมาณ	„
หัวหน้ากองงบประมาณฝ่ายเศรษฐกิจ สำนักงบประมาณ	„
หัวหน้ากองงบประมาณฝ่ายสาธารณูปการ สำนักงบประมาณ	„
หัวหน้ากองจัดวางระบบงาน สำนักงบประมาณ	„
หัวหน้ากองระเบียบข้าราชการ สำนักงาน ก.พ.	„
หัวหน้ากองงานคณะที่ปรึกษาและกรรมการ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	„
ผู้อำนวยการกองวิชาการและสอบได้ สำนักงาน ก.พ.	อนุกรรมการและเลขานุการ
นายอาทิตย์ อุไรรัตน์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายจินดา ชี้อตรง	ผู้ช่วยเลขานุการ

แต่แม้ว่าอนุกรรมการดังกล่าวจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้และประสบการณ์ในราชการ เพียงไรก็ตาม เนื่องจากอนุกรรมการก็ยังมีภารกิจปฏิบัติอยู่ประจำ เช่นเดียวกับคณะที่ปรึกษา ฯ เพราะฉะนั้น การที่อนุกรรมการจะออกไปวิเคราะห์งานในการแบ่งส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังเองนั้น อนุกรรมการไม่อาจจะทำได้จึงต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่ง ที่จะต้องออกไปวิเคราะห์งานในรายละเอียดต่างๆ เพื่อประกอบการแบ่งส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ แล้วนำเสนออนุกรรมการ และคณะที่ปรึกษา ฯ พิจารณาเป็นลำดับไป ในปัจจุบันนี้ได้อาศัยเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน ก.พ. และจากสำนักงบประมาณ โดยปฏิบัติงานร่วมกัน

การดำเนินงาน

ดังกล่าวมาแล้วว่า ภารกิจอันสำคัญของคณะที่ปรึกษาคือการพิจารณาแบ่งส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้แก่ส่วนราชการต่างๆ โดยขจัดปัญหาทางซ้อนซ้ำกัน

และแก้ปัญหาคนล้นงาน โดยคำนึงถึงความประหยัดและควมมีประสิทธิภาพในการบริหารราชการเป็นสำคัญ ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ คณะที่ปรึกษาจะดำเนินงานออกเป็นขั้นตอนต่างๆ ตามลำดับก่อนหลังดังนี้ คือ

๑. ดำเนินการแบ่งส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการที่เสนอหาจัดแบ่งส่วนราชการ หรือบอกอัตรากำลังใหม่

๒. ดำเนินการแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการที่สำนักงาน ก.พ หรือสำนักงานประมาณเสนอแนะให้จัด

๓. ดำเนินการจัดอัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการอื่นๆ ที่เหลือ

สำหรับภารกิจในประการอื่น ๆ ของคณะที่ปรึกษาฯ เช่น การพิจารณาในการจัดตั้งขึ้นใหม่ รวมหรือแยก หรือยุบส่วนราชการ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติของส่วนราชการต่าง ๆ นั้น คณะที่ปรึกษาฯ จะได้ดำเนินการควบคู่ไปในคราวเดียวกันกับการพิจารณาแบ่งส่วนราชการ และจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ หรืออาจจะพิจารณาเป็นกรณีไปก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

ในขณะนี้คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ฯ ได้พิจารณาแบ่งส่วน ราชการและจัดอัตรากำลัง เสร็จสิ้นไปแล้ว ประมาณ ๓๓ % ของจำนวนส่วนราชการทั้งหมดซึ่งมีอยู่ ๗๖๔ กอง สำหรับส่วนราชการที่เหลือนั้น คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ฯ จะพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังให้ตามลำดับของความจำเป็น ซึ่งคาดไว้ในระยะเวลา ๕ ปี ข้างหน้า คณะที่ปรึกษาฯ จะสามารถพิจารณาส่วนราชการที่เหลือให้เสร็จสิ้นได้

แต่อย่างไรก็ตาม ภารกิจของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ของนายกรัฐมนตรีนี้ หาได้เสร็จสิ้นลง เมื่อเสร็จการแบ่งส่วนราชการและการจัดอัตรากำลังครั้งนี้ไม่ ในเมื่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม และความจำเป็นต่างๆ ในอันที่ใหัรัฐจำเป็นต้องขยายบริการต่างๆ ให้แก่ประชาชนนั้นเกิดขึ้นอยู่เรื่อยไป และความจำเป็นวันนี้ ทำให้ส่วนราชการต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ นั่นคือ ส่วนราชการและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้กำหนดไว้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมด้วย คณะที่ปรึกษาฯ จึงคาดไว้ว่า ส่วนราชการและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่กำหนดไว้นั้น จะ

สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีที่สุดไม่เกินกว่า ๕ ปี เมื่อครบ ๕ ปี หรือเมื่อไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์แล้ว ก็ต้องปรับปรุงใหม่ ด้วยเหตุนี้ คณะที่ปรึกษาฯ จึงได้กำหนดไว้ว่า ส่วนราชการและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ซึ่งกำหนดให้แก่ส่วนราชการต่างๆ นั้น กำหนดไว้ในระยะเพียง ๓-๕ ปี เท่านั้น เมื่อครบกำหนดแล้ว คณะที่ปรึกษาก็จะพิจารณาให้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง และนอกจากนั้น ส่วนราชการต่างๆ ที่คณะที่ปรึกษาฯ ได้จัดอัตรากำลังให้แล้ว หากจะมีการเปลี่ยนแปลงบางประการ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ก็จะสอบถามหรือเสนอผ่านคณะที่ปรึกษาฯ แทนที่จะผ่าน ก.พ. ดังแต่ก่อน ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่าภารกิจของคณะที่ปรึกษาฯ ในปัจจุบันนี้ยังมีมากขึ้นๆ เป็นเงาตามตัวทีเดียว

สรุป

เท่าที่ผู้เขียนได้กล่าวมานั้น พอที่จะเป็นข้อพิจารณาอย่างคร่าวๆ แก่ผู้อ่านได้ว่า คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีนั้น มีขอบเขตอำนาจหน้าที่แค่ไหน และสามารถปฏิบัติงานอะไรให้สำเร็จลุล่วงไปบ้างแล้ว

ตามความเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนมั่นใจว่า คณะที่ปรึกษาฯ คณะปัจจุบันนี้คงจะสามารถดำเนินงานในหน้าที่ให้สำเร็จได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ ทั้งนี้ นอกจากคุณวุฒิ ประสิทธิภาพในราชการที่มีอยู่ในแต่ละท่านแล้ว ยังมีอนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ที่ช่วยดำเนินงานอย่างเพียงพอด้วย แต่ประการสำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ การพิจารณาอุป เลิก หรือรวมส่วนราชการบางหน่วย ซึ่งปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันอยู่ทุกวันนี้ อันเป็นหน้าที่อันหนึ่งของคณะที่ปรึกษาฯ นั้น ขณะนี้ได้เป็นที่สนใจ และมีการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางหนังสือพิมพ์ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ภารกิจอันนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดต่างๆ มากมายหลายประการ ซึ่งผู้เขียนคิดว่าเป็นปัญหาหนักของคณะที่ปรึกษาฯ มากทีเดียว อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็หวังว่าคณะที่ปรึกษาฯ คงจะพยายามยิ่งที่จะขจัดปัญหาดังกล่าวลงไปได้อย่างแน่นอน แต่จะสัมฤทธิ์ผลแค่ไหนนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องเผาคู และคอยศึกษากันต่อไป

ข้อคิดเห็นบางประการจากการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาในระดับชาติ

(ระหว่างวันที่ ๗-๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒ ณ กรุงเทพฯ)

โดย เจริญ ธรรมาธิปดี

ปรากฏว่าการเผยแพร่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปยังผู้ที่สมควรจะได้รับทราบยังขาดตกบกพร่องอยู่มาก เมื่อผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบแผนการปฏิบัติงาน หรือไม่ทราบวัตถุประสงค์ของการทำงาน ก็เปรียบเสมือนการเดินเรือที่ขาดหางเสือ

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยแก้ข้อบกพร่องดังกล่าว ผู้เขียนจึงขอเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมแผนงานระดับชาติของประเทศไทย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาในระดับชาติ ในระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) ซึ่งทางราชการได้จัดให้มีการประชุมขึ้นที่กรุงเทพฯ ในระหว่างวันที่ ๗-๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒ ผู้เขียนจะขอแบ่งขั้นตอนเกี่ยวกับการประชุมสัมมนาครั้งนี้ออกเป็นตอน ๆ ดังนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดการสัมมนา วิธีการดำเนินการสัมมนา ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนและบำบัดตามแบบการศึกษา ตลอดจนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสัมมนาครั้งนี้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการจัดการสัมมนา พลเอก เนตร ชะมะโยธิน ประธาน ได้กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นของทางราชการที่ได้จัดการประชุมสัมมนาครั้งนี้ สรุปได้ว่า รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในการวางแผนการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงได้เริ่มนำแผนพัฒนาการศึกษาไปรวมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระยะที่หนึ่ง (พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๐๙) และในระยะที่สอง (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔) และทราบว่า การวางแผนการศึกษาซึ่งได้ดำเนินการมาแล้ว ๒ ครั้งนั้น ยังมีอุปสรรคข้อขัดข้องและข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ประกอบกับการวางแผนการศึกษาระดับชาตินั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ในวิชาการหลายด้าน และจะต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายด้วยกัน ดังนั้นในการเตรียมแผนการศึกษาของชาติในระยะที่สามนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษา และนำ

แผนไปปฏิบัติ เช่น สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีความเห็นว่า ควรที่จะได้มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการศึกษากับผู้ดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา และผู้ปฏิบัติตามแผนการศึกษาทั้งในระดับกระทรวง ระดับกรม ระดับภาค และระดับจังหวัด เพื่อที่จะนำประสบการณ์ ความคิด และวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมไปใช้ในการปรับปรุงการวางแผนการศึกษาในระยะที่สามให้ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถเป็นไปได้

ผู้ที่เข้าร่วมการประชุมสัมมนา กล่าวว่าสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ริเริ่มในการจัดการประชุมสัมมนาครั้งนี้ ส่วนผู้ที่เข้าร่วมประชุมก็มีผู้แทนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้กล่าวขวัญว่าเป็น ๔ ยักษ์ใหญ่ ในแง่ที่ว่า สภาการศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบในเรื่องแผนการศึกษาของชาติ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติรับผิดชอบในเรื่องอนุมัติ หรือไม่อนุมัติแผนพัฒนาทุกด้าน สำนักงานประมาณเป็นผู้พิจารณาขั้นต้นว่าจะให้เงินหรือตักงบประมาณใช้จ่ายตามโครงการ ส่วนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจะอนุมัติ หรือไม่อนุมัติตำแหน่งงานใหม่เพื่อบรรจุบุคคลเข้าปฏิบัติงานตามโครงการ ขอให้ท่านผู้อ่านได้โปรดพิจารณาบทบาทของแต่ละส่วนราชการที่ถูกกล่าวขวัญมาเป็น “ยักษ์ใหญ่” ว่ามีขอบเขตอำนาจและบทบาทเพียงไร ในการที่จะประสานการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน แต่ที่ประชุมมักจะเน้นหนักกว่าที่แล้ว ๆ มาว่าชอบ ประสานงา มากกว่าประสานงาน

ส่วนผู้แทนในกลุ่มที่ ๒ ได้แก่ผู้แทนจากส่วนราชการที่มีส่วนในการวางแผนปฏิบัติการ และนำแผนไปปฏิบัติจัดทำให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากมหาวิทยาลัย ผู้แทนกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ในฐานะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการประถมศึกษา ในหน้าที่ของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนโรงเรียนราษฎร์ ผู้แทนส่วนราชการกลุ่มนี้ได้มีโอกาสระบายความในใจในการวางแผนการศึกษาตลอดจนการปฏิบัติงานตามแผนที่แล้วมาว่ามีอุปสรรคข้อขัดข้องที่หนักใจเพียงไร โดยเฉพาะปัญหาการปฏิบัติงานตามแผนการกระจายอำนาจบริหารการประถมศึกษาในหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตลอดจนปัญหาการวางแผนงานและบริหารงานของบรรดามหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และการบริหารงานซึ่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนราษฎร์ เป็นต้น

แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าไม่มีผู้แทนจากบางส่วนราชการ อาทิเช่น กระทรวงสาธารณสุข อันรวมถึงกรมการแพทย์ และกรมอนามัย และส่วนราชการอื่นๆ ซึ่งมีบทบาทในการให้การศึกษาวิชาชีพเกี่ยวกับการพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัย ซึ่งเป็นวิชาชีพที่จำเป็นต่อการพัฒนากำลังคน เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก และยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนพยาบาลเป็นอย่างมากอีกด้วย จึงสมควรที่ส่วนราชการและสถาบัน ซึ่งเป็นผู้ผลิตผู้มีวิชาชีพ ท่านนี้จะได้เข้ามามีบทบาทช่วยในการเตรียมแผนพัฒนาการศึกษาในฉบับที่ ๓ นี้ด้วย

นอกจากนี้ยังมีผู้สังเกตการณ์จากองค์การระหว่างประเทศ เช่น ECAFE, FAO, ILO UNESCO, USOM, FORD FOUNDATION และ ASIA FOUNDATION เป็นต้น เข้าร่วมประชุมด้วย รวมผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้ ๑๔๒ คน สำหรับเรื่องที่ว่าการประชุมสัมมนาครั้งนี้เขาจัดกันอย่างไรนั้น ท่านจะได้ทราบในหัวข้ออันดับต่อไป

วิธีการดำเนินการสัมมนา การสัมมนาครั้งนี้ได้จัดการสัมมนาโดยแบ่งออกเป็น “การประชุมใหญ่” โดยการเชิญวิทยากรจากองค์การระหว่างประเทศมาบรรยายให้ข้อคิดเห็นทางทฤษฎี และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา และได้เชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ มาอภิปรายและเสนอบทความทางวิชาการในสาขาต่างๆ เช่น Mr. C.B. Padmanabhan นักเศรษฐศาสตร์ ประจำสถาบันแห่งเอเชียเกี่ยวกับการวางแผนและการบริหารการศึกษานกรุงนิวเดลี อินเดีย ได้บรรยายเรื่อง “แนวความคิดใหม่และแนวโน้มในวิธีการวางแผนการศึกษา” Mr. Raja Roy Singh ซึ่งเป็นผู้อำนวยการของ UNESCO Regional Office for Education บรรยายเรื่อง “จุดประสงค์ของการวางแผนการศึกษา” และ Mr. Jose Pernau Llimos ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนการศึกษาของสถาบันดังกล่าว บรรยายเรื่อง “การเตรียมแผนระยะยาวและระยะสั้น” และได้จัดให้มีการอภิปรายหมู่ โดย ดร. สาโรช บัวศรี และคณะ ได้ดำเนินการอภิปรายเรื่อง “การวางแผนเศรษฐกิจและสังคม และการนำมาใช้ในการวางแผนการศึกษา” ดร. ป่วย อึ้งภากรณ์ และคณะ อภิปรายเรื่อง “การประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแผนที่สองและข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำแผนที่สาม” และ พลเอก เนตร เชมะโยธิน และคณะ ได้ดำเนินการอภิปรายเรื่อง “ปัญหาภาคปฏิบัติในการวางแผนการศึกษา” เมื่อจบการอภิปรายหมู่ในแต่ละเรื่องแล้วก็จะเปิดการอภิปรายทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้

ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีโอกาสรับฟังความคิดเห็น ประสพการณ์ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็น และร่วมอภิปรายอย่างกว้างขวาง และได้ดำเนินการประชุมโดยการแบ่งสมาชิกที่ประชุมออกเป็นกลุ่มอภิปราย ๔ กลุ่ม ให้อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของข้อเสนอแนะในการเตรียมงานเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาระดับชาติในระยะที่สาม ในวันสุดท้ายของการสัมมนาผู้ร่วมสัมมนาได้กลับมาเข้าประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะของที่ประชุมกลุ่มทั้ง ๔ กลุ่ม สรุปผลและทำเป็นข้อยุติของการประชุมสัมมนาครั้งนี้ ผู้เขียนขอนำสารสำคัญของการประชุมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสพการณ์และปัญหาข้อขัดข้องเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนการศึกษามาเสนอท่านสมาชิกดังนี้

ประสพการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนและปฏิบัติตามแผนการศึกษา

สารสำคัญจากการที่ ดร. ป่วย อึ้งภากรณ์ และคณะ ได้ดำเนินการอภิปรายหมู่ในเรื่องที่เกี่ยวกับการประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแผนที่สอง และข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดทำแผนที่สาม พลเอก เนตร เชมโยธิน และคณะ ได้ดำเนินการอภิปรายหมู่เรื่องปัญหาภาคปฏิบัติในการวางแผนการศึกษา ประกอบกับการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมแล้ว พอจะแยกข้อพิจารณาได้ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการขยายการศึกษาไม่สมดุลกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษา การประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน วิธีการงบประมาณ และปัญหาอื่นๆอีกหลายประการ ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดตามลำดับ

๑. การขยายการศึกษาไม่สมดุลกับประชากรที่เพิ่มขึ้น

การขยายการศึกษายังไม่สมดุลกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึงร้อยละ ๓.๒ ต่อปี หรือประมาณปีละ ๑ ล้านคน แต่จำนวนโรงเรียนไม่ได้เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนดังกล่าว จึงเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ ๔ ที่ไม่ได้เข้าเรียนต่อในชั้นประถมปลายมีอยู่ถึงสามในสี่ของนักเรียนทั้งหมด หรือประมาณปีละ ๒ ล้านคนเศษ และนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาสามัญแล้วมิได้เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือฝึกหัดครู หรืออาชีวศึกษามีอยู่ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดหรือประมาณปีละห้าหมื่นคนเศษ และผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วมิได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีอยู่ปีละประมาณหมื่นคนเศษ

* ทั้งนี้ เนื่องจากกำลังคนและงบประมาณเพื่อการศึกษา มีอยู่จำกัดมาก จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ลำดับความสำคัญของการศึกษาในระดับต่าง ๆ อย่างรอบคอบและตามความจำเป็นรีบด่วนด้วย

การที่นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาเป็นจำนวนล้านคนไม่ได้เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยม และนักเรียนที่จบชั้นมัธยมนับจำนวนหมื่น ๆ คนไม่ได้เข้าเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษาหรือศึกษาวิชาอื่นที่สังคมกำลังต้องการ หรือการที่มีพวกที่ได้รับการศึกษาเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ แล้วไม่มีโอกาสศึกษาต่อและอายุก็ยังน้อย ไม่มีทักษะหรือฝีมือจะเข้าสู่ตลาดแรงงานของสังคม นับได้ว่าเป็นข้อบกพร่องอย่างหนึ่งของแผนการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เพื่อแก้ปัญหานี้ ที่ประชุมได้เน้นถึงความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing education) หรือการศึกษานอกโรงเรียนอันเป็นการให้แก่บุคคลซึ่งไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อดังกล่าวข้างต้นนั้น ซึ่งควรจะถือเป็นนโยบายสำคัญ และวางแผนให้มีการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบประสานงานร่วมกัน ไม่เฉพาะแต่รัฐบาลฝ่ายเดียว เอกชนก็ควรที่จะต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วย

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและแผนพัฒนาการศึกษา

ที่ประชุมได้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น นอกจากมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนเงินแล้วมีปัญหาคารขาดแคลนคนด้วย การพัฒนากำลังคนจึงเป็นสิ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับแผนการศึกษาโดยตรงและมีความสำคัญรีบด่วนด้วย และควรเพิ่มงบประมาณด้านนี้ให้มากขึ้นด้วย ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ แต่การปฏิบัติที่แล้มาในแผนที่หนึ่งแสดงให้เห็นว่าการประสานและสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการศึกษา กับเศรษฐกิจยังไม่ค่อยสมบูรณ์นัก มีแต่เพียงการประสานด้านนโยบายกว้าง ๆ และกำหนดยอดเงินสำหรับพัฒนาการศึกษาเพียงร้อยละ ๑๒.๒๐ ของงบประมาณทั้งสิ้น^{๕๕}

ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๒ ได้ผนวกแผนพัฒนาการศึกษาไว้ด้วยในบทที่ ๑๖ และมีการกำหนดเป้าหมายและนโยบายของการพัฒนาทางด้านการศึกษาให้เด่นชัดขึ้น เช่น

^{๕๕}ดูรายละเอียดในรายงานการประชุมสมัชชาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ ฯ การอภิปรายหมู่ในหัวข้อเรื่องข้างต้น และเอกสารประกอบการสมัชชาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ หน้า ๔๖-๖๔

จัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับความต้องการทางเศรษฐกิจ โดยการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา และมีโครงการทางด้านการศึกษาดัง ๘๒ โครงการอยู่ในแผนพัฒนาด้วย รัฐบาลได้เพิ่มเงินงบประมาณด้านการพัฒนาการศึกษาขึ้นเป็นร้อยละ ๑๕.๔๖ ของงบประมาณทั้งสิ้น แต่แผนพัฒนาการศึกษานับที่ ๒ ยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพสังคม และเน้นหนักไปทางด้านกำลังคน เพราะมุ่งให้ความสำคัญทั้งการเตรียมการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมมากกว่าด้านเกษตรกรรม ทั้งที่ประเทศไทยยังต้องการแรงงานในทางเกษตรกรรมมากกว่าอาชีพอื่น

๓. การประสานงานการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน

ปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่งคือมีหน่วยงาน ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศ ตลอดจนการเตรียมแผนและการปฏิบัติตามแผนอยู่หลายหน่วยงานและหลายระดับ เช่น การศึกษาระดับประถมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรมสามัญศึกษา และเอกชน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา เอกชน ระดับอุดมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี เอกชน ส่วนการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยราชการ เช่น กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน กรมประชาสัมพันธ์ กรมแรงงาน และสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เป็นต้น

ในด้านการวางแผนการศึกษา หากจะแบ่งหน่วยงานดังกล่าว ก็อาจจะแยกพิจารณาออกได้เป็น ๒ ระดับคือ ระดับชาติ และระดับหน่วยปฏิบัติการ ในระดับชาตินั้นมีหน่วยราชการที่รับผิดชอบที่เกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาได้แก่สภาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีบทบาทในการประสานแผนการศึกษาส่วนรวมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดแผนและวงเงินในการที่จะนำมาลงทุนในเรื่องการพัฒนาการศึกษาในระยะของแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงบประมาณมีบทบาทที่จะอนุมัติหรือไม่อนุมัติขั้นต้นซึ่งเงินงบประมาณแต่ละปีที่จะนำมาใช้จ่ายในการปฏิบัติตามแผนหรือโครงการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คุรุสภา ก.ม. ก.ท. และ ก.จ. จะอนุมัติหรือไม่อนุมัติตำแหน่งงานที่เพิ่มขึ้นตามโครงการ

สำหรับในระดับผู้ปฏิบัติการ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อนำเอาแผนไปปฏิบัติจัดทำให้บรรลุเป้าหมายได้แก่มหาวิทยาลัยรวม ๘ แห่ง กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบ การปฏิบัติในส่วนกลางรวม ๘ กรม และในส่วนภูมิภาค ๗๑ จังหวัด และ ๑๒ ภาควิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมีอยู่ ๗๑ จังหวัด เทศบาลรวม ๑๒๐ เทศบาล และสถาบันการศึกษาของเอกชนอีกหลายร้อยแห่ง เกี่ยวกับเรื่องอุปสรรคและข้อขัดข้องด้านการประสานงานในการวางแผนและปฏิบัติตามแผนการศึกษานี้ นายสมชัย วุฑฒิปรีชา ซึ่งเคยทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการวางแผนการศึกษา ฉบับที่ ๒ ได้กล่าวว่า.... ยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางแผนการศึกษารอบด้านทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางแผนภาคปฏิบัติ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานขั้นปฏิบัติตามแผน.... ในหน่วยงานวางแผนที่จัดตั้งแล้วก็มีคุณสมบัติเป็นอันมากในบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องประสานสัมพันธ์ในขบวนการวางแผนเป็นส่วนรวม ทำให้การประสานงานไม่เป็นไปด้วยดี*

ที่ประชุมมีความเห็นว่าต่อไปควรจะได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และบทบาทของหน่วยราชการทั้งกล่าวทั้งสองระดับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น สภาการศึกษาแห่งชาติ ควรมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการศึกษาของชาติทุกระดับ ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและประสานงานแผนการศึกษาส่วนรวมกับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติซึ่งจะเป็นผู้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแง่ของส่วนรวม สำนักงานประมาณและคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กุรุสภา คณะกรรมการข้าราชการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) คณะกรรมการพนักงานเทศบาล (ก.ท.) และคณะกรรมการข้าราชการส่วนจังหวัด (ก.จ.) ควรมีหน้าที่ให้ความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและตำแหน่งงานให้เป็นไปตามโครงการและแผนงานซึ่งกำหนดไว้ในโครงการพัฒนาการศึกษา และการประสานงานขึ้นกันควรจะทำในรูปของคณะกรรมการทำงาน (Working group) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการทั้งระดับชาติและระดับส่วนราชการซึ่งต้องปฏิบัติตามแผน

*ดูรายละเอียดใน สมชัย วุฑฒิปรีชา "ปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา" เอกสารประกอบการสัมมนาการวางแผนการศึกษาระดับชาติ (๗-๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๒) กรุงเทพฯ ฯ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ หน้า ๒๒๓-๒๓๖

๔. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการงบประมาณ

ที่ประชุมได้ชี้ให้เห็นว่าระบบงบประมาณของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนยังมีข้อควรพิจารณาในหลายแง่ด้วยกัน เช่น

๔.๑ ขาดการกำหนดนโยบายและวงเงินงบประมาณ (Ceiling) ให้ฝ่ายปฏิบัติการทราบก่อนเพื่อประโยชน์ในการวางแผนปฏิบัติการแต่ละปี ซึ่งทำความยุ่งยากแก่การวางแผนปฏิบัติการและการจัดลำดับความเร่งด่วนของแผนให้เหมาะสมด้วย

๔.๒ ยังมีความสับสนในเรื่องงบประมาณและงบบริหาร ควรจะได้มีการกำจัดความและวิธีดำเนินการคิดค่าใช้จ่ายในสองลักษณะดังกล่าวให้เป็นที่แจ่มแจ้ง เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติการ โดยเฉพาะระหว่างสำนักงบประมาณ กับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และยังขาดการจัดดุลยภาพระหว่างงบบริหารและงบพัฒนาดังกล่าวแล้ว

๔.๓ งบประมาณช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงินกู้จากต่างประเทศ และเงินของท้องถิ่น เช่นเงินภาษีบำรุงท้องที่ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือเงินบริจาคของราษฎร ยังมีปัญหาที่จะรวมเงินดังกล่าวเข้ากับค่าใช้จ่ายในส่วนรวม เป็นต้น

๕. ข้อจำกัดในขบวนการวางแผนการศึกษาในระดับส่วนรวมของชาติ

นอกจากนี้ยังมีปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นในระยะของการจัดทำวางแผนพัฒนาการศึกษาในระยะที่ ๒ เช่น

๕.๑ ข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนการศึกษาเป็นส่วนรวม ตลอดจนการศึกษาวิจัยในปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของการศึกษา ซึ่งจะจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษายังไม่สมบูรณ์

๕.๒ การกำหนดลำดับความสำคัญและเร่งด่วน (Priority) ของแผนการศึกษาในแบบพัฒนายังไม่ชัดเจน และสมคูลย์ของการศึกษาในระดับต่างๆ ยังบกพร่อง

๕.๓ โครงการที่จัดไว้ในแผนพัฒนาส่วนมากยังขาดการทดสอบว่าจะปฏิบัติได้หรือไม่ (Feasibility check)

๕.๔ ขาดการวางแผนปฏิบัติการ (Operation plans) ซึ่งจะเป็นคู่มือในการทำงาน ติดตามผลและประเมินผล ข้อนี้นับได้ว่าเป็นผลเสียหายแก่แผนส่วนรวมเป็นอย่างมาก

๕.๕ ปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือเรื่องการขาดคนซึ่งมีความรู้ความสามารถในการวางแผนและหน่วยงานกลางซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผน ติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของแต่ละหน่วยงานระดับ จังหวัด ภาค กรม กระทรวง ซึ่งจะช่วยให้งานวางแผนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุป ผู้เขียนขอสรุปข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการประชุมครั้งนี้ ดังนี้

๑. ที่ประชุมตระหนักดีว่าในการปฏิบัติงานตามโครงการนั้น ส่วนราชการส่วนมหายังขาดแผนปฏิบัติงาน (operation plans) แต่ละปี ขาดมาตรการในการติดตามผลและวัดผล การปฏิบัติงานอย่างได้ผล จึงควรที่จะกำหนดให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติงานแต่ละปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา ทั้งนี้จะต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางซึ่งรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน การติดตามผลงานและการวัดผลอย่างได้ผล ขึ้นในแต่ละส่วนราชการระดับ จังหวัด ภาค กรม และกระทรวง เพื่อที่จะให้หน่วยงานวางแผนนี้สามารถปฏิบัติงานอย่างได้ผล จะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคคลไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

๒. ความเป็นห่วงอีกประการหนึ่งคือการจ้กระบบการประสานงานการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนในส่วนราชการ ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

๒.๑ การประสานงานระหว่างสำนักงานสภาพการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. ศุภสภา ก.ม. ก.ท. ก.จ. สำนักงานงบประมาณ และส่วนราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

๒.๒ การประสานงานด้านการวางแผนและการบริหารการศึกษา ตลอดระบบการศึกษาของชาติทุกระดับการศึกษาและระดับบริหาร เช่น ระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และกรม ในหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล ในความควบคุมของกระทรวงมหาดไทย สถาบันศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสถาบันซึ่งให้การศึกษาเกี่ยวกับพยาบาลอนามัย และผดุงครรภ์ บรรดามหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตลอดจนส่วนราชการอื่น ๆ ซึ่งมีบทบาทในการให้การศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

เรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่า หากจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการวางแผนงานติดตามผลและวัดผลการปฏิบัติตามข้อ ๒ แล้ว ตัวอย่างเช่น กระทรวงศึกษาธิการได้จัด

ให้มีการประสานงานการวางแผนการศึกษาในหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการจากระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และกรม โดยผ่านกองวางแผนการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอื่นซึ่งมีหน่วยงานเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักนายกรัฐมนตรี น่าจะจัดให้มีหน่วยงานกลางในกระทรวงทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานการวางแผนการศึกษาอย่างได้ผล ทำนองกองวางแผนการศึกษาด้วย ประกอบกับการจัดให้มีระบบการประสานงานกับระดับชาติ คือหน่วยงานกลุ่ม ๓ โดยผ่านคณะกรรมการทำงาน (working group) ซึ่งมีตัวแทนของ ๔ ยักษ์ใหญ่ รวมทั้งคุรุสภา ก.จ. ก.ท. ก.ม. และตัวแทนของกระทรวงทั้งหลายแล้วข้างต้น

เมื่อมีการตกลงในหลักการในโครงการและแผนงานเป็นที่เรียบร้อยในคณะกรรมการทำงาน หรืออนุกรรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาแล้ว ปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องที่ว่าสภาการศึกษาแห่งชาติจะอนุมัติหรือไม่เห็นชอบด้วยกับแผนการพัฒนาการศึกษา หรือสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ จะอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้กำหนดโครงการหรือแผนพัฒนาการศึกษาไว้ในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หรือสำนักงบประมาณจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติงบประมาณใช้จ่ายตามโครงการ หรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน คุรุสภา ก.ท. ก.จ. ก.ม. จะอนุมัติหรือไม่อนุมัติตำแหน่งงานเพื่อให้ได้คนใหม่มาปฏิบัติงานตามโครงการก็น่าจะหมดไป เพราะเหตุผลที่ว่าได้มีการพิจารณาและรับหลักการในชั้นกลุ่มทำงาน และอนุกรรมการจึงประกอบด้วยตัวแทนจากส่วนราชการซึ่งเกี่ยวข้องแล้ว

๓. สำหรับการสัมมนาครั้งนั้นกล่าวได้ว่า ได้ผลดีเป็นไปตามจุดมุ่งหมายในหลายประการ แต่อย่างไรก็ตาม หากได้มีผู้แทนจากบางส่วนราชการ เช่น กระทรวงสาธารณสุข อันรวมถึงกรมการแพทย์ กรมอนามัยและส่วนราชการอื่นซึ่งมีบทบาทในการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ได้มาร่วมประชุมด้วย ก็จะช่วยให้การเตรียมแผนพัฒนาการศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้เป็นที่สังเกตได้ว่าผู้ที่เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ขาดการเตรียมการมาเพื่อการประชุมสัมมนาครั้งนั้น และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เข้าร่วมประชุมหลายท่านติดราชการไม่สามารถมาร่วมการประชุมได้ ตลอดระยะเวลาการประชุม ระยะเวลาที่ใช้ประชุมก็สั้นและจำกัด ที่ประชุมไม่มีเวลาเพียงพอ แม้แต่จะพิจารณาข้อยุติของที่ประชุมให้สมบูรณ์แบบ ข้อยุติของที่ประชุมจึงจบลงในรูปแบบข้อยุติชั่วคราว ข้อขัดข้องดังกล่าวแล้วจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การประชุมสัมมนาครั้งนั้นขาดตกบกพร่องไปด้วยในหลายประการ

กฎหมาย

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๑๔ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมตุลาการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมตุลาการ กระทรวงการคลัง

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๖๐ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

<u>ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น</u>	<u>เทียบกับตำแหน่ง</u>	<u>เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา</u>
พลตุลาการรักษัดวา	เสมียนพนักงาน	
ข้าตุลาการรักษัดวา	„	
นักบินจัดวา	„	
พนักงานตีวาคาตรี	ประจำแผนก	
พนักงานชั้นสูตรตรี	„	
ช่างเครื่องบินตรี	„	
ต้นกลตรี	„	
ต้นเรือตรี	„	
นายเรือเดินทะเลตรี	„	เรือเดินทะเล ในฐานะหัวหน้า ส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก
นายตรวจตุลาการตรี	„	
นายสถานีวิทยุตรี	„	สถานีวิทยุ ในฐานะหัวหน้า ส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก
ผู้ช่วยนายด่านตุลาการตรี	„	
นายด่านตุลาการตรี	„	ด่านตุลาการ ในฐานะหัวหน้า ส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
พนักงานตำรวจโท	หัวหน้าแผนก	
พนักงานประเมินอากรโท	”	
พนักงานพิทักษ์ตราศุลกากรโท	”	
พนักงานชั้นสูตรโท	”	
นักชั้นสูตรโท	”	
นักบินโท	”	
ผู้บังคับการเรือเดินทะเลโท	”	เรือเดินทะเล ในฐานะหัวหน้าแผนก
ผู้ช่วยนายด่านศุลกากรโท	”	
นายด่านศุลกากรโท	”	ด่านศุลกากร ในฐานะหัวหน้าแผนก
สารวัตรศุลกากรโท	”	
ผู้ช่วยศุลกากรเขตโท	”	
พนักงานตำรวจเอก	หัวหน้ากอง	
พนักงานประเมินอากรเอก	”	
นายด่านศุลกากรเอก	”	ด่านศุลกากร ในฐานะหัวหน้ากอง
ศุลกากรเขตเอก	”	ที่ทำการศุลกากรเขต ในฐานะหัวหน้ากอง
สารวัตรศุลกากรเอก	”	
สารวัตรใหญ่	ผู้อำนวยการกอง	กองสารวัตร ในฐานะผู้อำนวยการกอง
พนักงานตำรวจพิเศษ	”	
พนักงานพิทักษ์ตราศุลกากรพิเศษ	”	
ศุลกากรเขตพิเศษ	”	ที่ทำการศุลกากรเขต ในฐานะผู้อำนวยการกอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๕๓ วันที่ ๒๘ ต.ค. ๒๕๑๒

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๑๕ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗
ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
หรือสถานศึกษาอื่น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกความใน (๑๒) ของข้อ ๓ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑๒) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๓) หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นใดจากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาหรือประโยคมัธยมวิสามัญศึกษาตอนปลาย และได้รับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ใช้วิชาชีพนั้น ๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๔) หรือ (๖) และได้รับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ใช้วิชาชีพนั้น ๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี อาจสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้ไม่สูงกว่าชั้นควมอันดับ ๑ ขึ้น ๔๕๐ บาท”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๘๓ วันที่ ๒๘ ต.ค. ๒๕๑๒

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง
วิทยาการตรี	ประจำแผนก
อนุศาสนาจารย์ตรี	”
ครูโท	หัวหน้าแผนก
เจ้าศาลโท	”
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โท	”
ทันตแพทย์โท	”
นักจิตวิทยาโท	”
นักบัญชีโท	”
นักสถิติโท	”
นายแพทย์โท	”
นิติกรโท	”
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดโท	”
พนักงานคดีโท	”
พนักงานคุมประพฤติโท	”
พนักงานบัญชีโท	”
พนักงานสังคมโท	”
พนักงานยึดทรัพย์โท	”
รองเจ้าศาลโท	”
วิทยาการโท	”
หัวหน้าธุรการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล	”
เจ้าศาลเอก	หัวหน้ากอง
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เอก	”
ทันตแพทย์เอก	”
นายแพทย์เอก	”
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเอก	”
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	”
เลขานุการ ก.ต.	”
นายแพทย์พิเศษ	ผู้อำนวยการกอง
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๕๓ วันที่ ๒๘ ต.ค. ๒๕๑๒

ระเบียบ

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๗๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๐ กันยายน ๒๕๑๒

เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๑๒

เรียน เวชการกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๒๐ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบดังกล่าวข้างต้น

ตามที่ได้ยื่นขึ้นมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ถือปฏิบัติต่อไป ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้พิจารณาเห็นสมควรประมวลระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้าง ของส่วนราชการ ซึ่งมีอยู่หลายฉบับและแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมเพื่อสะดวกในการปฏิบัติ จึงได้เสนอร่างระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๑๒ มาเพื่อขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๒ ลงมติเห็นชอบด้วย และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เฝ้าเสนอ ฯ พล ฯ นายกรัฐมนตรีลงนามในระเบียบดังกล่าวแล้ว ดังสำเนาที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอขึ้นขึ้นมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

(สำเนา)

ระเบียบ

ว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

พ.ศ. ๒๕๑๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๑๒”

ข้อ ๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างของส่วนราชการ

ข้อ ๓. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๔. ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๐๖

(๒) ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๘

(๓) ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๐

(๔) ระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๑

(๕) บรรดาระเบียบข้อบังคับหรือความตกลงอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัด

หรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๕. ในระเบียบ

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีงบประมาณ ไม่ว่าจะอยู่ในส่วนกลางในส่วนภูมิภาค หรือในต่างประเทศ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และรายชั่วโมง ที่จ้างไว้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะประจำ โดยไม่มีกำหนดเวลา ตามอัตราและจำนวนที่กำหนดไว้

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และรายชั่วโมง ที่จ้างไว้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะชั่วคราวหรือโดยมีกำหนดเวลาจ้าง แต่ทั้งนี้ระยะเวลาการจ้างต้องไม่เกินปีงบประมาณ

“เวลาทำงานปกติ” หมายความว่า เวลาทำงานของทางราชการ หรือเวลาอื่นใดที่ส่วนราชการเจ้าของงานกำหนดให้เป็นเวลาทำงานปกติ

“วันหยุดประจำสัปดาห์” หมายความว่า วันหยุดในรอบสัปดาห์ ซึ่งจะเป็นวันอาทิตย์ หรือวันอื่นใดก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

“วันหยุดพิเศษ” หมายความว่า วันหยุดที่ทางราชการประกาศเป็นวันหยุดราชการนอกจากวันหยุดประจำสัปดาห์

“ค่าจ้างอัตราปกติ” หมายความว่า ค่าจ้างรายเดือน รายวันและรายชั่วโมง (รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสูบบุหรี่) ตามอัตราที่กำหนดจ่ายให้ลูกจ้างสำหรับการทำงานปกติ

“ค่าจ้างรายเดือน” หมายความว่า ค่าจ้างที่กำหนดจ่ายเป็นรายเดือน รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสูบบุหรี่

“ค่าจ้างรายวัน” หมายความว่า ค่าจ้างที่กำหนดจ่ายเป็นรายวันในวันทำงานปกติ รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสูบบุหรี่

“ค่าจ้างรายชั่วโมง” หมายความว่า ค่าจ้างที่กำหนดจ่ายเป็นรายชั่วโมงในวันทำงานปกติ รวมถึงเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสูบบุหรี่

“ค่าจ้างนอกเวลา” หมายความว่า ค่าจ้างที่กำหนดจ่ายให้แก่ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมงเนื่องจากต้องปฏิบัติงานนอกเวลาทำงานปกติ

“ค่าจ้างในวันหยุด” หมายความว่า ค่าจ้างที่กำหนดจ่ายให้แก่ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมงในวันหยุดประจำสัปดาห์หรือวันหยุดพิเศษ

“ค่าอาหารนอกเวลา” หมายความว่า ค่าอาหารนอกเวลาที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างรายเดือนเนื่องในการปฏิบัติงานนอกเวลา หรือในวันหยุดประจำสัปดาห์ หรือวันหยุดพิเศษ

“ท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า ท้องถิ่นที่ลูกจ้างต้องเดินทางไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงานปกติ

“ศึกษา” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้ด้านการเรียนหรือการวิจัยตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิชาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษา และการรับคำแนะนำการเข้าศึกษา หรือสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หรือต่อจากการศึกษานั้นด้วย

“ฝึกอบรม” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญหรือประสบการณ์ด้วยการเรียน การวิจัย การอบรมสัมมนา หรือการทำงาน โดยไม่มีการรับปริญญาหรือประกาศนียบัตร และหมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษา และการรับคำแนะนำก่อนเข้าฝึกอบรม หรือการสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหรือต่อจากการฝึกอบรมนั้นด้วย

“ฝึกงาน” หมายความว่า การเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญหรือประสบการณ์ด้วยการทำงานโดยไม่มีการรับปริญญา หรือประกาศนียบัตร และหมายความรวมถึงการฝึกฝนภาษา และการรับคำแนะนำก่อนเข้าฝึกงาน หรือสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกงาน หรือต่อจากการฝึกงานนั้นด้วย

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๖. โดยปกติห้ามส่งลูกจ้างไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นอื่น เว้นแต่ในกรณีจำเป็นแท้จริง ที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญพิเศษ หรือความไว้วางใจในลูกจ้างนั้น ๆ และไม่อาจหาจ้างได้ในท้องถิ่นอื่น

ข้อ ๗. การทำงานนอกเวลาทำงานปกติ หรือการทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์หรือวันหยุดพิเศษ ซึ่งจะต้องจ่ายค่าจ้างนอกเวลา หรือค่าจ้างในวันหยุด หรือค่าอาหารนอกเวลา ให้กระทำได้ในกรณีที่จำเป็นและรีบด่วน โดยมีคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหลักฐาน

ข้อ ๘. การคำนวณสิทธิในการลาต่าง ๆ ซึ่งกำหนดให้ลดลง สำหรับระยะเวลาทำงาน ที่ไม่เต็มปีงบประมาณ ให้ถือจำนวนเดือนเป็นเกณฑ์ เศษของเดือนให้ปัดทิ้ง ส่วนจำนวนวันลาให้ถือจำนวนวันเป็นเกณฑ์ เศษของวันให้ปัดทิ้ง

ข้อ ๙. การจ้างลูกจ้างของสำนักพระราชวังในต่างประเทศ การขอเพิ่มค่าจ้าง ตลอดจนการจ่ายเงินอื่นใดให้แก่ลูกจ้างตามประเพณีท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด หรือที่ได้รับความสะดวกจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐. ส่วนราชการใดจำเป็นต้องมีระเบียบหรือข้อบังคับเป็นการภายในซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ก็ให้กระทำได้ แล้วแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบ

ข้อ ๑๑. ในกรณี ที่ส่วนราชการใด มีปัญหา เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามระเบียบนี้ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้วินิจฉัย

ถ้าส่วนราชการนั้นไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัย ก็ให้เสนอคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

การจ่ายค่าจ้างในวันทำงานปกติ ค่าจ้างนอกเวลา และกำหนดเวลาทำงาน

ข้อ ๑๒. การเบิกและจ่ายค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราว ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง

ข้อ ๑๓. การจ่ายค่าจ้างลูกจ้างในวันทำงานปกติ ค่าจ้างนอกเวลา และกำหนดเวลาทำงาน ให้เป็นไปตามต่อไปนี้

(ก) ลูกจ้างรายเดือน

๑. กำหนดให้จ่ายค่าจ้างเดือนละครั้งตามเดือนปฏิทิน ปกติให้เริ่มจ่ายในวันทำการสุดท้ายของเดือน ส่วนราชการใดมีความจำเป็นที่จะกำหนดวันจ่ายค่าจ้างเป็นวันอื่นของเดือนถัดไป ก็ให้ทำได้แต่ต้องไม่เกินวันที่ ๑๕

๒. กำหนดเวลาทำงานปกติ ให้เป็นไปตามเวลาทำงานของทางราชการ แต่ส่วนราชการใดมีเหตุพิเศษ จะกำหนดเวลาทำงานปกติไว้เกินกว่าก็ได้ แต่ต้องไม่เกินสัปดาห์ละ ๔๘ ชั่วโมงโดยไม่รวมเวลาหยุดพัก

๓. การทำงานนอกเวลาทำงานปกติประจำวัน หรือทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ หรือวันหยุดพิเศษ แล้วแต่กรณี คิดต่อกันตั้งแต่ ๔ ชั่วโมงขึ้นไป ให้จ่ายค่าอาหารนอกเวลาได้ตามอัตราการจ่ายค่าอาหารทำการล่วงเวลา หรือนอกเวลาของข้าราชการ จำนวน ๔ ชั่วโมงที่กล่าวข้างต้น ถ้าไม่คิดต่อกันให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

(ข) ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมง

๑. กำหนดให้จ่ายค่าจ้างเดือนละครั้ง ส่วนราชการใดมีความจำเป็นต้องจ่ายค่าจ้างมากกว่าเดือนละครั้ง ก็ให้ทำได้

ในกรณีที่จ่ายค่าจ้างเดือนละครั้ง ปกติให้เริ่มจ่ายในวันทำการสุดท้ายของเดือน ส่วนราชการใดมีความจำเป็นที่จะกำหนดวันเริ่มจ่ายเป็นวันอื่นของเดือนถัดไปก็ให้ทำได้ แต่ต้องไม่เกินวันที่ ๑๕

ในกรณีที่จ่ายค่าจ้างมากกว่าเดือนละครั้ง ให้ส่วนราชการกำหนดวันเริ่มจ่ายได้ตามความเหมาะสม

๒. เวลาเข้าทำงานและเวลาเลิกงาน ส่วนราชการเจ้าของงานเป็นผู้กำหนด แต่จะต้องมีเวลาทำงาน โดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติวันหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง (ไม่รวมเวลาหยุดพัก) และสัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมง แต่ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง ทั้งนี้ให้ถือวันหยุดพิเศษ วันลาป่วย วันลาภิกขและพักผ่อนที่ได้รับค่าจ้างเต็มเสมือนเป็นเวลาทำงาน ส่วนเวลาทำงานที่เกิน ๔๘ ชั่วโมง ถือเป็นการทำงานนอกเวลา ซึ่งให้จ่ายค่าจ้างได้ในอัตรา $\frac{๑}{๒}$ เท่าของค่าจ้างอัตราปกติ

สำหรับลูกจ้างรายวันให้ถือเกณฑ์เวลาทำงานตามที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน เศษของวันให้คิดค่าจ้างด้วยเฉลี่ยให้เป็นรายชั่วโมง ส่วนราชการใดมีความจำเป็นที่จะกำหนดเวลาทำงานสำหรับ ๑ วันเป็นอย่างอื่น ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

การจ่ายค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ข้อ ๑๔. วันหยุดประจำสัปดาห์

ให้หยุดในวันอาทิตย์หรือวันอื่น แล้วแต่ความเหมาะสมสัปดาห์ละ ๑ วัน ส่วนราชการใดจะกำหนดวันหยุดประจำสัปดาห์เพิ่มอีก ๑ วันตามราชการก็ย่อมทำได้ แต่การจ่ายค่าจ้างเพิ่มในกรณีมาทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้จ่ายได้เฉพาะวันอาทิตย์ หรือวันอื่นที่กำหนดเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ได้วันเดียวเท่านั้น

ข้อ ๑๕. การจ่ายค่าจ้างในกรณีไม่มาทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์

(ก) ถูกจ้างรายเดือน ไม่หักค่าจ้าง

(ข) ถูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมง ไม่จ่ายค่าจ้าง

ข้อ ๑๖. การจ่ายค่าจ้างในกรณีมาทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์

(ก) ถูกจ้างรายเดือน จ่ายตามข้อ ๑๓ (ก) ๓.

(ข) ถูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมง จ่ายค่าจ้างให้ ๒ เท่าของค่าจ้างอัตราปกติตลอดระยะเวลาทำงานในวันนั้น

การจ่ายค่าจ้างในวันหยุดพิเศษข้อ ๑๗. การจ่ายค่าจ้างในกรณีไม่มาทำงานในวันหยุดพิเศษ

(ก) ถูกจ้างรายเดือน ไม่หักค่าจ้าง

(ข) ถูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมง จ่ายค่าจ้างอัตราปกติ

ข้อ ๑๘. การจ่ายค่าจ้างในกรณีมาทำงานในวันหยุดพิเศษ

(ก) ถูกจ้างรายเดือน จ่ายตามข้อ ๑๓ (ก) ๓.

(ข) ถูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมง จ่ายค่าจ้างให้อีก ๑ เท่าของค่าจ้างอัตราปกติตลอดระยะเวลาทำงานในวันนั้น

การจ่ายค่าจ้างในกรณีส่งลูกจ้างให้ไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นอื่น

ข้อ ๑๙. ในกรณีที่ลูกจ้างที่ถูกส่งให้ไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นอื่นตามนัยแห่งข้อ ๖. ให้จ่ายค่าจ้างดังต่อไปนี้

(ก) ถูกจ้างรายเดือน การปฏิบัติงานในวันทำงานปกติก็ดี การปฏิบัติงานนอกเวลาที่ดี การปฏิบัติงานในวันหยุดก็ดี ให้จ่ายค่าจ้างรายเดือนหรือค่าอาหารนอกเวลาได้ตามเกณฑ์ที่เคยถือจ่ายเสมือนปฏิบัติงานในสำนักงานที่ตั้งปกติ

(ข) ถูกจ้างรายวันและรายชั่วโมง

๑. ในระยะเวลาระหว่างเดินทางไปปฏิบัติงานหรือเดินทางกลับสำนักงานที่ตั้งปกติ หรือสถานที่อยู่ ไม่ว่าจะเป็นวันทำงานปกติหรือนอกเวลา หรือวันหยุดประจำสัปดาห์หรือวันหยุดพิเศษ ให้จ่ายค่าจ้างอัตราปกติ ไม่มีการจ่ายค่าจ้างนอกเวลาหรือค่าจ้างในวันหยุด

๒. ลูกจ้างซึ่งทำหน้าที่คนรถ คนเรือ ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ในขณะเดินทาง ครอบคลุมเวลาทำงานปกติประจำวันแล้ว หากยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวต่อไปอีก สำหรับวันนั้นให้จ่ายค่าจ้างนอกเวลาได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓ (ข)

๓. การปฏิบัติงานในวันทำงานปกติก็ดี การปฏิบัติงานนอกเวลาที่ดี การปฏิบัติงานในวันหยุดก็ดี หรือในกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในวันหยุดพิเศษก็ดี ให้จ่ายค่าจ้างได้ตามเกณฑ์ที่เคยจ่ายเสมือนปฏิบัติงานหรือหยุดปฏิบัติงานในสำนักงานที่สังกัด เว้นแต่ในกรณีที่มิได้ปฏิบัติงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ ซึ่งปกติไม่จ่ายค่าจ้างให้ ให้จ่ายค่าจ้างอัตราปกติ

การจ่ายค่าจ้างในกรณีถึงแก่กรรม

ข้อ ๒๐. ลูกจ้างผู้ใดตายในระหว่างรับราชการ ให้จ่ายค่าจ้างให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตายหรือเพียงวันที่มีสิทธิได้รับค่าจ้างก่อนวันถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ให้จ่ายเงินอีกจำนวนหนึ่งเรียกว่าเงินช่วยเหลือค่าทำศพเป็นจำนวน ๒ เท่าของอัตราค่าจ้างปกติเดือนสุดท้ายก่อนถึงความตาย ถ้าหากลูกจ้างผู้นั้นมาทำงานเต็มตามกำหนดเป็นเกณฑ์คำนวณเงินช่วยเหลือค่าทำศพ

ลูกจ้างซึ่งถูกส่งพนักงานผู้ใดตายก่อนคดีหรือกรณีที่สุด ถ้าหัวหน้าส่วนราชการชั้นกรมพิจารณาเงินจบลูกจ้างค่าจ้างให้ตามข้อ ๓๖ เป็นจำนวนเท่าใด ให้จ่ายค่าจ้างตามจำนวนที่วินิจฉัยให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย หรือเพียงวันที่มีสิทธิได้รับค่าจ้างก่อนวันถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพให้อีกจำนวนหนึ่งเป็นจำนวน ๒ เท่าของจำนวนค่าจ้างนั้น

ลูกจ้างผู้ใดตายในระหว่างขาดราชการ ให้จ่ายค่าจ้างให้เพียงวันสุดท้ายที่ผู้นั้นมาปฏิบัติงานและไม่มีกาจ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพ

เงินช่วยเหลือค่าทำศพให้จ่ายจากอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างผู้ตายครองอยู่ เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นต้องจ้างบุคคลอื่นแทน ให้จ่ายจากเงินค่าจ้างเหลือจ่าย โดยปฏิบัติการตามวิธีการใช้เงินค่าจ้างเหลือจ่ายที่กระทรวงการคลังหรือสำนักงานประมาณกำหนด ถ้าเงินค่าจ้างเหลือจ่ายไม่มียังต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานประมาณให้โอนงบประมาณรายจ่ายหมวดอื่นมาตั้งจ่ายจึงจ่ายได้

ข้อ ๒๑. ค่าจ้างที่จ่ายตามข้อ ๒๐. เป็นทรัพย์สินของผู้ตายในขณะตายและให้จ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิควรได้รับตามกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดก

เงินช่วยเหลือค่าทำศพตามข้อ ๒๐. ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งลูกจ้างได้แสดงเจตนาระบุไว้เป็นหนังสือตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

ถ้าลูกจ้างผู้ตายมิได้แสดงเจตนาระบุไว้ตามวรรคสอง หรือบุคคลซึ่งลูกจ้างผู้ตายได้แสดงเจตนาระบุไว้ได้ตายไปเสียก่อน ให้จ่ายให้แก่บุคคลตามลำดับก่อนหลังดังต่อไปนี้

(๑) คู่สมรส

(๒) บุตร

(๓) บิดามารดา

(๔) ผู้ที่ได้อยู่ในอุปการะของผู้ตายตลอดมาโดยจำเป็นต้องมีผู้อุปการะ และความตายของผู้นั้นทำให้ได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดความอุปการะ ซึ่งเจ้ากระทรวงเห็นว่ามีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อยู่ในอุปการะของผู้ตาย

(๕) ผู้ที่ได้อยู่ในอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาผู้ตายมาแต่เยาว์จนถึงที่บิดามารดากับบุตร ซึ่งเจ้ากระทรวงเห็นว่ามีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อยู่ในอุปการะผู้ตาย

เมื่อปรากฏว่ามีบุคคลในลำดับก่อนดังกล่าวในวรรคสาม บุคคลนั้นมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่าทำศพแต่ในลำดับเดียว ผู้ที่อยู่ในลำดับถัดไปไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือค่าทำศพ

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้นไม่มีตัวมาขอรับภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ลูกจ้างผู้นั้นตาย การจ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพก็เป็นอันไม่ต้องจ่าย

ในกรณีที่ทางราชการมีความจำเป็นต้องเข้าเป็นผู้จัดการศพลูกจ้างผู้ตาย เพราะไม่มีผู้ใดเข้าจัดการศพในเวลาอันสมควร ก็ให้ทางราชการหักค่าใช้จ่ายจากเงินช่วยเหลือค่าทำศพที่ต้องจ่ายตามระเบียบนี้ได้เท่าที่จ่ายจริง และมอบส่วนที่เหลือให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ

การลาภิกขและพักผ่อน

ข้อ ๒๒. ในบึงบประมาณหนึ่ง ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาภิกขและพักผ่อนโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๐ วันทำการ ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบึงบประมาณแรกมีสิทธิลาภิกขและพักผ่อนโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๕ วันทำการ เว้นแต่ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบึงบประมาณแรกหลังเดือนมีนาคม ไม่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิดังกล่าว

การลาป่วยธรรมดา

ข้อ ๒๓. ในบึงบประมาณหนึ่ง ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาป่วยธรรมดาโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๓๐ วันทำการ ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบึงบประมาณแรกมีสิทธิลาป่วยธรรมดาโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๕ วันทำการ เว้นแต่ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบึงบประมาณแรกหลังเดือนมีนาคม ไม่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิดังกล่าว

ข้อ ๒๔. ในบึงบประมาณหนึ่ง ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาป่วยธรรมดาโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๕ วันทำการ ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบึงบประมาณแรกมีสิทธิลาป่วยธรรมดาโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๘ วันทำการ เว้นแต่ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในบึงบประมาณแรกหลังเดือนมีนาคม ไม่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิดังกล่าว

การลาป่วยเนื่องจากประสบอันตรายเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่

ข้อ ๒๕. ลูกจ้างเจ็บป่วยเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่เนื่องจากต้องไปปฏิบัติงานนอกที่ตั้งสำนักงาน หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ ถ้าลาป่วยธรรมดาครบตามระเบียบนี้แล้วยังไม่หาย และแพทย์ของทางราชการลงความเห็นว่ามีทางที่จะรักษาพยาบาลให้หายและสามารถทำงานได้ ก็ให้ลาป่วยเพื่อรักษาพยาบาลเท่าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตเห็นสมควรอนุญาตให้ลาโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างรายวัน และรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ แต่ถ้าแพทย์ลงความเห็นว่ามีทางที่จะรักษาพยาบาลให้หายได้ ก็ให้พิจารณาให้ออก

การอนุญาตให้ลูกจ้างลาป่วยตามนัยแห่งวรรคต้น สำหรับลูกจ้างประจำระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการชั้นกรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ถ้าเกิน ๖ เดือน เป็นอำนาจของกระทรวงเจ้าสังกัด สำหรับลูกจ้างชั่วคราวให้หัวหน้าส่วนราชการชั้นกรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้ลาป่วยได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน

การลาคลอดบุตร

ข้อ ๒๖. ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาคลอดบุตร โดยนับรวมวันหยุดประจำสัปดาห์กับวันหยุดพิเศษในระหว่างลาสำหรับการคลอดบุตรครั้งหนึ่งไม่เกิน ๔๒ วัน และให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาอุปสมบท

ข้อ ๒๗. ลูกจ้างประจำซึ่งได้ทำงานต่อเนื่องมาแล้ว ๓ ปีบริบูรณ์ และยังไม่เคยอุปสมบท มีสิทธิลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาได้ โดยนับรวมวันหยุดประจำสัปดาห์กับวันหยุดพิเศษในระหว่างลามีกำหนดไม่เกิน ๑๒๐ วัน และให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาอุปสมบทต้องยื่นใบลาต่อกรมเจ้าสังกัดก่อนวันอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน และให้อยู่ในดุลยพินิจของกรมที่จะพิจารณาอนุญาตให้ลาได้โดยมิให้เสียงาน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดงานเพื่ออุปสมบทได้

การลาไปประกอบพิธีฮัจย์

ข้อ ๒๘. ลูกจ้างประจำซึ่งนับถือศาสนาอิสลามและได้ทำงานต่อเนื่องมาแล้ว ๓ ปีบริบูรณ์ และยังไม่เคยไปประกอบพิธีฮัจย์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย มีสิทธิลาไปได้โดยนับรวมวันหยุดประจำสัปดาห์กับวันหยุดพิเศษในระหว่างลามีกำหนดไม่เกิน ๑๒๐ วัน และให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาดังกล่าวต้องยื่นใบลาต่อกรมเจ้าสังกัดก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน และให้อยู่ในดุลยพินิจของกรมที่จะพิจารณาอนุญาตให้ลาได้โดยมิให้เสียงาน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดงานเพื่อไปประกอบพิธีดังกล่าวได้

การลาเพื่อตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร

ข้อ ๒๙. ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อไปรับการตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่างลานั้น เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาดังกล่าวให้ผู้ลาแสดงจำนวนวันที่ต้องเดินทางไปกลับ และวันที่ต้องอยู่เพื่อตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหารเท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณาจ่ายค่าจ้างในระหว่างลา

การลาไปอบรมหรือฝึกกองอาสารักษาดินแดน

ข้อ ๓๐. ลูกจ้างมีสิทธิลาไปอบรมหรือฝึกตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน โดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติไม่เกิน ๒ เดือน เว้นแต่ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาดังกล่าว ให้ผู้ลาแสดงหลักฐานของกองอาสารักษาดินแดน เพื่อประกอบการพิจารณาจ่ายค่าจ้างในระหว่างลา

การลาฝึกอบรมวิชาการทหารของกรมการรักษาดินแดน

ข้อ ๓๑. ลูกจ้างมีสิทธิลาไปฝึกอบรมวิชาการทหารของกรมการรักษาดินแดนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิชาการทหาร และอบรมเพื่อแต่งตั้งยศเป็นว่าที่ร้อยตรี โดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาดังกล่าว ให้ผู้ลาแสดงหลักฐานของกรมการรักษาดินแดน เพื่อประกอบการพิจารณาจ่ายค่าจ้างในระหว่างลา

การลาโดยถูกเรียกพล ระดมพลฝึกหรือทอดลงความพร้อม

ข้อ ๓๒. ลูกจ้างประจำมีสิทธิลาเมื่อถูกเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร ระดมพลเรียกเข้ารับการฝึกหรือทอดลงความพร้อมโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติในระหว่างลาเพื่อกรณีดังกล่าว เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาเมื่อถูกเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร ระดมพลเรียกเข้ารับการฝึกหรือทอดลงความพร้อมโดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติเพื่อกรณีดังกล่าวได้ไม่เกิน ๓๐ วัน เว้นลูกจ้างชั่วคราวรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

การลาดังกล่าว ให้ผู้ลาแสดงหลักฐานของผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหาร เพื่อประกอบการพิจารณาจ่ายค่าจ้างในระหว่างลา

ในกรณีที่ระหว่างเรียกพล ระดมพลฝึก หรือทอดลงความพร้อม ลูกจ้างได้รับเงินเดือนตามขั้นของตแหน่งกระทรวงกลาโหมแล้วไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างทางหน่วยงานเดิม

ข้อ ๓๓. การลาของลูกจ้างนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๒. ถึงข้อ ๓๒. ห้ามจ่ายค่าจ้าง

การจ่ายค่าจ้างในกรณีส่งลูกจ้างประจำไปฝึกอบรมหรือฝึกงาน

ข้อ ๓๔. ส่วนราชการใดมีความจำเป็นที่จะต้องส่งให้ลูกจ้างประจำไปฝึกอบรมหรือไปฝึกงานในต่างประเทศเกี่ยวกับหน้าที่งานที่ลูกจ้างประจำผู้นั้นปฏิบัติอยู่ โดยให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติตลอดระยะเวลาที่ไป เว้นลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้กระทำได้โดยขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

การฝึกอบรมหรือการฝึกงานที่มีระยะเวลาเดินทางรวมกับระยะเวลาที่ไปฝึกอบรมหรือฝึกงานเกินกว่าหนึ่งปี ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดทำสัญญาและสัญญาค่าประกันทำนองเดียวกับลูกจ้างประจำลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศโดยได้รับค่าจ้าง

การจ่ายค่าจ้างในกรณีลูกจ้างประจำลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ

ข้อ ๓๕. ลูกจ้างประจำซึ่งได้ทำงานต่อเนื่องมาแล้ว ๓ ปีบริบูรณ์ ประสงค์จะขอลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศให้ยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้ากระทรวงที่จะพิจารณาถึงประโยชน์ที่ส่วนราชการนั้น ๆ จะได้รับจากผลการศึกษา และไม่เป็นเหตุให้เสียงาน และหรือต้องจ้างคนปฏิบัติงานแทนเพิ่มขึ้น หากเห็นสมควรอนุญาตให้ลาได้ ให้ปฏิบัติดังนี้

(ก) ให้ได้รับค่าจ้างอัตราปกติตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประจำผู้นั้นหยุดงานเพื่อเดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศจนกว่าจะเสร็จการศึกษาตามนัดแห่งสัญญา กับระยะเวลาเดินทางจากสำนักศึกษา ณ ต่างประเทศ ถึงวันกลับเข้าปฏิบัติงานในสังกัดเดิม และจะเพิ่มค่าจ้างในระหว่างลานั้นไม่ได้ วันเดินทางที่ล่าช้ากว่าปกติ อันเนื่องมาจากกิจธุระส่วนตัวหรือความบกพร่องของลูกจ้างประจำเอง ไม่จ่ายค่าจ้างให้

(ข) เมื่อเสร็จการศึกษาแล้ว ลูกจ้างประจำผู้นั้นจะกลับมาปฏิบัติงานในสังกัดเดิมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเท่าของเวลาที่รับค่าจ้างระหว่างลาไปศึกษา ถ้ากลับมาไม่ปฏิบัติงานเลย หรือปฏิบัติงานไม่ครบกำหนดเวลาที่กล่าว ให้ชดเชยคืนเงินค่าจ้างที่ได้รับในระหว่างลาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ถ้าเสร็จการศึกษาแล้วไม่ปฏิบัติงานเลยให้ชดเชยเงินค่าจ้างที่ระหว่างลาเต็มจำนวน ถ้าปฏิบัติงานบ้างแล้วแต่ไม่ครบกำหนดให้ลดลงตามส่วน

๒. การส่งเงินคืนให้ส่งให้ทันทีเมื่อไม่ปฏิบัติงาน

(ค) ในกรณีที่ลูกจ้างประจำได้กลับมาปฏิบัติงานในสังกัดเดิมแล้ว และได้รับความยินยอมจากส่วนราชการสังกัดเดิมให้ลาออกไปเพื่อปฏิบัติงานในส่วนราชการอื่น ตามความจำเป็นที่ต้องใช้วุฒิความสามารถที่ลูกจ้างประจำผู้นั้นได้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยเฉพาะแล้ว ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานต่อเนื่องจากสังกัดเดิม

(ง) ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดของลูกจ้างประจำที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับค่าจ้างระหว่างลา ทำสัญญาและสัญญาประกันตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้ แล้วส่งสำเนาสัญญาให้กรมบัญชีกลาง ๑ ชุด

การจ่ายค่าจ้างในกรณีลูกจ้างประจำต้องหาคืออาญาหรือผิดวินัย

ข้อ ๓๖. ลูกจ้างประจำที่ถูกกล่าวหาในคดีอาญา หรือถูกสอบสวนในกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นกรรมหรือเทียบเท่าขึ้นไปสำหรับส่วนกลาง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเทียบเท่าขึ้นไปสำหรับส่วนภูมิภาคแล้วแต่กรณีที่จะสั่งพักงานไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าคดีหรือกรณีถึงที่สุด ในกรณีสั่งพักงานการจ่ายค่าจ้างให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ถ้าปรากฏว่าลูกจ้างประจำผู้ถูกสั่งพักมิได้กระทำความผิด และไม่มีมลทินหรือมัวหมองให้จ่ายค่าจ้างให้เต็มอัตราปกติ เว้นแต่ลูกจ้างประจำรายวันและรายชั่วโมง ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

(๒) ถ้าปรากฏว่าลูกจ้างประจำผู้ถูกสั่งพักมิได้กระทำความผิด แต่มีมลทินหรือมัวหมองให้จ่ายค่าจ้างได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของค่าจ้างอัตราปกติตามที่หัวหน้าส่วนราชการชั้นกรรมจะได้กำหนด

(๓) ถ้าปรากฏว่าลูกจ้างประจำผู้ถูกสั่งพักได้กระทำความผิด ห้ามจ่ายค่าจ้าง

(๔) ในกรณีลูกจ้างประจำถึงแก่กรรมในระหว่างพักงาน ให้หัวหน้าส่วนราชการชั้นกรรมพิจารณาวินิจฉัยตามหลักฐานเท่าที่มีอยู่ว่าจะควรจ่ายค่าจ้างอัตราปกติระหว่างพักงานให้หรือไม่เพียงใดโดยอนุโลมตามข้อ (๑) (๒) หรือ (๓).

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

สัญญาของลูกจ้างประจำลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ

ที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ตามที่ข้าพเจ้า..... ลูกจ้างประจำ

ตำแหน่ง..... กอง..... กรม.....

อัตราค่าจ้างรับจริงเดือนละ..... บาท ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา.....

โดยทุน..... มีกำหนดไม่เกิน..... ปี ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ซึ่งเป็นวันหยุด เพื่อเดินทางไปศึกษาวิชาในต่างประเทศ ข้าพเจ้าขอให้สัญญาและรับรองต่อ.....

..... ดังมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ในระหว่างเวลาที่ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาวิชาอยู่นี้ ข้าพเจ้าจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งระเบียบการและคำสั่งของ..... และรัฐบาลเกี่ยวกับกรณีลูกจ้างประจำลาไปศึกษาวิชาต่างประเทศที่มีอยู่แล้วในวันทำสัญญานี้ หรือที่จะออกต่อไปในภายหลังโดยเด็ดขาด และจะอยู่ในความควบคุมของเอกอัครราชทูตหรืออัครราชทูต และของผู้ดูแลนักเรียนไทยในประเทศนั้น หรือถ้าเป็นประเทศที่ไม่มีเอกอัครราชทูตหรืออัครราชทูต หรือผู้ดูแลนักเรียนประจำอยู่ ก็จะอยู่ในความควบคุมของผู้ที่ ก.พ. ได้มอบหมายให้เป็นผู้ดูแล ณ ที่นั้น

ข้อ ๒. ข้าพเจ้าจะอดสูหาเสียสละศึกษาให้สำเร็จโดยเร็วที่สุด จะสนใจและแสวงหาความรู้ทั่วไปเพิ่มเติมเป็นเนืองนิจ

ข้อ ๓. ข้าพเจ้าจะประพฤติตนให้สุภาพ จะไม่ทำกาไรใด ๆ อันเป็นทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหายแก่ชื่อเสียงของคนไทย และจะไม่ก่อหนี้สินขึ้นเป็นอันขาด

ข้อ ๔. ข้าพเจ้าจะไม่ฟุ้งเฟ้อ และจะไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย จะประหยัดและจะใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น

ข้อ ๕. ข้าพเจ้าจะรักษาและเชิดชูความสามัคคีในหมู่คนไทย และจะช่วยเหลือคนไทยตามความสามารถในสิ่งที่ชอบที่ควร

ข้อ ๖. ข้าพเจ้าจะไม่ลุ่มหลงในเพศตรงข้าม มีส่วนในการพนัน และหมกมุ่นกับเครื่องดื่มมีเมาซึ่งล้วนเป็นเหตุที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่การศึกษา ความประพฤติ อามาย

ข้อ ๗. ในระหว่างที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่นี้ หากข้าพเจ้าประพฤติผิดสัญญาด้วยประการใด ๆ ก็ดีหรือเมื่อ..... หรือรัฐบาลพิจารณาเห็นมีเหตุผลอันสมควรที่จะเรียกข้าพเจ้ากลับก็ดี ข้าพเจ้ายินยอมให้..... หรือรัฐบาลเรียกข้าพเจ้ากลับประเทศไทย ได้ทันที หากข้าพเจ้าไม่กลับภายในกำหนดเวลาที่เรียกให้กลับ ข้าพเจ้ายินยอมให้..... มีอำนาจที่จะงดจ่ายค่าจ้างแก่ข้าพเจ้านับแต่วันที่ข้าพเจ้าทราบคำเรียกร้องให้กลับเป็นต้นไป

ข้อ ๘. เมื่อข้าพเจ้าเสร็จการศึกษาแล้วก็ดี หรือการศึกษาของข้าพเจ้าต้องยุติลงด้วยเหตุถูกเรียกกลับตามสัญญาข้อ ๗ หรือต้องยุติลงด้วยเหตุอื่นใดก็ดี ข้าพเจ้าสัญญาว่าข้าพเจ้าจะต้องเข้าปฏิบัติงานใน..... เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามเท่าของเวลาที่รับค่าจ้างอัตราปกติระหว่างลาไปศึกษา ถ้าข้าพเจ้าไม่กลับ หรือกลับมาแต่ไม่ปฏิบัติงานเลย หรือปฏิบัติงานไม่ครบกำหนดเวลาที่กล่าว ข้าพเจ้ายินยอมคืนเงินค่าจ้างที่ได้รับไปในระหว่างลาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- (ก) ถ้าไม่ปฏิบัติงานเลย ข้าพเจ้ายินยอมส่งคืนเงินค่าจ้างอัตราปกติที่ระหว่างลาเต็มจำนวนทันที
- (ข) ถ้าข้าพเจ้าปฏิบัติงานบ้างแล้ว แต่ไม่ครบกำหนดเวลาที่ข้าพเจ้าให้สัญญาไว้ในวรรคต้น ข้าพเจ้ายินยอมชดเชยเงินค่าจ้างอัตราปกติที่ข้าพเจ้ารับไปทันที โดยลดลงตามส่วนจากจำนวนเต็มตามที่.....จะกำหนด

ข้อ ๘. ข้าพเจ้ายอมให้.....หักเงินบำเหน็จ เงินทำขวัญ หรือเงินอื่นใดของข้าพเจ้าเพื่อชดเชยเงินที่ข้าพเจ้าจะต้องรับผิดชอบตามสัญญาได้

ข้อ ๑๐. ถ้าข้าพเจ้ามิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญานี้ ข้าพเจ้ายอมให้ฟ้องร้องเรียกเงินที่ค้างชำระได้ทันที มีพักต้องบอกกล่าวก่อน

ข้อ ๑๑. ในการทำสัญญานี้ ข้าพเจ้าขอให้.....เป็นผู้ทำสัญญาคู่ประกัน หนังสือสัญญานี้ข้าพเจ้าได้อ่านทราบความเข้าใจดีตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

(ลงชื่อ).....ผู้ทำสัญญา
(ลงชื่อ).....ผู้แทน
(ลงชื่อ).....พยาน
(ลงชื่อ).....พยาน

สัญญาคู่ประกัน

ที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....ซอย.....
ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
อาชีพ.....ขอทำสัญญาคู่ประกันไว้ให้แก่.....
ดังมีข้อความต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑. ตามที่.....ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ ประเทศ.....และได้ทำสัญญาไว้ต่อ.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....นั้น ข้าพเจ้าทราบและเข้าใจข้อความในสัญญาดังกล่าวแล้ว จึงขอทำสัญญาคู่ประกันไว้ต่อ.....ว่าถ้า.....
ผิดสัญญาดังกล่าวด้วยประการใด ๆ ก็ดี ข้าพเจ้ายินยอมชำระหนี้ให้แก่.....
ตามความรับผิดชอบของ.....ตามสัญญาดังกล่าวทั้งสิ้นทุกประการ

ข้อ ๒. ข้าพเจ้าขอแสดงหลักฐานที่พึงเป็นกรณีของข้าพเจ้า และซึ่งปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ อันทำให้ทรัพย์สินนี้เสื่อมค่า เพื่อเป็นหลักฐานในการคู่ประกันไว้ต่อ.....ดังนี้

ที่ดิน ก. โฉนดเลขที่ เนื้อที่ ไร่ งาน วา
 อยู่ตำบล อำเภอ จังหวัด
 ราคาประมาณ บาท (.....)

ข. โฉนดเลขที่ เนื้อที่ ไร่ งาน วา
 อยู่ตำบล อำเภอ จังหวัด
 ราคาประมาณ บาท (.....)

หลักทรัพย์อื่น ๆ

ก.

ข.

ข้อ ๓. ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะไม่ก่อหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ ในทรัพย์สินของข้าพเจ้าตามที่ระบุไว้ในข้อ ๒.
 แห่งสัญญานี้ตลอดระยะเวลาที่สัญญาค้ำประกันฉบับนี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่

ข้อ ๔. ข้าพเจ้าสัญญาว่า แม้ จะผ่านเวลาชำระหนี้ให้แก่
 ข้าพเจ้าก็ตกลงยินยอมรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันต่อไป

หนังสือฉบับนี้ข้าพเจ้าได้อ่านทราบข้อความและเข้าใจดีตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ.

(ลงชื่อ) ผู้ค้ำประกัน
 (ลงชื่อ) พยาน
 (ลงชื่อ) พยาน

หนังสือแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับเงินช่วยเหลือค่าทำศพลูกจ้าง

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (นาย นาง นางสาว) อายุ ปี
 เป็นลูกจ้าง ประจำหรือชั่วคราว ตำแหน่ง

ได้รับค่าจ้าง { เดือนละ บาท
 วันละ บาท } แสกน
 ชั่วโมงละ บาท

กอง กรม กระทรวง

ขอแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับเงินช่วยเหลือค่าทำศพโดยหนังสือนี้ว่า ในกรณีที่ข้าพเจ้าถึงแก่ความตายในระหว่างรับราชการ
 และทางราชการจะต้องจ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพให้ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๑๒

ข้าพเจ้าประสงค์ให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าทำศพดังกล่าวให้แก่

ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ถนน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

(ลงชื่อ) ผู้ทำหนังสือ

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

หมายเหตุ

๑. การระบุนามผู้รับเงินช่วยเหลือค่าทำศพดังกล่าวให้ระบุไว้ไม่เกิน ๑ คน
๒. ผู้ลงชื่อเป็นพยานควรเป็นเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ
๓. ให้มอบหนังสือแสดงเจตนาของผู้รับเงินช่วยเหลือค่าทำศพไว้ที่กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานเลขานุการกรม หรือส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่าสำนักงานเลขานุการกรมสำหรับราชการบริหารส่วนกลาง หรือที่แผนกการในสังกัดสำหรับราชการบริหารส่วนภูมิภาค
๔. การเปลี่ยนแปลงตัวผู้รับเงินช่วยเหลือค่าทำศพภายหลังให้ทำโดยนำหนังสือแสดงเจตนา ระบุนามผู้รับเงินพิเศษ ฉบับใหม่มาเปลี่ยน

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๘๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๒

เรื่อง บัญชีรายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๑๒

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๘ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๐ และที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๑๒๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐
สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๑๒

ตามที่ได้นับนามคณะรัฐมนตรีให้ใช้บัญชีรายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๐๘ แทนบัญชีรายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๐๖ ซึ่งแนบท้ายระเบียบเบญจกัณดาร พ.ศ. ๒๕๐๖ มาเพื่อถือปฏิบัติ นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้ร่วมกับ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พิจารณาเสนอบัญชีรายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๑๒ เพื่อขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ใช้แทนบัญชีรายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแนบท้ายระเบียบเบญจกัณดาร พ.ศ. ๒๕๐๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕ ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ลงมติเห็นชอบด้วย และอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รายชื่อท้องที่กัณดาร พ.ศ. ๒๕๑๒

๑. อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน		จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. อำเภอปาย		"
๓. อำเภอขุนยวม		"
๔. อำเภอทองผาภูมิ		จังหวัดกาญจนบุรี
๕. อำเภอศรีสวัสดิ์		"
๖. อำเภอสังขละบุรี		"
๗. อำเภอแม่แจ่ม		จังหวัดเชียงใหม่
๘. อำเภออมก๋อย		"
๙. อำเภอสะเมิง		"
๑๐. อำเภอแม่ระมาด		จังหวัดตาก
๑๑. อำเภอท่าสองยาง		"
๑๒. อำเภออุ้มผาง		"
๑๓. อำเภอชนอม		จังหวัดนครสวรรค์
๑๔. อำเภอบัว		จังหวัดน่าน
๑๕. อำเภอทุ่งช้าง		"
๑๖. กิ่งอำเภอเขียงกลาง	(อำเภอทุ่งช้าง)	"
๑๗. อำเภอสาคู		จังหวัดบุรีรัมย์
๑๘. อำเภอนครไทย		จังหวัดพิษณุโลก
๑๙. กิ่งอำเภอชาติตระการ	(อำเภอนครไทย)	"
๒๐. อำเภอด่านซ้าย		จังหวัดเลย
๒๑. กิ่งอำเภอปากชม	(อำเภอเขียงคาน)	"
๒๒. อำเภอวังเหนือ		จังหวัดลำปาง
๒๓. อำเภอฝาง		จังหวัดอุดรธานี
๒๔. อำเภอบ้านไร่		จังหวัดอุทัยธานี
๒๕. อำเภอบุณฑริก		จังหวัดอุบลราชธานี
๒๖. อำเภอโขงเจียม		"
๒๗. อำเภอบ้านด่าน		"
๒๘. กิ่งอำเภอน้ำขุ่น	(อำเภอเดชอุดม)	"

๒๘. อำเภอปง		จังหวัดเชียงราย
๓๐. กิ่งอำเภอเชียงม่วน	(อำเภอปง)	,,
๓๑. กิ่งอำเภอป่าแดด	(อำเภอพาน)	,,
๓๒. อำเภอชุมพลบุรี		จังหวัดสุรินทร์
๓๓. กิ่งอำเภอสังคม	(อำเภอศรีเชียงใหม่)	จังหวัดหนองคาย
๓๔. กิ่งอำเภอศรีธาตุ	(อำเภอกุมภวาปี)	จังหวัดอุดรธานี
๓๕. กิ่งอำเภอน้ำโสม	(อำเภอบ้านผือ)	,,
๓๖. อำเภอท่าคันโท		จังหวัดกาฬสินธุ์
๓๗. อำเภอหนองบัวแดง		จังหวัดชัยภูมิ
๓๘. กิ่งอำเภอบ้านม่วง	(อำเภอวนวินาส)	จังหวัดสกลนคร

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๘๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๒

เรื่อง เงินของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล สุขาภิบาล และรัฐวิสาหกิจ ขาดบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ทุจริต
เวียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือที่ กค. ๐๕๐๒/๒๓๘๖๑ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๒

ด้วยกระทรวงการคลังได้รายงานผลการพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อดำเนินการพิจารณาเกี่ยวกับ
เรื่อง เงินของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล สุขาภิบาล และรัฐวิสาหกิจ ขาดบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ทุจริต มาเพื่อ
คณะรัฐมนตรีทราบ พร้อมกับได้เสนอวิธีแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้ในด้านเจ้าหน้าที่ ด้านผู้บังคับบัญชา และในด้านการ
ประสานงานของส่วนราชการมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง
ที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ลงมติรับทราบและเห็นชอบด้วย กับอนุมัติให้
ดำเนินการต่อไปได้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

จึงเวียนมาเพื่อถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้รัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

(สำเนา)

ที่ กค. ๐๕๐๒/๒๓๘/๖๑

กระทรวงการคลัง

๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๒

เรื่อง เงินของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล สุขาภิบาล และรัฐวิสาหกิจ ขาดบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ทุจริต
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ที่ สร. ๐๕๐๓/๑๕๓๘๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๑

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ที่ สร. ๐๕๐๓/๖๗๓๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๑๒

ตามที่คณะกรรมการได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ และวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๑๒ แต่งตั้ง
คณะกรรมการชุดหนึ่ง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องเงินของ กระทรวง
ทบวง กรม เทศบาล สุขาภิบาล และรัฐวิสาหกิจ ขาดบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ทุจริต โดยให้รวบรวมและวิเคราะห์กฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับและมติคณะกรรมการเกี่ยวกับการเงินการบัญชี ในด้านการป้องกันการทุจริตและรั่วไหลของเงินของ
แผ่นดินที่มีอยู่ทั้งหมด และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขในด้านเจ้าหน้าที่ ด้านผู้บังคับบัญชาและด้านการประสาน
งานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วยนั้น

กระทรวงการคลังได้แต่งตั้งอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการเพื่อดำเนินการพิจารณาดังกล่าว และ
บัดนี้ได้รับรายงานจากประธานกรรมการว่า คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษากันรวมทั้งสิ้น ๕ ครั้ง และได้เสนอรายงาน
ผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ดังต่อไปนี้

๑. ได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อรวบรวมกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะกรรมการ
เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการเงินการบัญชี การรับจ่าย การนำส่ง และการเก็บรักษาเงินที่ส่วนราชการถือปฏิบัติอยู่ในขณะนี้
เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและประมวลเป็นคู่มือ ขณะนั้นคณะอนุกรรมการกำลังดำเนินการอยู่ และเมื่อได้ดำเนินการ
เสร็จแล้วจะได้รายงานให้คณะกรรมการทราบต่อไป

๒. คณะกรรมการได้พิจารณาในด้านเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชา และการประสานงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งมีความเห็นดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านเจ้าหน้าที่

๒.๑.๑ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อ
บังคับ และมติคณะกรรมการโดยเคร่งครัด หากปรากฏว่ามีการบกพร่องละเลยไม่ปฏิบัติก็ให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้น
ไปได้พิจารณาตลงโทษอย่างจริงจัง

๒.๑.๒ การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้ดำรงตำแหน่งทางการเงินและการบัญชี ควรจะบรรจุและแต่งตั้ง
จากผู้มีวุฒิหรือความรู้ความชำนาญในด้านนั้น ๆ และต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความซื่อสัตย์สุจริตด้วย

๒.๑.๓ เนื่องจากกระทรวงการคลังได้มีโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชีของส่วน
ราชการต่าง ๆ โดยให้กรมบัญชีกลางเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการอยู่แล้ว สมควรสนับสนุนให้กระทรวงการคลังได้รับงบประมาณ
เพื่อดำเนินการตามโครงการดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

๒.๒ ด้านผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการเห็นว่า สาเหตุของการทุจริตหรือเงินขาดบัญชีส่วนหนึ่งอาจ
เกิดจากผู้บังคับบัญชาไม่สนใจดูแล ตรวจสอบ การปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ให้ เป็นไป ตามระเบียบ แบบแผน ของทาง
ราชการสมควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ กำชับให้ผู้บังคับบัญชาได้เข้มงวดกวดขัน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน และการบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจัดให้มีการแนะนำอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ งานในหน้าที่ด้วย หากส่วนราชการใดปรากฏว่ามีกรณีเงินขาดบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ทุจริต ก็ให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นรีบ ดำเนินการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งพิจารณาโทษทางวินัย และปฏิบัติตามระเบียบหรือมติดะรัฐมนตรีที่ กำหนดไว้แล้วโดยด่วน

๒.๒.๒ หากผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตาม ๒.๒.๑ นอกจาก ให้มีการพิจารณา ความรับผิดชอบทางแพ่ง ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าส่วนราชการผู้นั้นแล้วให้มีการพิจารณาโทษ ทางวินัย อีกด้วย

๒.๒.๓ คณะกรรมการเห็นควรให้มีการจัดทำคู่มือสำหรับผู้บังคับบัญชาแต่ละชั้น เพื่อความ สะดวกในการสั่งการและควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี

๒.๓ การประสานงานของส่วนราชการ เพื่อประโยชน์ในการติดตามเร่งรัดให้ส่วนราชการได้ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี ในเมื่อเกิดกรณีเงินขาดบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ทุจริต คณะ กรรมการ เห็นสมควรให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่เร่งรัดส่วนราชการให้ดำเนินการ ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว หากไม่เป็นผล ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ ทั้งนี้ โดยมีหลักการประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ กรณีเงินขาดบัญชี หรือ เจ้าหน้าที่ทุจริต เกิดขึ้นใน กระทรวง ทบวง กรมฝ่ายพลเรือน นอกจากส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องแจ้งกระทรวงการคลัง ตามมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งแล้ว ให้ แจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานหรือ คณะบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับสำนักงาน ก.พ. หรือ ก.พ. เพื่อดำเนินการตามที่ควรต่อไป

๒.๓.๒ กรณีเงินขาดบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ทุจริตเกิดขึ้นในส่วนราชการกระทรวงกลาโหม ให้ กระทรวงกลาโหมแจ้งกระทรวงการคลัง ตามมติคณะรัฐมนตรี ว่าด้วยความ รับผิดชอบทางแพ่ง และแจ้งให้สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบเพื่อดำเนินการตามที่ควรต่อไป

๒.๓.๓ กรณีเงินขาดบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ทุจริตเกิดขึ้นในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ให้ราชการ บริหารส่วนท้องถิ่นนั้นแจ้งกระทรวงมหาดไทย และให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบ

๒.๓.๔ กรณีเงินขาดบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ทุจริตเกิดขึ้นในรัฐวิสาหกิจ ให้รัฐวิสาหกิจนั้นแจ้งให้ กระทรวงการคลัง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบเพื่อดำเนินการ ต่อไป

ทั้งนี้ ในกรณีที่เกิดการทุจริตหรือเงินขาดบัญชีทุกราย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้ติดตาม ดูแล้วได้มีการพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง และมีการพิจารณาโทษทางวินัย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้บังคับบัญชา ที่ปล่อยปละละเลย จนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตหรือเงินขาดบัญชีขึ้นตามควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปด้วย จักขอขอบคุณ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม) ส. วินิจนัยภาค

(นายเสริม วินิจนัยภาค)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง
กรมบัญชีกลาง

ที่ สร. ๐๔๐๔/ว. ๕๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๒

เรื่อง การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการที่พ้นจากราชการเพราะเหตุสูงอายุ
เรียน (กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ)

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ท่านนายกรัฐมนตรี เสนอตามที่ได้รับคำร้องเรียนจากข้าราชการที่พ้นจากราชการเพราะเหตุสูงอายุ สรุปว่า เนื่องจากข้าราชการเหล่านี้ต้องพ้นจากราชการไปก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา จึงเป็นเหตุให้ไม่ได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ในปีนั้น แต่โดยที่การพ้นจากราชการนั้นเป็นการพ้นก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาเพียง ๒ เดือนเศษเท่านั้น จึงขอให้ทางราชการผ่อนผันพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปีที่พ้นจากราชการเพราะเหตุสูงอายุ ซึ่งถ้ายังรับราชการอยู่ต่อไปก็คงจะได้รับพระราชทานตามเกณฑ์ปกติในปีนั้น ให้เป็นพิเศษ ท่านนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรผ่อนผันให้ตามที่ร้องขอ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเห็นชอบด้วย ตามที่ท่าน นายกรัฐมนตรี เสนอ ต่อไปให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณา ขอ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ แก่ข้าราชการ ที่เข้าเกณฑ์ขอพระราชทานได้ตามเกณฑ์ปกติ แต่ต้องพ้นจากราชการเพราะเหตุสูงอายุในปีที่พ้นจากราชการด้วย

จึงขอขึ้นบัญชีมา เพื่อถือเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไป สำหรับบัญชีเสนอขอพระราชทานนั้น ให้ทำอย่างเดียวกับบัญชีเสนอขอพระราชทานให้ข้าราชการตามเกณฑ์ปกติ แต่ให้แยกเสนอขอพระราชทานมาต่างหาก ขึ้นสายสะพายส่ง ๑๐ ชุด และขึ้นต่ำกว่าสายสะพายส่ง ๓ ชุด

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สวนะ ศุภวรรณกิจ

(นายสวนะ ศุภวรรณกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ทำการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประกาศิต

ด่วนที่สุด

ที่ สร. ๐๔๐๔/ว. ๕๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เรียน (กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ)

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๔/ว. ๑๑ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๒

ตามที่ได้ส่งระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ มาเพื่อถือเป็นระเบียบปฏิบัติ นั้น

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ใช้อยู่ปัจจุบันทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน สำหรับการขอพระราชทานขึ้นสายสะพายนั้น ได้กำหนดยศและชั้นของข้าราชการไว้เฉพาะในตอนขอพระราชทาน ป.ม. เท่านั้น ต่อไปเมื่อจะขอ

พระราชทานเลื่อนชั้นสูงขึ้นมิได้กำหนดยศหรือชั้นไว้เลย คงถือเพียงระยะเวลาเป็นเกณฑ์ขอพระราชทานแต่อย่างเดียว เพื่อความเหมาะสมเห็นควรกำหนดยศหรือชั้นตำแหน่งเสียด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติให้กำหนดหลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เฉพาะชั้นสายสะพายเพิ่มเติมระเบียบที่ใช้อยู่ทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนดังต่อไปนี้

๑. ทหารยศ พลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรี พลเรือนตำแหน่งรองอธิบดีหรือเทียบเท่า ขอพระราชทานได้สูงถึง ป.ช.

๒. ทหารยศ พลโท พลเรือโท พลอากาศโท พลเรือนตำแหน่งอธิบดี รองปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า ขอพระราชทานได้สูงถึง ม.ว.ม.

๓. ทหารยศ พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ขึ้นไป พลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า ขึ้นไป ขอพระราชทานได้สูงถึง ม.ป.ช.

ทั้งนี้ หากจะขอพระราชทานให้สูงกว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ขอเป็นกรณีพิเศษ และให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ เป็นต้นไป

อนึ่ง โดยที่บางกระทรวงได้เสนอบัญชี ขอพระราชทาน ชั้นสายสะพาย ตามเกณฑ์ปกติ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้วนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้ตรวจสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ใหม่นี้ ถ้ามีการขอพระราชทานสูงกว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็จะคัดค้านข้อยก แต่ถ้ามองเห็นว่าสมควรขอพระราชทานให้ผู้ใดก็ได้โปรดรับเสนอบัญชีขอพระราชทานพร้อมด้วยรายละเอียดกรณีความดี ความชอบไปใหม่ เพื่อขอให้เป็นกรณีพิเศษ

จึงขอเรียนมาเพื่อจักได้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สวนะ สุภววรรณกิจ

(นายสวนะ สุภววรรณกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ทำการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประกาศิต

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

เรื่อง การจ่ายเงินเดือนเต็มให้แก่ข้าราชการลาไปศึกษาในประเทศ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารที่ น.ว. ๑๕๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

ตามที่ได้นับขณมติคณะรัฐมนตรีให้ถือเป็นหลักการว่า ข้าราชการซึ่งขอลาไปศึกษาวิชาในสถานศึกษาของรัฐบาลโดยขอรับเงินเดือนเต็มในระหว่างลา หากไม่เป็นการเสียหายแก่ราชการให้กระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณาอนุญาตได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และต้องทำสัญญาผูกมัดทำนองเกี่ยวกับการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศด้วย นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาบททวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวว่า จะยังคงถือเป็นนโยบายของคณะรัฐมนตรี ที่จะคงให้ข้าราชการลาไปศึกษาในประเทศโดยได้รับเงินเดือนเต็มระหว่างลาอยู่หรือไม่

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ลงมติว่า หากด้านนโยบายให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๑ และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องให้แก่ข้าราชการทุกภาคส่วน ด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการ ฯ ให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสียด้วย กับให้เจ้ากระทรวงพิจารณาอนุญาตเฉพาะสาขาวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่องานในหน้าที่ของผู้ขออนุญาต และหน่วยที่ส.ก.ตั้งอยู่ในขณะขออนุญาตเท่านั้น

จึงขอขึ้นบัญชีมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร

(สง่า กิตติขจร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

ที่ สร. ๐๕๐๔/ว. ๑๘

สำนักงาน ก.พ.

๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๒

เรื่อง การกำหนดอันดับเงินเดือน

เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ)

ตามที่ได้มีการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนเข้าชั้น อันดับ และชั้น ในบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๐ ตามมติคณะรัฐมนตรีในหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๔ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๐ นั้น ปรากฏว่าอัตราเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ ที่เป็นชั้นเอก อันดับ ๒ ชั้น ๔,๓๐๐ บาท ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ปรับอันดับเป็นชั้นเอก อันดับ ๓ ชั้น ๔,๔๐๐ บาท โดย ก.พ. ยังมีได้กำหนดให้เป็นอันดับสูงขึ้นตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑

ก.พ. จึงมีมติว่า การปรับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ เป็นชั้นเอกอันดับ ๓ โดยมีได้ผ่านการพิจารณาของ ก.พ. ดังกล่าวข้างต้นนั้น ถือว่าเป็นการปรับอัตราเฉพาะตัว เมื่อผู้ครองตำแหน่งพ้นจากอัตรานั้นไปให้เปลี่ยนอัตรานั้นกลับเป็นชั้นเอกอันดับ ๒ ตามเดิม ส่วนการที่จะขอกำหนดให้เป็นอันดับ ๓ ใหม่ จะต้องเสนอให้ ก.พ. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองระเบียบข้าราชการ

ที่ สร. ๐๕๐๓/ว. ๒๐

สำนักงาน ก.พ.

๒๘ ตุลาคม ๒๕๑๒

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรชั้นสูง ของมหาวิทยาลัย
เรียน

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรชั้นสูงของมหาวิทยาลัย ว่าเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตร ซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ดังนี้

๑. ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาเคมี และสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๒. ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า และสาขาวิศวกรรมเครื่องกล ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๓. ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาชีวอนามัย ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๔. ปริญญาพาณิชยศาสตรมหาบัณฑิต (พณ.ม.) สาขาวิชาการบริหารทั่วไป สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร และสาขาวิชาการตลาด ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๕) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๕. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บษ.ม.) ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๕ (๕) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

๖. ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าเป็นประกาศนียบัตรซึ่งอาจบรรลุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) จินตา ณ สงขลา

(พันเอก จินตา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการและสอบได้

ที่ พก. ๐๕๐๒ (๒)/๑๘๕๕๑

กรมวิเทศสหการ

๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๒

เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกรมวิเทศสหการ ที่ พก. ๐๕๐๔ (๒)/๑๖๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกรมวิเทศสหการ จำนวน ๒๕ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมวิเทศสหการได้แจ้งเพิ่มเติมประเภทของทุนที่เป็นทุนประเภท ๑ (๖) ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ ให้ทราบแล้ว นั้น

บัดนี้ กรมวิเทศสหการขอแจ้งประเภทของทุนที่อยู่ในทุนประเภท ๑ (ข) เพิ่มเติมอีก ดังรายละเอียดปรากฏ
ในประกาศกรมวิเทศสหการ ฉบับที่ ๔ ซึ่งแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบ เพื่อดำเนินการปฏิบัติต่อไปด้วย จัก
ขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม) พลตรี ชาญ อังสุโชติ

(ชาญ อังสุโชติ)

อธิบดีกรมวิเทศสหการ

กองวิเทศสัมพันธ์ (การเศรษฐกิจและวางแผน)

ประกาศกรมวิเทศสหการ

เรื่อง ทุนรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศ ฉบับที่ ๔

ตามประกาศของกรมวิเทศสหการเรื่องทุนรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ
หรือนิติบุคคลต่างประเทศ ฉบับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๒ แจ้งให้ทราบในข้อ ๔ ว่า ทุนของรัฐบาลสหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมันเป็นทุนประเภท ๑ (ข) ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่าง
ประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ นั้น

บัดนี้ กรมวิเทศสหการขอประกาศให้ทราบเพิ่มเติมว่าทุน DAAD และทุนสัมมนาทางด้าน Research
and Education in Chemical Engineering and Physical Chemistry ของสหพันธ์สาธารณรัฐ
เยอรมัน ไม่รวมอยู่ในประเภททุนของรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งปรากฏอยู่ในข้อ ๔ ของประกาศกรมวิเทศ
สหการ ฯ ฉบับที่ ๑ ฉะนั้น ทุน DAAD และทุนสัมมนาทางด้าน Research and Education in Chemical
Engineering and Physical Chemistry จึงมิได้เป็นประเภท ๑ (ข)

จึงประกาศมาเพื่อให้ทราบ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมประการใด จักได้ประกาศให้ทราบต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๑๒

(ลงชื่อ) พลตรี ชาญ อังสุโชติ

(ชาญ อังสุโชติ)

อธิบดีกรมวิเทศสหการ

มาเป็น HEARING OFFICER กันเถอะ

โดย พุทธทรัพย์ มณีศรี
(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

คำวินิจฉัยเรื่องที่ ๑

Hearing Officer ค้นพบว่านางสาว ข. เป็นคนดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและมีความสามารถในการพิมพ์เป็นอย่างดี

แต่การพิมพ์ใบสั่งซื้อของผิด Hearing Officer พิจารณาแล้วเห็นว่า นางสาว ข. ไม่เหมาะสมในการเป็นพนักงานพิมพ์ดีดที่เน้นหนักไปในทางสถิติหรือตัวเลข

นางสาว ข. ไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้ารับราชการคงเดิม แต่เธอก็มีสิทธิได้รับการบรรจุทันที หากตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดที่ไม่เน้นหนักไปในทางสถิติหรือตัวเลขว่างลง

วิจารณ์

จุดสำคัญของเรื่องนี้ อยู่ที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ของพนักงานพิมพ์ดีด คำวินิจฉัยของท่านอาจจะแตกต่างกับคำวินิจฉัยของ Hearing Officer ทั้งนี้ ก็เพราะความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ของพนักงานพิมพ์ดีดของไทยและของสหรัฐอเมริกาแตกต่างกัน พนักงานพิมพ์ดีดของไทยเราเมื่อพิมพ์หนังสือเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะได้รับการตรวจสอบจากประจำแผนกหรือหัวหน้าแผนก หากงานชิ้นนั้นผิดพลาด นอกจากความผิดจะตกอยู่กับพนักงานพิมพ์ดีดผู้นั้นแล้ว ผู้ตรวจสอบ คือ ประจำแผนกหรือหัวหน้าแผนก ก็ย่อมมีความผิดด้วย

ในสหรัฐอเมริกา พนักงานพิมพ์ดีดส่วนใหญ่ของเขามีกความรับผิดชอบต่องานที่เขาปฏิบัติ การตรวจสอบเมื่อปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นหน้าที่โดยตรงของเขา ดังนั้นงานส่วนใหญ่มิได้เสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่ในกรณีที่ต้องการลายเซ็น ในบางกรณีผู้บังคับบัญชาอาจมอบอำนาจให้พนักงานพิมพ์ดีดเซ็นชื่อแทนตนก็ได้ หากเห็นว่าพนักงานพิมพ์ดีดคนนั้นปฏิบัติงานเป็นที่ไว้วางใจ อย่างไรก็ตาม ผู้บังคับบัญชาอาจจะตรวจ

สอบงานของพนักงานพิมพ์ดีดบางคนก็ได้ ในเมื่อเห็นว่า พนักงานพิมพ์ดีดคนนั้นปฏิบัติงานไม่เป็นที่ไว้วางใจ

เรื่องที่ ๒

เสียใจจัง เธอป่วยมากเกินไปถึง
3 ชั่วโมง

“เธอไม่ได้รับเงินเดือนขึ้นในปีนี้” เป็นคำพูดที่นางสาว ข. ไม่คาดคิดมาก่อนว่า ผู้บังคับบัญชาจะกล่าวกับเธอ

“ทำไมล่ะค่ะ” นางสาว ข. ข้าราชการสาวของกระทรวงหนึ่งซึ่งทำงานมาแล้ว ๓ ปี ถามอย่างสงสัย

นางสาว ข. ได้รับคำตอบว่า เธอได้ลาป่วยมากเกินไปในระหว่างปีนี้ เธอลาป่วย ๑๓ วันกับ ๓ ชั่วโมง ตามนโยบายที่กระทรวงนี้ตั้งขึ้น ข้าราชการผู้ใดที่ลาป่วยมากกว่า ๑๓ วันในรอบปี จะไม่ได้รับการพิจารณาให้เลื่อนเงินเดือน

นางสาว ข. ร้องเรียนต่อ Hearing Officer ข้อโต้แย้งของเธอมีกดังนี้

- การลาป่วยของเธอมีกความจำเป็นและถูกต้อง
- การปฏิบัติงานของเธอ อยู่ในขั้นมาตรฐานของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของตำแหน่งของเธอ

กระทรวงนี้ตั้งนโยบายให้ลาป่วยได้ไม่เกิน ๑๓ วันในรอบปี เพราะค้นพบว่า ข้าราชการคนใดก็ตามที่ลาป่วยเกิน ๑๓ วันในรอบปี ผลงานของข้าราชการผู้นั้นจะไม่ถึงขั้นมาตรฐานของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของตำแหน่งนั้น

ถ้าท่านเป็น Hearing Officer ท่านจะวินิจฉัยอย่างไร? ท่านจะให้นางสาว ข. ได้เลื่อนเงินเดือนหรือไม่? เพราะเหตุใด?

ความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา

โดย เทอด สุปรีชากร

“มหาวิทยาลัย” คือ สถานที่ให้การศึกษาชั้นสูงแก่ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาแล้ว และปรารถนาที่จะศึกษาหาความรู้ให้มากยิ่งขึ้นและสูงขึ้น คำว่า “มหาวิทยาลัย” นี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายว่า “สถานศึกษาความรู้ชั้นอุดม ซึ่งรวมหลายคณะด้วยกัน และมีอำนาจที่จะประสาทปริญญาให้แก่ผู้สำเร็จวิชาในสาขาต่าง ๆ” ต่างประเทศเรียกการศึกษาระดับอุดมว่า มหาวิทยาลัย (University) หรือวิทยาลัย (College) ทั้งสองคำนี้เนื่องมาจากภาษาละติน คำ University มาจาก Universitas magistrorum et scholarium ซึ่งแปลว่า “กลุ่มอาจารย์และนักศึกษาทั้งหมด” ส่วนคำว่า College นั้นมาจาก Collegium ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่รวมกันเข้าเพื่อทำงานอย่างเดียวกัน ในรูปของสมาคมหรือสภา เช่น College of Surgeons คือ สมาคมศัลยแพทย์ และ College of Cardinals คือสภาพระราชาคณะ ของพระสันตปาปา เป็นต้น และคำว่า College นี้ มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด และเคมบริดจ์ ได้ใช้เรียกสถานศึกษาในเครือของตนมาช้านานแล้ว ด้วยเหตุนี้ College จึงมีความหมายเช่นเดียวกันกับ University คือ หมายถึงมหาวิทยาลัยซึ่งในอเมริกันนิยมใช้คำนี้กันมาก

กำเนิดมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุด ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๑๗๔ ในสมัยที่ยังเป็นอาณานิคมของอังกฤษอยู่ โดยอาศัยมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เป็นแบบฉบับ และต่อมาได้กลายเป็นแบบอย่างของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในสหรัฐ อีกมากมี

มหาวิทยาลัยวิลเลียมและแมรี ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๒๓๖ มหาวิทยาลัยเยล ปี พ.ศ. ๒๒๔๔ มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ปี พ.ศ. ๒๒๔๔ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ปี พ.ศ. ๒๒๔๗ มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ปี พ.ศ. ๒๒๔๘ มหาวิทยาลัยบราวน์ ปี พ.ศ. ๒๓๐๗ มหาวิทยาลัยรัทเกอร์ส ปี พ.ศ. ๒๓๐๘ และมหาวิทยาลัยคัทเมธ ปี พ.ศ. ๒๓๑๒ มหาวิทยาลัยที่กล่าวนามมาทั้งหมดนี้ ได้ตั้งขึ้นในสมัยที่สหรัฐยังเป็นอาณานิคมของอังกฤษอยู่ มหาวิทยาลัยเหล่านี้เกิดจากความริเริ่มของนิกายต่างๆ ในศาสนาคริสต์ เช่น มหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ริเริ่มโดยนิกาย Puritan และมหาวิทยาลัยวิลเลียมและแมรี โดยนิกาย Anglican มหาวิทยาลัยเยล โดยนิกาย Congregational เป็นต้น และถึงแม้ว่า ในบางกรณีมหาวิทยาลัยเหล่านี้จะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลก็ตาม แต่การปกครองดูแลก็ยังอยู่ในความรับผิดชอบของนิกายนั้น ๆ อยู่

ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ได้เกิดมีมหาวิทยาลัยแบบใหม่ขึ้นในสหรัฐ อันนับได้ว่าเป็นแบบอเมริกันโดยเฉพาะ คือ มหาวิทยาลัยที่มลรัฐจัดตั้งขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยของมลรัฐ (State University) ไม่อยู่ในอาณัติของนิกายศาสนาใดๆ ทั้งสิ้น มหาวิทยาลัยแรกในประเภทนี้ คือ มหาวิทยาลัยนอร์ทคาโรไลนา ซึ่งเปิดสอนในปี พ.ศ. ๒๓๓๘ แต่มีชื่อเสียงควรรยกเป็นตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๖๘ โดยประธานาธิบดีธอมัส เจฟเฟอร์สัน หลังจากที่ได้พ้นตำแหน่งประธานาธิบดีไปแล้ว

ลักษณะของมหาวิทยาลัยของมลรัฐ มีโดยย่อดังนี้

๑. ตั้งขึ้นโดยมลรัฐ และได้รับเงินอุดหนุนจากมลรัฐนั้น ๆ โดยตรง
๒. ไม่อยู่ในอาณัติของลัทธิศาสนาใดๆ
๓. มลรัฐมีส่วนในการเลือกและแต่งตั้งกรรมการมหาวิทยาลัย
๔. ไม่เก็บค่าเล่าเรียน หรือเรียกเก็บค่าเล่าเรียนเป็นพิธีสำหรับนักศึกษาที่เป็นพลเมืองของมลรัฐนั้น ๆ

และในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นั้นเอง ก็ได้มีมหาวิทยาลัยอีกแบบหนึ่งเกิดขึ้น เรียกว่า Land Grant College อันเนื่องมาจากกฎหมาย ซึ่งรัฐสภาได้อนุมัติในปี พ.ศ. ๒๔๑๕ ในสมัยของประธานาธิบดีลินคอล์น กฎหมายฉบับนี้มีชื่อว่า Morrill Act โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มลรัฐต่างๆ จัดตั้งมหาวิทยาลัยของมลรัฐขึ้น เพื่อเปิดสอนวิชาการต่างๆ ที่สัมพันธ์กันกับวิชาเกษตรศาสตร์และกลศาสตร์ รวมทั้งวิชาการทหารด้วย บวกกับวิชาวิทยาศาสตร์และ

ศิลปศาสตร์อื่นๆ อันเป็นสิ่งจำเป็น และได้ดำเนินการสอนอยู่แล้วในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ก็เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพื่อการอาชีพของตน โดยกฎหมายฉบับนี้ รัฐบาลกลางได้มอบที่ดินจำนวนประมาณ ๗๕,๐๐๐ ไร่ ให้แก่สมาชิกรัฐสภาแต่ละคน ด้วยเหตุนี้มลรัฐต่าง ๆ ที่ได้มีมหาวิทยาลัยของมลรัฐอยู่ก่อนแล้วก็ยกที่ดินที่ได้รับมานั้นให้เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ไป บางมลรัฐก็ให้แก่มหาวิทยาลัยเอกชนที่มลรัฐนั้น ๆ อุดหนุนอยู่ก่อนแล้ว เช่น Massachusetts Institute of Technology แห่งมลรัฐ Massachusetts และมหาวิทยาลัยคอร์เนลแห่งมลรัฐนิวยอร์ก เป็นต้น ส่วนมลรัฐอื่นๆ ก็ก่อตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ อีกต่างหาก ดังจะเห็นได้จากการที่มลรัฐส่วนมากมีมหาวิทยาลัยของมลรัฐถึงสองมหาวิทยาลัย หรือมากกว่านั้น เช่น มลรัฐมิชิแกน มีมหาวิทยาลัยแห่งมิชิแกน ที่เมืองแอนอาเบอร์ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๓๖๐ และมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท ที่เมือง East Lansing ตั้งขึ้นในปี ๒๓๕๘ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ได้มีมหาวิทยาลัยอีกแบบหนึ่งเกิดขึ้นอันต่างจากแบบเดิม คือ มหาวิทยาลัย จอห์นส์ ฮอปกินส์ มหาวิทยาลัยนี้เดินตามแบบมหาวิทยาลัยในประเทศเยอรมัน ซึ่งได้มีการฟื้นฟูปรับปรุงกันใหม่ในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ริเริ่มโดยมหาวิทยาลัยเบอร์ลิน ในปี พ.ศ. ๒๓๕๓ ได้กล่าวมาแล้วว่ามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เลียนแบบมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และได้กลายเป็นแบบฉบับของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในสหรัฐไป แต่มหาวิทยาลัย จอห์นส์ ฮอปกินส์ เลียนแบบมหาวิทยาลัยเยอรมัน และได้มีบทบาทอันสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบมหาวิทยาลัยต่างๆ ในสหรัฐ ให้เป็นมหาวิทยาลัยที่แท้จริงขึ้น มหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งมาก่อนมหาวิทยาลัยจอห์นส์ ฮอปกินส์ เช่น ฮาร์วาร์ด กัตติเยส กัตติเยส และโคลัมเบียก็เริ่มตั้งเป็นวิทยาลัย (College) ก่อน แล้วเติบโตเป็นมหาวิทยาลัยในภายหลัง แต่จอห์นส์ ฮอปกินส์ นั้นทั้งเป็นมหาวิทยาลัยเลยที่เดียวตามแบบอย่างเยอรมัน สาเหตุสำคัญของมหาวิทยาลัยเยอรมันที่ว่านี้ก็คือ ความคิด (Concept) ที่ว่าสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่แท้จริงนั้น ควรจะเป็นโรงงานสำหรับการค้นคว้าวิจัยอย่างเสรี มากกว่าอย่างอื่นใดทั้งสิ้น การเน้นหนักไปในด้านแสวงหาความจริงโดยปราศจากพันธะใดๆ โดยการวิจัยขั้นมูลฐานนั้น ได้นำไปสู่การพัฒนาความคิดที่ว่า มหาวิทยาลัยที่แท้จริงจะต้องทรงไว้ซึ่งเสรีภาพในการสอนและเสรีภาพในการเรียน ภายในขอบเขตที่จำกัดเอาไว้อย่างชัดเจนนั้นทางหนึ่ง กับอีกทางหนึ่งนั้น ก็ได้เน้นถึงข้อที่ว่า การ

ศึกษาสูงจะยังประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในที่สุดด้วย ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยเยอรมันจึงได้มีชื่อเสียงไปทั่วโลก ในข้อที่มหาวิทยาลัยได้รวมการสอนและการค้นคว้าวิจัยเข้าด้วยกัน โดยมีความมุ่งหมายที่จะผลิตไม่แต่เพียงนักวิชาชีพเท่านั้น แต่ต้องการที่จะผลิตนักริเริ่ม และนักวิจัยในทุกแขนงงานด้วยการสอนตามแบบเยอรมันนั้น มีการบรรยาย การสัมมนา และการค้นคว้าวิจัยในห้องทดลอง ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจอห์นส์ ฮอปกินส์ จึงเป็นมหาวิทยาลัยแรกในสหรัฐที่ทั้งขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเดี่ยว และอำนวยความสะดวกชั้นปริญญาที่สูงกว่าปริญญาตรีในวิชาศิลปและวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ได้ตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้นพร้อม ๆ กันกับการก่อตั้งมหาวิทยาลัย

ความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยในสหรัฐ

ชาวอเมริกันเป็นนักดัดแปลงชั้นเยี่ยมชาติหนึ่ง ของที่เกิดในยุโรปชาวอเมริกันมักนำไปดัดแปลงเสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของตน ไม่ว่าจะเป็นระบบการปกครองก็ดี สถาปัตยกรรมก็ดี วรรณกรรมก็ดี กฎหมายก็ดี ศาสนาก็ดี ส่วนมากมักจะดัดแปลงให้เข้ากับสภาพของบ้านเมืองไปเกือบหมดทุกอย่าง การศึกษาชั้นอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าทั้งรูปลักษณะและเนื้อหา นั้น ได้ไปจากมหาวิทยาลัยในยุโรปโดยตรง แต่ก็ถูกดัดแปลงให้เข้ากับสภาพการในอเมริกา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของคนอเมริกัน ดังนั้นมหาวิทยาลัยในสหรัฐจึงเป็นแบบอเมริกันโดยเฉพาะไม่มีที่ใดเสมอเหมือน

มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด และเคมบริดจ์ นั้น ต่างกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในยุโรปมาตั้งแต่ต้น ในข้อที่มหาวิทยาลัยอื่นไม่สนใจกับนักศึกษานอกห้องบรรยายเท่าใดนัก แต่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด และเคมบริดจ์กลับสร้างบรรยากาศของวิทยาลัยต่างๆ ให้เป็นศูนย์กลางหรือหัวใจของการศึกษา วิทยาลัยเหล่านั้นไม่แต่จะเป็นหอนอนเท่านั้น ยังเป็นสถานที่ที่อาจารย์และนักศึกษาอยู่กินร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาในรูปของการสอนเป็นรายบุคคล

ในสหรัฐ แท้เดิมมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้พากันพยายามจะทำตามแบบมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดและเคมบริดจ์เหมือนกัน แต่ก็ได้เลิกล้มความตั้งใจนั้นเสียเพราะทำไม่ได้ เนื่องจากความยากจนของบ้านเมืองในสมัยที่ยังเป็นอาณานิคมของอังกฤษอยู่ จึงไม่อาจสร้างอาคารอันประณีตสวยงาม รูปสี่เหลี่ยม (Quadrangle) อันมีลาน (Court) อยู่ใจกลางนั้นได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยในอเมริกาจึงไม่มีกลุ่ม วิทยาลัยต่างๆ ที่ประสานกันรายล้อมจุดศูนย์กลางของ

วิทยาลัย ดังเช่นที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดและเคมบริดจ์ ความคับแคบของหอนอนที่มีลักษณะเหมือนโรงทหารไม่เป็นสิ่งจูงใจให้อาจารย์กับนักศึกษาสังคมร่วมกันได้ เช่น ในมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดหรือเคมบริดจ์ อีกประการหนึ่ง อาจารย์ชาวอเมริกันส่วนมากเป็นผู้ที่มีครอบครัวแล้ว และมีบ้านอยู่ต่างหากนอกบริเวณมหาวิทยาลัย ส่วนอาจารย์มหาวิทยาลัยอังกฤษที่เรียกกันว่า English dons นั้น ถูกบังคับให้อยู่เป็นโสด และให้อยู่ในหอพักร่วมกับนักศึกษา ส่วนการสร้างวิทยาลัยตามแบบออกซ์ฟอร์ดและเคมบริดจ์นั้น อธิการบดีเวย์แลนด์แห่งมหาวิทยาลัยบราวน์ ได้กล่าวไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๕ ว่าเป็นการฟุ่มเฟือยและสิ้นเปลืองเงินอย่างไร้สติ เขากล่าวว่า จะเป็นการดีกว่าที่จะเอาเงินไปก่อสร้างมหาวิทยาลัยอีก ๒๐ แห่งเพื่อที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษาของมวลชน ดังนั้น หอพักของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสหรัฐ จึงเป็นแต่เพียงที่สำหรับนักศึกษา กิน นอน และท่องตำราเท่านั้น ส่วนสัญลักษณ์หรือแกนของมหาวิทยาลัยในอเมริกานั้น เรียกกันว่า Campus คือ อาณาบริเวณของมหาวิทยาลัยนั่นเอง

หลักสูตรการสอน

หลักสูตรการสอนตามแบบของอเมริกันแต่เดิมมีเพียงชั้นปริญญาตรี และกำหนดเวลาเรียนไว้เพียงสามปีเท่านั้น แต่ต่อมาได้เพิ่มขยายเป็นสี่ปี และชั้นเรียนต่างๆ ก็ได้มีกำหนดเรียกชื่อชั้นใหม่ นับตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ไปตามลำดับดังนี้ Freshman (ปี ๑) Sophomore (ปี ๒) Junior (ปี ๓) และ Senior (ปี ๔) เป็นแบบเดียวกันหมดทุกมหาวิทยาลัย

เห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยในสหรัฐในสมัยก่อนนั้น ทำการสอนแต่เพียงชั้นปริญญาตรีเท่านั้น ไม่มีการค้นคว้าวิจัย หรือมีก็แต่น้อย การศึกษาหนักไปในด้านวรรณคดี และภาษกรีกกับภาษาละติน และโดยที่เป็นมหาวิทยาลัยของนิกายต่างๆ ในคริสต์ศาสนา มหาวิทยาลัยเหล่านั้นจึงถือเป็นหน้าที่อันสำคัญ ที่จะสร้างนักศึกษาให้เป็นชาวคริสเตียนที่ดี สมกับการเป็น “สุภาพบุรุษ” แต่อย่างไรก็ดี นับว่ามหาวิทยาลัยในสมัยนั้นได้มีอิทธิพลในการสร้างชาติ สร้างประเทศอเมริกาเป็นอันมาก

โดยเหตุที่วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยขององค์การศาสนานิกายต่างๆ มุ่งที่จะผลิตนักสอนศาสนาในนิกายของตนเป็นประการ

สำคัญ และแม้ในกาลต่อมาจะได้ผลิตนักกฎหมายและนายแพทย์ขึ้นก็ตาม แต่หลักใหญ่ๆ นั้นยังคงยึดมั่นอยู่ในคติเดิม คือ การสร้างคนให้เป็น “สุภาพบุรุษ” (Gentleman) อยู่คนเดียว ทั้งนี้ก็เพราะแก่นของหลักสูตรคือวรรณคดี และภาษากรีกกับลาติน เพราะในสมัยโบราณนั้นถือกันว่า การศึกษาวรรณคดีเป็นเครื่องหมายของสุภาพบุรุษ เป็นการแสดงว่าเป็นชนชั้นผู้ดีมีสกุล เมื่อการนี้เป็นเช่นนี้จึงรู้สึกกันว่าความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยออกจะแคบไปเสียแล้ว จึงได้มีการเรียกร้องให้มีการขยายหลักสูตรการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยบรรจุวิชาใหม่ ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาปัจจุบันเข้าในหลักสูตร โดยให้เหตุผลว่าความคิดของคนจะต้องไม่ถูกจำกัด จะต้องเป็นอิสระ มีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตนอย่างอาจหาญ และสร้างสรรค์ระเบียบการขึ้นตามหลักแห่งเหตุผล ทั้งนี้ เพื่อความก้าวหน้าและเพื่อความสุขสมบูรณ์ของมนุษย์

ผลก็คือ มลรัฐต่างๆ ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยของมลรัฐขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยเหล่านี้เปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าศึกษาได้ และมีได้อยู่ในอาณาเขตของลัทธิภิกษุของศาสนาใดๆ ด้วยเหตุนี้ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยจึงมีเพิ่มขึ้นตามลำดับความต้องการของสังคม ดังต่อไปนี้คือ

๑. การศึกษาวิชาทั่วไป (General Education) เป็นการเตรียมเพื่อการศึกษาวิชาเฉพาะ หรือวิชาชีพ เป็นการศึกษาเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาเพื่อให้ทุกคนรู้จักและเข้าใจโลกที่ตนอาศัยอยู่

๒. การศึกษาวิชาชีพ (Professional Education)

๓. การค้นคว้าวิจัย (Research) เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ

๔. ความคงแก่เรียน (Scholarship) อันเป็นหัวใจของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

๕. การอำนวยความสะดวกแก่สาธารณะ (Public service) โดยการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ

๖. การอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา (Student welfare) อาทิเช่น บริการเรื่องอาหาร ที่พัก การหย่อนใจ การสังคม และการหางานให้ทำ

๗. การอนุรักษ์วิทยาการ (Conservation of Knowledge) โดยจัดให้มีห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และการพิมพ์ตำรา เป็นต้น

(ยังมีต่อ)

เรื่องของหัวหน้างาน

โดย ไพโรจน์ สิตปรีชา

เป็นความจริงที่ว่าบุคคลทุกคนไม่ว่าจะปฏิบัติงานในวงการธุรกิจก็ดี หรือหน่วยราชการก็ดี ย่อมต้องการความก้าวหน้าในการทำงาน ความก้าวหน้าประการหนึ่งที่บุคคลส่วนใหญ่หวังหรือตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ก็คือ การเป็นหัวหน้างาน ซึ่งตามความหมายอย่างกว้างย่อมมีความหมายคลุมถึงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้าหน่วยที่เล็กที่สุดขึ้นไปจนถึงหัวหน้าหน่วยงานใหญ่สูงสุด บุคคลใดก็ตามที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้างานในระดับใดระดับหนึ่ง ย่อมจะรู้สึกภาคภูมิใจเป็นธรรมดา และพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้เป็นหัวหน้างานที่ดีในทุก ๆ ทาง เพราะการเป็นหัวหน้างานที่ดีนั้นย่อมเป็นที่รักใคร่ยกย่องนับถือของลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาโดยทั่วกัน

การเป็นหัวหน้างานนั้น ถ้าจะกล่าวตามหลักวิชาแล้ว หมายถึงผู้ที่สามารถนำบุคคลซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาให้สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายเป็นผลสำเร็จ โดยได้รับความร่วมมือและความภาคภูมิใจจากผู้ใต้บังคับบัญชา โดยนัยแห่งคำนิยามดังกล่าวนี้ อาจกล่าวแยกหน้าที่ของผู้เป็นหัวหน้างานได้ ๒ ประการ คือ หน้าที่ในทางบริหารงานของหัวหน้างาน และหน้าที่ของหัวหน้างานในทางจิตใจ หรือคลุใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานจนเป็นผลสำเร็จ หน้าที่ ๒ ประการของหัวหน้างานนี้ ถ้าพิจารณาแต่เพียงผิวเผินแล้วก็ไม่น่าจะปฏิบัติได้ยากนัก แต่ในทางปฏิบัตินั้นไม่ใช่สิ่งที่จะทำได้ง่ายดังที่คิดไว้ เพราะมีองค์ประกอบหรือ factor หลายอย่างที่จะต้องปฏิบัติและดำเนินการ

ในด้านบริหารงาน การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม เมื่อหัวหน้างานได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง ปัญหาแรกที่หัวหน้างานจะต้องประสบ ก็คือ จะบริหารงานนี้ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยอย่างไร ในเรื่องนี้ตามหลักการบริหารงานได้วางหลักการปฏิบัติไว้ดังนี้ คือ:-

๑. การเตรียมแผนงาน (Planning) องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน ก็คือ การเตรียมแผนงานหรือวางโครงการ ในการเตรียมแผนงานนั้น ก่อนวางโครงการหรือแผนงานใด หัวหน้างานจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของงานว่าเกี่ยวข้องกับส่วนงานอื่นๆ อย่างไร มีระเบียบกฎเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติงานอย่างไร รวมทั้งมาตรฐานในการปฏิบัติงานนั้น แล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย ซึ่งถ้ามองในแง่การกระทำก็หมายถึงเป้าหมายปลายทาง คือ เป็นทั้ง means และ ends การวางแผนงานจำเป็นต้องมีจุดหมายชัดเจนอย่างไรก็ดี การตั้งจุดหมายนั้นไม่ควรตั้งจุดหมายไว้สูงเกินไป โดยจะต้องพิจารณาว่าเมื่อตั้งจุดหมายแล้วจะทำได้หรือไม่ มีงบประมาณ คน วัสดุ เพียงพอที่จะทำได้หรือไม่ โดยทั่วไปแล้วประเทศที่กำลังพัฒนาผู้เป็นหัวหน้างาน ส่วนมากมักตั้งจุดหมายไว้สูงเกินไป ถ้าเปรียบเทียบกับจิตวิทยาก็เหมือนกับคนจน ถ้าให้แกว่งแผนที่จะพัฒนาตัวเองหรือปรับปรุงตัวเอง ก็ตั้งความมุ่งหมายไว้ อยากจะมีรถยนต์ ๒ คัน มีบ้าน ๒ หลังเป็นต้น อันเป็นความมุ่งหมายซึ่งคนในระดับนั้นไม่สามารถจะบรรลุได้ เพราะฉะนั้นเรื่องการวางจุดหมายจึงควรดูสิ่งต่างๆ รอบตัวแล้วจึงวางจุดหมายเท่าที่จะทำได้ และเมื่อมีจุดหมายแล้วก็ทำให้รู้ทางที่จะไปทางไหน ต่อจากนั้นก็ต้องประเมินการเตรียมบุคคล วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมเพื่อจะให้งานได้บรรลุถึงจุดหมายปลายทาง โดยพิจารณาถึงกระบวนการหรือวิธีการต่างๆ ว่า สิ่งใดที่จะต้องปฏิบัติก่อนและหลัง และดำเนินโดยวิธีใด เมื่อมีเหตุการณ์อย่างนั้นเกิดขึ้น จะแก้ไขอย่างไร ในการนี้นักบริหารหลายท่านได้ให้หลักไว้ว่า การวางแผนงานจะต้องกะและวางโครงการและวิธีการต่างๆ ไว้โดยพิจารณาและตอบคำถาม ๕ ข้อ ดังนี้ คือ What (งานอะไร), How (ทำโดยวิธีใด), Where (ทำที่ไหน), Who (ใครทำ) และ When (เสร็จเมื่อใด)

๒. การมอบหมายและแบ่งงาน (Delegation of Authority) การมอบหมายงานนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน หัวหน้างานที่ดีควรจะมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำ โดยแบ่งงานให้ทำตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้ตรงตามหลักการบริหารงานบุคคลที่เรียกว่า to put the right man in the right job ทั้งนี้เพราะหัวหน้างาน คือ ผู้ที่มีหน้าที่สั่งและแนะนำงานให้ผู้อื่นทำโดยตนเองเป็นเพียงผู้กำกับดูแลเพื่อให้ได้ผลงานจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ การที่หัวหน้างานทำงานเกือบทุกอย่างเสียเองในหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบนั้น ย่อมถือว่าปฏิบัติไม่ถูกเป้าหมายของการบังคับบัญชา บาง

ครั้งอาจจะถูกวิจารณ์ได้ว่าเป็นผู้ทวงงาน ไม่ฝึกสอนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาก้าวหน้า มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม การมอบหมายงานย่อมเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้บังคับบัญชา เป็นการสงวนเวลาของหัวหน้างานเพื่อเอาไว้อใช้ในเรื่องสำคัญจริงๆ อย่างที่มีผู้กล่าวว่าผู้ใหญ่ออกงานนโยบาย ผู้น้อยทำรายละเอียด หรือผู้ใหญ่ทำเรื่อง What, When และ Why ผู้น้อยทำเรื่อง How, Where และ Who อันจะทำให้งานไม่คั่งที่จุดสูง และเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกน้องแสดงความสามารถด้วย

ในทางรัฐประศาสนศาสตร์ การมอบอำนาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหัวหน้างานในการบริหารราชการ ถึงกับกล่าวกันว่าผู้จัดการหรือผู้บริหารงาน หมายถึงผู้ที่จัดให้คนอื่นทำงานอย่างนั้นอย่างนี้ และคนทำงานที่เก่งที่สุดก็คือ คนที่มอบงานเสียจนตนเองว่างงานนั่งสูบบุหรี่ควันโขมง พลังจินน้ำชาอย่างใช้ความคึก

โดยปกติก่อนมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำ หัวหน้างานก็มักจะคาดคิดและหวังผล (expected result) จากการมอบหมายงานไว้แล้วว่าต้องการได้งานในคุณภาพ ปริมาณ อย่างไร จะต้องการฝีมือและความรู้ของผู้ปฏิบัติงานขนาดไหน และต้องการให้งานเสร็จเมื่อใด ฉะนั้น การมอบหมายงานนี้จึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้างานที่จะต้องรู้จักผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของตนให้มากที่สุดเพื่อจะได้ปฏิบัติต่อเขาให้เหมาะสมตามความแตกต่างเฉพาะตัวของเขา การมอบหมายงานอาจจะทำได้โดยออกคำสั่งหรือให้คำแนะนำซึ่งจะต้องชัดเจนแน่นอน การออกคำสั่งอาจจะเป็นโดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร โดยวิธี Command หรือ request แล้วแต่กรณี แต่โดยปกติแล้วหัวหน้างานควรใช้วิธีหลังมากกว่า การมอบหมายงานควรชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติให้ทราบโดยแจ่มแจ้งงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ว่าอะไรคือ important stages ซึ่งหมายความว่าต้องปฏิบัติงานเป็นขั้น ๆ ที่สำคัญอย่างไรบ้าง และอะไรคือ key points คือ แต่ละขั้นนั้นมีจุดสำคัญอะไรบ้าง หัวหน้างานควรบอกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบว่าเขาคงทำงานนี้เพื่ออะไร เขาเหมาะสมกับงานนี้ยิ่งกว่าผู้อื่นอย่างไร และทำไมเขาคงทำงานขั้นนั้น การชี้แจงรายละเอียดดังกล่าวนี้ ย่อมจะเรียกร้องความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น เพราะจะทำให้เขารู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานยิ่งกว่าจะเป็นเพียงผู้ที่คอยรับแต่คำสั่งที่ไม่ทราบเหตุผล อย่างไรก็ดี หลังจากหัวหน้างานได้มอบหมายงานในหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ใดแล้วก็ควรปล่อยให้เขาใช้ความรู้

ความสามารถของเขาดำเนินการต่อไปด้วยตัวของเขาเอง เกี่ยวกับเรื่องนี้ O.A. Ohmann ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "The Leader and the Led" Personnel, Nov.—Dec. 1958 ว่า Everyone wants in some degree both a clear sense of directions in his work assignment and the freedom to use his own talents, to exercise judgment and responsibility so that he may grow in competence and usefulness. ซึ่งน่าจะเป็นหลักที่คิดได้ประการหนึ่ง ในการมอบหมายงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. การควบคุมดูแลและติดตามผลงาน (Supervise and Control) การควบคุมดูแลและติดตามผลงานว่าได้มีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพราะการติดตามผลจะทำให้สามารถควบคุมดูแลว่าผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไปได้แค่ไหนเพียงไร ปฏิบัติถูกต้องตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีอุปสรรคอย่างไรก็จะช่วยแนะนำแก้ไข แต่ก็ไม่ควรเข้าไปควบคุมก้าวก่ายจนเกินไปนัก ต้องปล่อยให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นตัวของตัวเองบ้างเพื่อให้เขาได้ทำงานเต็มกำลังความสามารถ ในต่างประเทศเขาถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด พุดถึงเรื่องการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ มีท่านผู้ใหญ่ในวงราชการท่านหนึ่ง กล่าวว่าคนไทยโดยทั่วไปไม่ได้มีนิสัยที่จะปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ส่วนมากมักจะยืดหยุ่นเอง ท่านได้กล่าวอีกว่า เพราะฉะนั้นที่ชาวต่างประเทศมีมาบอกให้เรายืดหยุ่น คือ เวลาปฏิบัติงานให้รู้จัก flexibility ให้รู้จักยืดหยุ่นนี้เห็นจะไม่ถูกนัก เพราะเวลานี้คนไทยเราก็มืดหยุ่นจนกระทั่งไม่มีอะไรจะยืดแล้ว พอเห็นแผนงานหรือพอเห็นหลักแล้วก็ยืด เปลี่ยนเอาเองตามใจชอบอยู่แล้ว อันนี้เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในวงราชการทั่วไป

ในเรื่องการควบคุมดูแลติดตามผลงานนี้ มีคำกล่าวของท่านองให้ข้อสังเกตว่า คนควบคุมงานที่ดีหรือหัวหน้างานที่ดีนั้น ให้พิจารณาคุณชนรองเท่ากับกางเกงของหัวหน้างาน ถ้าหัวหน้างานคนใดชนรองเท่าสีกมากก็ถือว่าเป็นหัวหน้างานดีเพราะเดินตรวจตรางานบ่อย แต่ถ้ากางเกงกันขาดก่อนชนรองเท่าสีก ก็หมายความว่า เป็นหัวหน้างานที่ไม่ดี คือ นั่งมากใช้ตรวจงาน เรื่องนี้ท่านผู้ใหญ่ท่านหนึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นว่า หัวหน้างานที่ดีเห็นจะต้องให้ทั้งกันกางเกงขาดและรองเท่าสีกพร้อม ๆ กัน จึงจะปลอดภัยจากคำครหาและได้งานดี

๔. การประเมินผลงาน (Evaluation) การประเมินผลงาน คือ การพิจารณาผลงานที่ปฏิบัติว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ ให้ผลที่เกิดการประหยัดหรือไม่ หรือกล่าวง่าย ๆ ว่างานที่ได้ออกมา (output) คำนึงกับแรงงาน เวลา และค่าใช้จ่ายต่างๆ (input) หรือไม่ ตลอดจนการพิจารณาถึงสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานในการทำงานด้วย โดยนัยนี้การประเมินผลงานจึงมีส่วนที่จะช่วยให้ทราบได้ว่างานที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลดีเพียงไร บกพร่องอย่างไร เจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติงานได้ผลอย่างไร เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการทำงานในคราวต่อไป

๕. การปรับปรุงแก้ไข (Improving) ในการปฏิบัติงานใดๆ หัวหน้างานจะต้องปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นและก้าวหน้าอยู่เสมอโดยพิจารณาจากการประเมินผลงานดังกล่าว และพิจารณาปรับปรุงตนเองทั้งในด้านวิชาการและสมรรถภาพในการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นผู้สามารถในการเป็นผู้นำ (skill in leading) สามารถในการสั่งและแนะนำงาน (skill in instructing) และสามารถในการปรับปรุงแก้ไขงาน (skill in improving method) รวมทั้งจะต้องรอบรู้ในเชิงงาน มีความสามารถในการไกล่เกลี่ยในกรณีที่เกิดการขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงาน เป็นนักพูดที่สามารถทำความเข้าใจและให้คนเห็นจริงตามเหตุผล มีพหุสูตรดี มีประสบการณ์มามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์เกี่ยวกับการที่เคยถูกปกครองบังคับบัญชาจากหัวหน้างานแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้มีทักษะในการปกครองบังคับบัญชาผู้อื่น ดังมีคำกล่าวเป็นภาษาอังกฤษว่า He who would command must first learn to obey. ซึ่งน่าจะตรงกับคำพังเพยไทยเราที่ว่า “ผู้ที่จะเป็นนายที่ใดได้นั้นจะต้องเป็นบ่าวที่ดีมาก่อน”

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติงานของหัวหน้างานแม้ว่าจะดำเนินงานในด้านบริหารงานดีเพียงไรก็ตาม องค์ประกอบอีกประการหนึ่งซึ่งสำคัญสำหรับหัวหน้างาน ก็คือ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างหัวหน้างานกับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือการมี **Human Relations** ดี ในเรื่องนี้นักบริหารงานหลายท่านได้ให้หลักปฏิบัติสำหรับหัวหน้างานไว้ดังนี้ คือ:—

๑. ให้พระคุณและพระเดชแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา คือ เมื่อทำดีก็ยกย่องชมเชยต่อหน้าคนทั้งหลาย แต่การติอย่าติต่อหน้าคนอื่น และเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำผิดก็ต้องลงโทษตามควรแก่กรณี ดังมีคำกล่าวเปรียบเทียบอยู่ว่า การปฏิบัติงานของหัวหน้างานที่ดีนั้นจะต้องถือของ ๒ สิ่งอยู่ที่มือทั้งสอง คือ มือหนึ่งถือถุงเงินเพื่อให้ความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานดี ส่วนอีกมือหนึ่งถือแส้ เพื่อใช้ในการลงโทษตามควรแก่กรณี

๒. ยอมรับความผิดเห็นและพิจารณาความประสงค์ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสุจริต รอบคอบด้วยเหตุผล

๓. รู้จักวางตนและปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน

๔. ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เข้าพบหรือเข้าหาได้ง่าย

๕. ทำงานและปฏิบัติตนให้สมเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

ศาสตราจารย์ผู้หนึ่งแห่ง National Institute for Human Relations ได้ให้หลักมนุษยสัมพันธ์แก่ผู้บังคับบัญชา โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักซึ่งแกได้ตั้งชื่อว่า SRET Law คำว่า SRET นี้ ก็คือ Security, Reward, Empathy และ Tact คือ แกเอาคำหน้าของแต่ละคำมารวมกัน แยกเป็นดังนี้

S = Security คือ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกมีความมั่นคงในสังคม

R = Reward คือ บำเหน็จความดีความชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตามควรแก่โอกาส

E = Empathy คือ เอาใจเขามาใส่ใจเราบ้าง

T = Tact คือ ทำอะไรต้องแนบเนียนมีไหวพริบ เช่น จะยกย่องผู้ใต้บังคับบัญชาก็ต้องดูให้เหมาะสม มิฉะนั้นจะกลายเป็นยาหอมไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า ถ้าหัวหน้างานทำหน้าที่หรือใช้หน้าที่หนักไปทางบริหารงาน ก็มักจะเข้มงวดกวดขันในระเบียบวินัยมาก ก่อนข้างจะมีคำสั่งข้อบังคับออกใช้มาก ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจจะไม่สบายใจในการทำงาน แต่ถ้าผู้เป็นหัวหน้างานทำหน้าที่หนักไปในทางด้าน **Human Relations** ก็ ย่อมทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมกันทำงานได้ดี ผู้ใต้บังคับบัญชาก็สบายใจ แม้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาอาจเอาใจใส่ในงานน้อยลงไปก็ได้ วิธีที่ดีที่สุดก็คือ หัวหน้างานจะต้องรู้จักใช้วิธีการทั้งสองให้สมดุลย์กัน

โดยสรุปแล้ว วิธีการปฏิบัติหรือการวางตนของหัวหน้างานนั้น ถ้าจะพิจารณาในแง่ทฤษฎีหรือทางวิชาการนั้นก็จะเป็นสิ่งที่พูดได้ง่าย แต่ปัญหามีอยู่ว่าจะทำหรือปฏิบัติได้เพียงใด

อันเป็นปัญหาที่หัวหน้างานมักจะประสบอยู่เสมอ ข้อคิดของอาจารย์ท่านหนึ่งแห่งคณะรัฐ
 ประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ น่าจะเป็นบทสรุปท้ายที่ดีของเรื่องหัวหน้างาน
 ได้ว่า “การที่จะเป็นหัวหน้างานนั้นมิใช่เป็นของง่าย เพราะจะต้องควบคุมบังคับบัญชาคน
 และจะต้องหาทางปรับปรุงงานและใช้คนให้บังเกิดประโยชน์แก่ราชการตามที่มุ่งหมาย ไปรค
 ระลึกคำพังเพยของไทยที่ว่า “จิตมนุษย์นี้ไซ้ร้ ยากแท้หยั่งถึง” และของจีนที่ว่า “ไม่มีอะไร
 ยากเท่าเป็นคน” เป็นคนยังยากถึงเพียงนี้แล้ว การเป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้าคน จะยาก
 ยิ่งสักเพียงไหน”

*My candle burns at both ends,
 .It will not last the night
 But ah! my foes, and oh! my friends
 It has a lovely light.
 —?—*

ชีวิตเหมือนเทียนชัยไหม้สองข้าง
 ไม่ทันแสงดวงวับดับสลาย
 แต่เพื่อนรัก อีกศัตรูผู้มั่งร้าย
 ยามเทียนฉายสีจับตานำภิรมย์

— อมรา เสวตะทัต

PINK CITY

โดย เฉลิม สิงกุล

Rajasthan State ก็คือรัฐหนึ่งใน ๑๗ รัฐของอินเดีย ถ้าอ่านอย่างไทยๆ ก็อ่านว่า "ราชาสถาน" แน่แล้ว แผ่นดินของรัฐนี้เต็มไปด้วยเทือกเขาหินและภูเขาทราย รวมตลอดถึงทะเลทรายด้วย มองไปทางไหนก็เห็นแต่เขากับทราย ผมเองเมื่อยังไม่ได้ไปเห็นมาก็คิดว่า ในเมื่อมันมีแต่ภูเขา มีแต่ทรายพริคไปหมดเช่นนี้ เหตุอันหนึ่งจึงอดริมาตั้งชื่อว่าราชาสถาน แต่เมื่อได้ไปเห็นมาแล้ว กลับเห็นพ้องต้องกันกับเสียที่ว่า ตั้งชื่อ *Rajasthan State* หรือราชาสถานนั้นเด็ดดวงหลาย

ผมออกเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเดลี ที่ ๕ ในวันหนึ่งของเดือนเมษายน ซึ่งอากาศในภูมิภาคนี้ของอินเดียยังไม่ร้อนทึบทึบรายเท่าไหนๆ เวลาตี ๕ เป็นเวลานกพากันเริ่มสปริงร่างตั้งปากร้องเพลงรับฟ้าสว่าง (ขอภัย...จำ) อากาศสดชื่น เย็นสบาย ทางหลวงสาย Delhi-Jaipur ยาว ๒๐๐ ไมล์ พอคิบบอกดี ทางสายนี้เป็นทางที่เยี่ยมมีมีอะไรสะกด เป็นทางเลาะตามไหล่เขาเตี้ยไม่เหมือนทางมหัศจรรย์ อันตรายต่ำเขาสูง ๗-๘๐๐๐ ฟุต ตามเทือกเขาหิมาลัยซึ่งผมเคยนั่งหัวแข็งหือไปมาแล้วหลายคลบ แต่กลับรู้สึกเพลิดเพลินเจริญใจกับความวอกวุ่นชอกแซกจากทางสายนี้มาก ถ้าไม่มีเขาก็ผ่านทะเลทรายและภูเขาทรายซึ่งพุดง่าย ๆ ก็คือกองทรายหิมาส่งคองทั้งป่า ผ่านป่าละเมาะซึ่งสัตว์สี่เท้าขนาบค้อม เช่น กวาง ละมั่ง เดินลัดทางอยู่เสมอ จำพวกนกยูงนั้นไม่ต้องพุดถึง มีทั้งรำแพนและไม่รำแพนกรีกทรายโตกเดี่ยวหรือฝูงท่อม ๆ ไปมาทั้งบนถนนและละเมาะริมทางเล็ก ๆ นกสีสวยซึ่งผมไม่รู้จักชื่อ ถึงคาง มีปรากฏให้เห็นให้เพลิดเพลินอยู่ตลอดสองข้างทาง พาหนะบนถนนสายนี้นอกจากรถยนต์แล้วยังมีช้าง อูฐ เดินผ่านไปมาน่าดู พอเข้าเขต Rajasthan State ก็จะมีซุ้มประตูสองเสาหินใหญ่สูงประมาณ ๕ เมตร บนยอดเสาสองเสานี้เขาทำซ่างสองตัวบ่อเริ่มตั้งไว้เสาะทั่ว อันแสดงสัญลักษณ์ว่า ผมได้ผ่านเข้าไปในผืนแผ่นดินของข้างแล้ว ผ่านมาได้อีกหน่อยผมก็เห็นปราสาทหรือ Fort หรือบ้อมอันใหญ่โตมโหฬารสร้างอยู่บนยอดเขาสูงต่าง ๆ ซ้าย ขวา ไม่ต่ำกว่า ๒๐ แห่ง บ้อมหรือ Fort นี้แต่เดิมเป็นที่อยู่ของพระมหากษัตริย์ตามยุคสมัย

สืบเชื้อสายกันมา สร้างมา ๕๐๐ ปีแล้วก็มี ๘๐๐ ปีแล้วก็มี หรือมากกว่านั้นร่วมพันปีแล้วก็มี แต่ละแห่งมีกำแพงหินล้อมรอบป้องกันข้าศึกโจมตีได้เป็นอย่างดี ผมไม่เห็นมีที่ไหนในเมืองไทยหาบได้ มหาราชจะเสด็จไปไหนก็ไปด้วยช้าง Fort เหล่านี้ผมได้เห็นตามภูเขาสองข้างทาง สถานที่อีกแห่งหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ ที่พักกุสือในป่า ตั้งอยู่ริมทางกลางภูเขาสูงๆ ลากย่นๆ หลายลูก เวลานี้เขาให้เข้าพักแรมกุสือด้วยราคาวันละประมาณ ๖๐ รูปี ตัวอาคารที่พักเป็นอาคารค่อนข้างใหม่ เข้าใจว่าไม่เกิน ๕๐ ปี ใครอยากจะกุสือเป็นๆ ในป่าแท้ๆ ก็ไปที่นั่นได้ พอตกลงกลางคืนตึกๆ เคียนหงายและสังัด เขาจะนำหมอนมาไปทิ้งไว้ข้างกำแพงด้านนอก เสือก็จะพากันมาทั้งกินกันสนุก บางครั้งก็เห็นจะตะปบกินบ้างทะเลาะกันบ้างตามประสาเสือ แต่ผมเห็นว่า กำแพงเตี้ยนิดเดียวแค่คอคนเท่านั้น หากเสือได้กลิ่นอันน่าพิศมัยของผมซึ่งนั่งคอยอยู่ข้างในเกณีนกอยากจะกินผมเข้าบ้าง ก็อาจจะกระโดดข้ามกำแพงเข้าไปกินผมได้ไม่ยาก ผมเลยมีปวรณา

ผมนั่งรถยนต์ด้วยความเพลิดเพลินต่อทิวทัศน์สองข้างทางประมาณ ๔ ชั่วโมงเศษก็บรรลุลู่ Jaipur นครหลวงของ Rajasthan State เมือง Jaipur นี้เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีตึกความบ้านช่องหาด้วยสีชมพูตลอด แม้บ่อนหรือปราสาทราชวังในเมืองซึ่งสร้างมาแต่ตึกดำบรรพ์ก็ทาสีชมพูทั้งนั้น ก็คงจะรักษาสีชมพูเป็นสัญลักษณ์ไว้กระมัง อาคารบ้านเรือนแม้จะสร้างกันอยู่ในสมัยนี้ก็ยังนิยมหรืออาจจะถูกบังคับให้นิยมสีชมพูก็เป็นได้ เขาจึงพากันขนานนามเมือง Jaipur ว่า Pink City หรือนครสีชมพู และก็คำว่า Pur นั้นก็เรียกว่า “บุรี” ของภาษาไทยของเรานั้นแหละ แยกเขาเรียกว่า “ชัยบุรี” ผมก็อยากจะขออ่านเป็นภาษาไทยอีกสักหนเดียวว่า “ไชยบุรี”

Jaipur หรือไชยบุรี เมืองหลวงของ Rajasthan State เป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกสนใจมากแห่งหนึ่ง แม้ว่าบริการในด้านต่างๆ นับตั้งแต่ก้าวแรกที่เหยียบย่างลงสู่พื้นสนามบิน Palam กรุงเดลี จะห่วยสั่นดี แต่วัฒนธรรมโบราณอันวิจิตรพิสดารก็ยังเรียกร้องความสนใจให้ชาวต่างประเทศ และแม้ชาวอินเดียเองพยายามไปชมอยู่เสมอ สิ่งก่อสร้างเก่าๆ สมัย ๕๐๐-๑,๐๐๐ ปีหรือมากกว่านั้นก็ยังคงโดดเด่นรักษาสักดิ์ศรีอยู่ในกลางใจเมืองและนอกเมือง Jaipur หรือ Pink City กังที่ผมได้บรรยายความมาแล้ว ฉะนั้นในเมืองนี้จึงมีไฮเต็ลใหญ่ๆ อยู่หลายสิบ ไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มีที่พัก เสียอย่างเดียวก่อนข้างแพง รู้สึกว่าแพงพอๆ กันกับไฮเต็ลเก่าๆ คร่ำคร่าในเมือง Agra ซึ่ง Tajmahal สุสานบรรลือโลกตั้งอยู่ แรกผมก็ตั้งใจ

ว่าจะพักที่ Rambarg Palace Hotel ซึ่งเป็นวังหินอ่อนขนาดใหญ่โตกว่าพระที่นั่งอนันตสมาคม เห็นจะแก่กว่า เพราะเขาว่าสร้างมาประมาณ ๒๐๐ ปีแล้ว แต่เมื่อสอบถามราคาค่าเช่าตกวัน ละ ๑๐๐ รูปีหรือ ๓๐๐ บาทไทย ผมก็เข่าอ่อน เพราะชื่อก็บอกอยู่แล้ว Rambarg ผมเกรงจะ “ลำบาก” ในการจ่ายก็เลยหันกลับแอบไปพักโฮเต็ลซึ่งเคยเป็นวังเล็กๆ แห่งหนึ่งติดกับ Fort ใหญ่โตกลางเมือง แท้ก็คืนสัปดาห์ละ ๓๕ รูปี พอตกเย็น (แตรล่มมตก) ได้เวลา Tea Time ผมก็หลบออกมาจากโฮเต็ลที่พักไปนั่งบ่อเจียะเต้ราคา ๒.๕๐ รูปี เตะท่าอยู่หน้าสนามหญ้าของ Rambarg Palace Hotel ที่โล่งกับผรั่งๆ ทั้งหลาย

โรงแรมหรือวังเล็กๆ ที่ผมพักอยู่นั้น ผมจดจำชื่อมันได้แม่นยำดีมาก แต่ก็ไม่อยาก เสนอชื่อให้มีมลทิน ทั้งนี้เนื่องจากพอผมชนสัมพันธ์ของผมเข้าห้องพัก แขนผู้จัดการเห็น บุหรี่และน้ำพอร์ดนั้นของผมเข้าแถมไม่พูดไม่จาอะไร ฉวยแก้วไค้ก็ปรีเข้าไปเทน้ำกรวดๆ เอา เองครึ่งแก้ว แล้วก็กรอกเข้าปาก ถอนหายใจเชือก เอาหลังมือปาดริมฝีปากแล้วก็เบีตกระป๋อง บุหรี่ถือวิสาสะหยิบเอาไปสูบ ๑ มวน ทักหูนึงมวน แถมยังขอไม้ขีดจากผมไปต่อบุหรี่อีก จากนั้นก็ตะเบีตผมพริบตบเท้าหันหลังกลับ ผมได้แต่อ้าปากค้างจะสวดให้เจ็บแสบก็นึกไม่ออก พอบ่ายๆ หน้อยย่องกลับมาถามผมว่าจะต้องการกินน้ำชาเวลาเท่าใด คินเนอร์เวลาเท่าใด พอผมบอกเวลาให้แล้วก็รีบลงลานออกไปเพราะตะแคงเห็นผมกระซิบป็นอยู่ในมือแล้วก็เก็กหน้า เป็นผู้ร้ายในหนังทีวีญี่ปุ่นอีกตัว ฉะนั้น ชื่อของโรงแรมนี้แม้จะไพเราะมีคำว่า Villa แดง ห้ายตัวก็อย่าได้เอ๋ยถึงกันดีกว่า

Rajasthan State เป็นดินแดนที่มั่งคั่งที่สุดแห่งหนึ่ง ทรัพยากรธรรมชาตินอกจากจะมีหินไว้ให้สร้างบ้านเรือน ทำถนน ทำกำแพง ทำไม้ และกระทั่งครกและอุปกรณ์ของครก แล้ว ถัดไปก็เป็นจำพวกทองเหลือง เหล็ก สังกะสี หินอ่อนสีต่างๆ ขาวบ้าง ลายบ้าง ประติษฐ์ประคองเป็นรูปอะไรต่ออะไรบ้าง กรอบรูปบ้าง แม้กระทั่งพระพุทธรูปขนาดต่างๆ กัน เรื่อยขึ้นไปถึงบุศราคัมและมรกตราคากะหวัดละ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ รูปี ผมเพลินดูหิน แพงๆ เหล่านี้ ๓-๔ วัน ล้วนแต่รับรองว่า Real Stone ทั้งนี้ แต่ผมก็ไม่แน่ใจว่าจะแท้ หรือเปล่า เพราะยังอยู่เมืองแชนนาก็ยังไม่เชื่อมั่นค้ำพ้อค้ำเชกหนักขึ้น นอกจากนั้น บอกกล่าวกันตรงๆ เสียดีกว่าว่าเงินไม่มี นอกจากทรัพย์ในดินที่ขุดคุ้ยขึ้นมาเจียรนัยกันแล้ว มหาราชในสมัยก่อนๆ ก็รู้สึกว่าจะเก่งกล้าสามารถด้วยกันทุกองค์ เมื่อนำทัพไปต่อสู้ข้าศึกศัตรู เขตแคว้นแดนไหนก็ดูเหมือนชนะรำไปไม่ค่อยแพ้ แล้วก็กอบโกยหรือยึดของมีค่าต่างๆ ที่

ฝ่ายแพ้นี้อยู่นำมาสะสมไว้อย่างท้อพระคลังตามระเบียบ กวาดต้อนประดาเคลยมาสร้างปราสาทบนยอดเขาฟรีๆ ส่วนเสนมก้านั้น นางห้าม ๖ ล ๖ ๖ ล ๖....พูดไปทำไมมีกระเทือนขอบตาเปล่าๆ ชาวอินเดียันได้มีชื่อสท้านไตรภพมานานดึกดำบรรพ์แล้ว ฉะนั้น เมืองนั้นนอกจากจะเป็นเมือง “ทรัพย์ในหิน สิ้นในทราย” แล้วก็ยังจะได้ชื่อว่า “ทรัพย์มิให้ชน คนมิให้ฉก” อีกด้วย

สินค้าที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ มีดแทงเสือ ทำด้วยเหล็ก หนัก รูปร่างเหมือนตะไกรตัดผ้า ยาวสักศอกเห็นจะได้ คนขายเล่าว่าจะแทงส่วนไหนของเสือก็ได้ เลือกได้ตามชอบใจ พอแทงปุ๊บก็ใช้สองมือข้างขวาตะไกรออกให้ปากตะไกรที่เสียบอยู่ในตัวเสืออ้าออกแล้วก็ปักคว้านอย่างแรง ราคาดูเหมือน ๘-๑๐ รูปีอะไรนี่แหละ ความจริงรูปร่างมีดแทงเสือนั้นก็แปลกประหลาดที่อยู่ ก็ก็จะซื้อมาเก็บไว้เป็นที่ระลึก แต่พอคนขายขยันขยอให้ผมซื้อเอาไปแทงเสือเล่น ผมเลยเชยโน เสือในกรงตามสวนสัตว์แท้ๆ ผมไปคุ้ยไวยังเสียวๆ เกิดเคราะห์หามยามชวย มันแหกกรงออกมาขย้าผมเข้าจะว่าอย่างไร.....

ส่วนสัตว์พาหนะนั้นผมเห็นเขาเลี้ยงแกะ อูฐ กันเป็นฝูงๆ นอกจากนั้นก็ยังมี ช้าง ม้า พา วัว ควาย สรุปลแล้วเป็นเมืองที่มั่งคั่งสมบูรณ์ทุกอย่างสมชื่อ แม้กระทั่งน้ำประปาก็ตามอย่าคิดดูหมิ่นว่าอยู่ในทะเลทรายจะกันการน้ำ เพราะน้ำประปาไหลชุ่มช่ำยังกะอะไรดี ช้ำเย็นน้ำสะอาด แล้วก็ตามเชิงเขาต่างๆ ก็มีหนองน้ำขังอยู่ใสแจ้ว

ผมไม่อยากจะลำดับชื่อของปราสาทราชวังต่างๆ ที่มีมากมายหลายแห่งในรัฐนี้ เพราะไม่คิดว่าใครจะสนใจจดจำ แต่หากว่างๆ ลองไปนั่งคุยกับพนักงานของสายการบิน Air India ที่กรุงเทพฯ คุกก็น่าจะได้รับความรู้บ้างเล็กๆ น้อยๆ และเฉพาะ Hawa Mahal ราชวัง ๕ ชั้น สีชมพูอยู่ริมถนนใหญ่กลางนคร Jaipur นี้ มักจะมีรูปประทับไว้บนฝาผนังของที่ทำการสายการบิน Air India ทุกแห่งในโลก ผมเข้าไปดูทะเลรูปไปร้อมหมดแล้ว และประสาทที่ใหญ่ที่สุดของ Jaipur ซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาติดกับตัวเมือง ผมก็ได้ชี้ช้างซึ่งประทับและตกแต่งเทคนิคกัลเลอรียังกับช้างประจำพระองค์ของมหाराชาขึ้นไปชอกแซกมาแล้วด้วยอัตราเหมา ๕๐ รูปี

ส่วนในด้านการศึกษานั้น Rajasthan State ก็มีมหาวิทยาลัยซึ่งมีศาสตร์ให้ศึกษาหลายแขนง นับตั้งแต่แพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ป่าไม้ อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ลงมาถึงเตรียมมหาวิทยาลัยและ High School ซึ่งสอนภาษาอังกฤษ มีนักเรียนไทยเราเคยศึกษาสำเร็จและกำลังศึกษาศาสตร์ต่างๆ เหล่านี้กันหลายคน

สำหรับอาชีพของพลเมืองนั้น ถ้าเป็นในเมืองก็ทำมาค้าขายเช่นเดียวกับเมืองอื่น ๆ ทั่วไป ส่วนชนบทก็มีภูเขาเตี้ย ๆ ภูเขาสูงในสระบุรีหรือเพชรบุรีไว้ให้ทำกินเหลือเพื่อขึ้นเข้าชั้นมาก็ไปสกัดเอามาทำอะไรก็ได้ที่คนนิยมและสามารถแลกเปลี่ยนกับรูปได้ คล่อง ๆ หรือมีฉนั้นก็เลี้ยงสัตว์ ส่วนกิจจะปลูกผักเป็นอาชีพนั้นเห็นจะไม่มีทางเพราะพื้นดินเป็นทะเลทราย แต่ผักเหล่านี้ก็ถูกบรรทุกไปจำหน่ายได้ง่าย ๆ โดยทางรถไฟ ซึ่งเล่นผ่านไปมาวันละหลายเที่ยว หรือทางรถยนต์ซึ่งเป็นทางดีเยี่ยมตลอดทั้งได้กล่าวมาแล้ว ฉะนั้น ประชาชนพลเมืองก็นับว่ามีความสุขกันก็อยู่ เมือง Jaipur เป็นเมืองเอกเมืองหนึ่งถนนหนทางกว้างขวางเป็นตาหมากรุกทั้ง ๆ ที่ได้ตัดมาหลายร้อยปีแล้ว ตึกรามบ้านช่องใหญ่โตสัสมุคศิลปแบบมุสลิมจึงมองไม่เบื่อ เสียอย่างเดียวตามทางเท้าขอบถนนเขาไม่ได้มีไว้ให้คนเดินอย่างเดียว แต่มีไว้ให้เพิงหมาแหงนแบบกะดินตั้งอยู่เป็นตึกรัดไฟหมดอีกด้วย

ทางหลวง และทางรถไฟในประเทศอินเดียนั้น มีเกี่ยวโยงติดต่อกันไปทั่วทั้งประเทศ เราอาจจะโดยสารรถไฟจากกรุงเคลลี--บอมเบย์--มัทราส--กัลกัตตา--เคลลี ซึ่งตั้งอยู่ในด้านต่าง ๆ ของอินเดีย เหมือนขนมเปียกปูนเปีย ๆ ก็ได้ จะลัดสั้นลัดยาวยังงี้ก็ได้ โดยไม่ต้องย้อนกลับไปกลับมา ผมเดินทางไป Jaipur หรือ Pink City ครั้งนี้โดยเส้นทางสาย Delhi--Jaipur ซึ่งมีความยาว ๒๐๐ ไมล์ แต่หากผมจะเดินทางต่อไปยัง Agra เพื่อชม Tajmahal ก็อาจจะเดินทางโดยรถยนต์ต่อไปได้จาก Jaipur ถึง Agra ซึ่งมีความยาวเกือบพอ ๆ กัน คือ ๑๙๒ ไมล์ และวกสู่กรุงเคลลีจาก Agra ซึ่งมีความยาว ๑๕๐ ไมล์ก็ยังได้ ทางทุกสายของเมืองอินเดียนั้นตลอดทั่วประเทศเหมือนโยแมลงมุม จึงหลงได้ง่าย ๆ หากถามใครคนหนึ่ง เขาก็จะบอกให้เราว่าไปทางไหน แต่หากถามใคร ๒ คนยืนอยู่ด้วยกัน คนหนึ่งจะชี้ให้ไปทางนั้น อีกคนหนึ่งจะชี้ให้ไปทางโน้น ความจริงก็ไปได้ทั้งสองทาง แต่จะสั้นยาวแก่ไหนก็ควรจะมีแผนที่ทางหลวงนำติดตัวไปด้วย

สุดท้ายนี้ใครจะขอประทานกราบเรียนว่า มีผู้ต้องการน้ำในแม่น้ำคงคาเพื่อเอาไปทำกระสายยาอยู่ ๒-๓ ราย ขอให้รอผมกลับมาประเทศไทยก่อนจะจัดสรรให้ แต่ขอเตือนว่า น้ำในแม่น้ำคงคาที่ชาวต่างประเทศที่ได้ไปพบเห็นพิธีการฉาปนกิจศพแล้ว ไม่มีใครกล้าดื่ม ฉะนั้น ใครผู้ใดเอาไปดื่มเข้าเกิดเป็นอะไรขึ้นมาผมไม่รู้ด้วย

ปัญหากฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน

ตอบโดย

เสริมสุข โกวิทวานิช	หัวหน้าแผนกระเบียบ	สำนักงาน ก.พ.
ชนะ อินสว่าง	ผู้ช่วยหัวหน้ากอง	กองวินัยและเรื่องราว
สมพงษ์ นิ่มนคร	นิติกรโท	กองระเบียบข้าราชการ
ชัยณรงค์ ละออเนวล	หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่	สำนักงานเลขาธิการ

สำนักงาน ก.พ.

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ลงพิมพ์นามจริง ขอได้โปรดแจ้งความจำนงค์ในจดหมายที่ถามไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ปัญหากฎหมาย

ตอบสมาชิกจังหวัดชัยนาท

ในปี ๒๕๐๘ ผมสอบแข่งขันชั้นตรีได้ และได้รับการบรรจุ ๗๕๐ บาท ต่อมาในต้นปี ๒๕๑๐ ทางกรมเปิดสอบเลื่อนเป็นชั้นโท ผมก็เข้าสอบและสอบได้ในที่ที่มาก แต่ขณะนั้นได้รับเงินเดือนเพียง ๙๐๐ บาท จึงไม่ได้รับการเลื่อนขึ้นเป็นชั้นโท ต่อมาอีกเล็กน้อย ผมสำเร็จปริญญาตรี ทางกรมได้เปิดสอบคัดเลือกผู้ได้ปริญญาวิชาชีพ ผมก็เข้าสอบ ปรากฏว่าสอบได้และได้รับการบรรจุให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ เงินเดือน ๑,๑๕๐ บาท ขณะนั้นผมครบปีแล้ว เงินเดือนได้ผ่านการพิจารณาเป็น ๑,๒๐๐ บาทแล้ว แต่คอยคำสั่งตกเบี่ยงอยู่ จึงอยากจะเรียนถามท่านว่า โดยผลของการสอบชั้นโทก่อนชั้นตรีครั้งหลัง ผมจะมีสิทธิได้เลื่อนเป็นชั้นโทใน ๒-๓ เดือนนี้หรือไม่ บางท่านบอกว่าไม่มีสิทธิ เพราะผลการสอบคัดเลือกครั้งหลังลบล้างผลการสอบชั้นโทของผมไปแล้ว แต่บางท่านก็ว่าเลื่อนได้ ผมชักสงสัย ช่วยกรุณาตอบลงในวารสารด้วย

ตอบ มีสิทธิครับ ผลการสอบครั้งหลังไม่เกี่ยวกับการสอบชั้นโท จึงไม่ลบล้างกันแต่อย่างใด

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๑๗๕

ข้าพเจ้ามีความสงสัยและข้องใจบางประการซึ่งจะขอเรียนถามเป็นข้อๆ ดังนี้ คือ

ถาม (๑) สมมุติว่านาย ก. รับราชการเสมียนพนักงานในจังหวัดหนึ่ง ต่อมาสอบขึ้นตรีได้ และได้รับการบรรจุเป็นชั้นตรีทดลองปฏิบัติราชการในอีกจังหวัดหนึ่ง เมื่อ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๒ แต่นาย ก. ได้เดินทางไปรับตำแหน่งใหม่ เมื่อ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๒ อยากจะทราบว่า การทดลองปฏิบัติราชการไม่น้อยกว่า ๖ เดือนแต่ไม่เกินกว่าหนึ่งปีนั้น ให้เรีบนับตั้งแต่วันบรรจุใช้ใหม่หรือว่าให้เรีบนับตั้งแต่วันไปรับตำแหน่งใหม่

ตอบ การทดลองปฏิบัติราชการเรีบนับตั้งแต่วันที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ไม่ใช่เรีบนับแต่วันออกคำสั่ง

ถาม (๒) ในกรณีดังกล่าว การแต่งตั้งหลังจากทดลองแล้วใครจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยคำแนะนำของหัวหน้าส่วนราชการที่นาย ก. สังกัดอยู่ใช้ใหม่

ตอบ ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี

ถาม (๓) ในการแต่งตั้งเป็นชั้นตรี เมื่อทดลองแล้วนั้น จะต้องทำเป็นคำสั่งใหม่หรือว่าทำเป็นหนังสือธรรมดาโดยแสดงถึงความรู้ ความสามารถของนาย ก. อย่างเดียว

ตอบ ต้องทำเป็นคำสั่งใหม่ ใช้หัวเรื่องคำสั่งว่า “บรรจุและแต่งตั้งข้าราชการ”

ถาม (๔) เมื่อนาย ก. ได้รับแต่งตั้งหลังจากทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้ว ต้องรายงานให้กระทรวงทบวงกรมที่นาย ก. สังกัดทราบเป็นขั้นสุดท้ายใช้ใหม่

ตอบ รายงานส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

ตอบสมาชิกจังหวัดเลย

ถาม (๑) ตำแหน่งผู้ช่วยสหกรณ์จังหวัดหนึ่ง ก.พ. อนุมัติให้เป็นชั้นโท อันกับ ๓ ซึ่งเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๑๐ ผู้ช่วยสหกรณ์จังหวัดคนเก่าได้ขออนุมัติ ก.พ. ขึ้นอันกับเงินเดือนจาก ๒,๐๕๐ บาท เป็น ๒,๒๐๐ บาท ซึ่ง ก.พ. ก็อนุมัติและได้เลื่อนแล้ว ๒,๒๐๐ บาท เป็นอัตราเงินเดือน อันกับ ๓ ของอัตราเงินเดือนเก่า) และตามอัตราเงินเดือนปัจจุบัน

ผู้ช่วยเก่าคนนั้นได้รับเงินเดือนเพิ่มอีก ๑๐๐ บาท เป็น ๒,๓๐๐ บาท แต่เป็นอัตราเงินเดือน
อันดับ ๒

(๒) เมื่อผมซึ่งมีอัตราเงินเดือน ๒,๓๐๐ บาท และขอขึ้นเป็นอันดับ ๓
ขึ้น ๒,๔๕๐ บาท ย้ายมาแทน จะต้องขออนุมัติ ก.พ. อีกหรือไม่ ในเมื่อผู้ช่วยคนที่เคยขอ
อนุมัติ ก.พ. ได้ย้ายไป และมีคนใหม่ขึ้น ๒,๓๐๐ บาท มาแทนก็ย้ายไปแล้วเช่นกัน ผมเพิ่ง
ย้ายมาแทนอีกคนหนึ่งเพื่อขอขึ้นอันดับ ๓

(๓) ผู้ช่วยบางจังหวัดที่ ก.พ. อนุมัติหลักการให้เป็นชั้นโทอันดับ ๓ แล้ว แต่
ผู้มาครองตำแหน่งล้วนเป็นชั้นโท เงินเดือนต่ำไม่ถึงอันดับ ๓ เมื่อผู้ไปดำรงตำแหน่งใหม่
ได้รับเงินเดือนขึ้น ๒,๓๐๐ บาท เช่นนี้ จะต้องขออนุมัติ ก.พ. ใช้อีกหรือไม่

ตอบ ตำแหน่งใดที่ ก.พ. ได้กำหนดอัตราเงินเดือนเป็นชั้นโท อันดับ ๒ ขึ้น ๑,๖๐๐ บาท
หรือชั้นโทอันดับ ๓ ขึ้น ๒,๒๐๐ บาท ตามบัญชีอัตราเงินเดือนเก่าแล้ว ถ้าในปีงบประมาณ
ถัดไป ผู้บังคับบัญชาเจ้าสังกัดจะมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนข้าราชการที่ครองตำแหน่งดังกล่าว
เป็นชั้นโท อันดับขึ้น ๑,๘๐๐ บาท หรือชั้นโท อันดับ ๓ ขึ้น ๒,๔๕๐ บาท ตามบัญชีอัตรา
เงินเดือนใหม่ ก็ให้ดำเนินการได้เองโดยมิต้องขออนุมัติ ก.พ. ให้กำหนดอัตราเงินเดือนเป็น
ชั้นโท อันดับ ๒ หรืออันดับ ๓ อีก ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๔๐๔/ว. ๑๕ ลง
วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๑

ตอบสมาชิกจังหวัดพระนคร

ถาม ผมมีปัญหาคือขอเรียนถามดังนี้คือ ข้าราชการพลเรือนในส่วนกลางผู้หนึ่ง
ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ไปราชการต่างจังหวัด ข้าราชการผู้นั้นได้เดินทางไปปฏิบัติ
หน้าที่ราชการตามที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาแล้วกลับมาทำรายงานการเดินทางไปราชการ
ท้องที่ แสดงรายการเดินทาง ขอเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการทั้งสิ้น ๑๒ วัน แต่
ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบหลักฐานพบว่าความจริงข้าราชการผู้นั้นไปราชการท้องที่เพียง ๗ วัน
เท่านั้น จึงได้สั่งให้ชี้แจง ข้าราชการผู้นั้นทำคำชี้แจงรับว่าตนไปราชการท้องที่เพียง ๗ วัน
แต่เบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางไป ๕ วันจริง พร้อมกับนำเงินที่เบิกเกินไปส่งใช้คืน ทั้งนี้
ผู้บังคับบัญชาจะอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ว่าด้วยการตีความผิด
ที่ปรากฏชัดแจ้ง ข้อ ๒ (๓) สั่งไล่ออกโดยไม่ตั้งกรรมการสอบสวนได้หรือไม่

ตอบ ก่อนอื่นขอทำความเข้าใจก่อนว่าเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการพลเรือนในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งไล่ออกได้โดยไม่ต้องทำการสอบสวนและรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. จังหวัด พิจารณานั้น แม้บทกฎหมายที่ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาในเรื่องนี้ ได้แก่มติตรา ๘๕ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๙ ไม่ใช่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๔๙๗) กฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวเพียงแต่กำหนดว่ากรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจพิจารณาสั่งลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการได้โดยไม่ต้องทำการสอบสวนและรายงาน อ.ก.พ. กระทรวงมีกรณีอะไรบ้างเท่านั้น กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ได้กำหนดกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งไว้ในข้อ ๒ (๓) ว่า “ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้บังคับบัญชา หรือต่อคณะกรรมการสอบสวน.....” กรณีตามบัญชานี้จึงต้องพิจารณาว่าการทุจริตเบิกเบียดเงินเดินทางเท็จเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ การขอเบิกเงินเบียดเงินเดินทางไปราชการนี้ เป็นเรื่องที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้กำหนดให้สิทธิข้าราชการที่เดินทางไปราชการเบิกเบียดเงินเดินทางได้ การขอเบิกเงินเบียดเงินเดินทางจึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หากแต่เป็นเพียงการใช้สิทธิตามที่กฎหมายให้ไว้เท่านั้น ดังนั้นการที่ข้าราชการผู้เดินทางไปราชการทุจริตเบิกเงินค่าเบียดเงินเดินทางเกินกว่าสิทธิที่จะขอเบิกได้ จึงไม่เป็นการกระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อย่างไรก็ตาม การที่ข้าราชการทุจริตฉ้อโกงเงินทางราชการเช่นนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ (ซ) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ อันควรได้รับโทษถึงไล่ออก หรือปลดออก เช่นเกี่ยวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แต่โดยที่การกระทำผิดในกรณีเช่นนี้ ไม่เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้ข้าราชการผู้นั้นจะได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้ทุจริตเบิกเงินเบียดเงินเดินทางเท็จก็ยังไม่เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ผู้บังคับบัญชาจะต้องตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาสอบสวนและรายงาน อ.ก.พ. กระทรวงพิจารณา เห็นสมควรไล่ออก หรือปลดออกจากราชการเสียก่อน จึงจะมีอำนาจสั่งลงโทษดังกล่าวได้

ปัญหาคลัง

ตอบโดย

วิเชียร ไม่เร่ง ร่องอธิบดีกรมบัญชีกลาง

สนิท เกษะศิริ เลขานุการกรม

เฉลิมชัย วสันนท์ นิติกรเอก

วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๑ กองเงินเดือน

แสงอาทิตย์ บุญนาค หัวหน้าแผนก ๑ กองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง

ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะให้ตอบปัญหาคลัง โปรดส่งไปที่
“บรรณาธิการวารสารข้าราชการ” และระบุด้วยว่าให้ตอบใน
วารสารข้าราชการหรือตอบส่วนตัวทางไปรษณีย์ ท่านผู้ใดมีทั้งปัญหา
คลัง ปัญหากฎหมาย หรือปัญหาอื่น ๆ โปรดแยกถามต่างหาก
จากกัน เพื่อให้ได้รับคำตอบที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

ปัญหาคลัง

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๘๐

หนังสือกระทรวงการคลังที่ ก.ค. ๐๕๐๔/๓๘๒๗ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑
เรื่อง การยื่นเรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญ และเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญ ความว่า
“๓. สำหรับผู้ที่ขอยกจากราชการเพราะครบเกษียณอายุนั้น ให้ยื่นเรื่องราวขอรับ
บำเหน็จบำนาญต่อเจ้าสังกัดก่อนออกจากราชการได้เป็นเวลา ๓ เดือน ให้เจ้าสังกัดดำเนินการ
จัดทำเรื่องราวตลอดจนหลักฐานต่างๆ แทนข้าราชการผู้ออกจากราชการเสร็จ แล้วส่งไปยัง
กองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง ก่อนที่ข้าราชการผู้นั้นจะออกจากราชการได้เป็นเวลา
๒ เดือน เพื่อให้กระทรวงการคลังจะได้มีเวลาตรวจสอบและพิจารณาส่งจ่ายได้ทันทีเมื่อออก
จากราชการ”

ผมจึงขอหารือดังนี้

ถาม (๑) นาย ก. จะออกจากราชการครบเกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ยื่นเรื่องราวขอรับบำนาญส่งมากรมเจ้าสังกัด วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๒ ต่อมา วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๒ นาย ก. ได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคภัยไข้เจ็บ และกระทรวงการคลังส่งจ่ายบำนาญไปคลังจังหวัดแล้ว (แต่ยังมีได้เบิกจ่าย เพราะนาย ก. ไม่ได้รายงานตัว เนื่องจากตายไปแล้ว) กรณีเช่นนี้ ทายาทจะต้องทำเรื่องราวใหม่ขอรับบำเหน็จตกทอด ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ เพราะถือว่าการตายของนาย ก. ยังเป็นข้าราชการอยู่ ใช่หรือไม่ครับ เราไม่ใช่ จะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ใช่ครับ

ถาม (๒) เมื่อนาย ก. ตายก่อนเกษียณอายุ (ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒) ทายาทจะได้รับเงินช่วยเหลือเป็นจำนวน ๓ เท่าของอัตราเงินเดือน ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ ใช่หรือไม่ครับ

ตอบ ใช่ครับ

ตอบสมาชิกจังหวัดร้อยเอ็ด

ผมมีเรื่องใคร่จะขอรับคำชี้แจงจากท่านบางประการ คือขณะนี้ผมรับราชการเป็นผู้ช่วยสัตวแพทย์จังหวัด (ชั้นตรี) อัตราเงินเดือน ๑,๔๐๐ บาท อยากจะขอลาออกรับบำนาญแล้วไปเข้ารับราชการทางเทศบาลในตำแหน่งสัตวแพทย์ตรวจเนื้อเทศบาล ในอัตราเงินเดือน ๘๕๐ บาท (ชั้นจัตวา) ผมรับราชการมาแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๕ รวม ๒๗ ปีนี้ ถ้าเอาบำนาญก็ได้เดือนละ ๔๕๒ บาท (ให้พวกเจ้าหน้าที่คลังคิดให้) เมื่อผมเอาบำนาญและไปเอาเงินเดือนใหม่ทางเทศบาลซึ่งเป็นเดือนละ ๘๕๐ บาทเช่นนี้ มีบางท่านชี้แจงว่า ผมจะเอาบำนาญไม่ได้ ต้องเอาบำเหน็จ เพราะบำนาญที่ได้รับบวกกับเงินเดือนใหม่ทางเทศบาลรวมกันแล้วเป็นเดือนละ ๑,๘๐๒ บาท สูงกว่าเงินเดือนใหม่ที่ได้รับ บางท่านก็บอกว่า รับบำนาญได้ เพราะทางเทศบาลไม่ใช่เป็นข้าราชการ เป็นพนักงานเทศบาล และบางท่านก็ว่า พนักงาน-

งานเทศบาลเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งผมยังไม่แน่ใจในเรื่องนี้ จึงใคร่ขอคำชี้แจงในเรื่องนี้ด้วย และขอเรียนถามว่า เมื่อผมลาออกจากราชการสังกัดเดิม (ส้วมแพทย์ กรมปศุสัตว์) ไปเข้าส้วมแพทย์เทศบาล และรับบำนาญ และรับเงินเดือนใหม่ทางเทศบาล (๘๕๐ บาท) เช่นนี้จะขัดข้องหรือไม่ประการใด หรือจะต้องรับบำเหน็จครั้งเดียวเลยจึงจะได้

ตอบ ผู้ที่รับบำนาญอยู่แล้วเข้าทำงานทางเทศบาล ไม่ถูกงดหรือลดบำนาญ เพราะไม่ใช่เป็นการกลับเข้ารับราชการใหม่ตามนัยกฎหมายบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ตอบคุณ ส. ชัยนาท

ถาม (๑) นาย ก. รับราชการเป็นลูกจ้างประจำ อยู่แผนกปกครอง เข้ารับราชการแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๐๗ และได้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๑ เงินเดือนครั้งสุดท้าย ๖๐๐ บาท และระหว่างนาย ก. รับราชการอยู่นี้ก็อยู่ในภูมัยการศึกษด้วย เหตุนี้ นาย ก. จะมีสิทธิขอรับเงินบำเหน็จ ทำขวัญ หรือเงินทดแทนอย่างใดหรือไม่ประการใด ถ้าได้จะคิดเวลาราชการได้กี่ปีกี่เดือน จะรวมทั้งทวีคูณด้วยหรือไม่ เท่าใด

ตอบ นาย ก. มีเวลาทำงาน ๔ ปีเศษ ลาออกโดยไม่มีความผิดใดๆ ไม่มีสิทธิ ได้เงินบำเหน็จลูกจ้าง เพราะมีเวลาทำงานไม่ครบ ๕ ปีบริบูรณ์ และระหว่างใช้ภูมัยการศึกษไม่มีสิทธิได้นับเวลาทวีคูณ เว้นแต่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด จึงจะมีสิทธิได้นับเวลาทวีคูณ

ถาม (๒) การรับเงินดังกล่าวของลูกจ้างประจำนั้น จะเหมือนกับการรับเงินของข้าราชการวิสามัญหรือไม่ เพราะของข้าราชการวิสามัญนั้น รับได้ทุกอย่าง รวมทั้งให้เอาเวลาทวีคูณเข้ารวมด้วย ในการคำนวณบำเหน็จหรือเงินอื่นๆ เหตุนี้ จะเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ขอท่านได้กรุณาตอบเป็นพิเศษด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีสิทธิควรได้รับต่อไป

ตอบ ไม่เหมือนกันครับ เพราะพิจารณาตามระเบียบคนละฉบับเงินบำเหน็จลูกจ้างพิจารณาตามระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จและเงินทำขวัญลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๐๒ ส่วนเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญ พิจารณาตามระเบียบการจ่ายเงินทดแทน ฯ

ตอบสมาชิกจังหวัดพัทลุง

ผมเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๐ ขณะนั้นผมได้รับเงินเดือน ๕๐๐ บาท (ปีงบประมาณ ๒๕๑๓ ได้เลื่อน ๑ ขั้น ขณะนั้นผมเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา) ใครจะขอเรียนถามท่านดังนี้

ถาม (๑) ถ้าผมขอลาออกจากราชการในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๓ ผมจะได้รับเงินบำนาญเดือนละเท่าไร (กรุณาคำนวณวิธีคิดให้ด้วย)

ตอบ ถ้าไม่ใช้ลาออกเพราะเหตุสุขภาพ หรือเหตุสูงอายุ ไม่มีสิทธิได้รับบำนาญ คงมีสิทธิได้รับบำเหน็จ

ถ้ามีสิทธิได้รับบำนาญ จะได้รับประมาณเดือนละ

$$\frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย} \times \text{เวลาราชการ}}{๕๕} = \frac{๕๐๐ \times ๑๔}{๕๕} = ๓๑๐.๙๑ \text{ บาท}$$

ถ้าบำเหน็จจะได้รับประมาณ

$$\begin{aligned} & \frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย} \times \text{เวลาราชการ}}{55} \\ &= ๕๐๐ \times ๑๔ = ๗,๐๐๐ \text{ บาท} \end{aligned}$$

ถาม (๒) ขอทราบอายุราชการตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๓ โดยรวมเวลาราชการทวิคูณที่ใช้กฏอัยการศึกด้วย (ให้แยกอายุราชการปกติ และ เวลาทวิคูณที่ใช้กฏอัยการศึกของแต่ละอย่างด้วย)

ตอบ เวลาปกติประมาณ ๑๒ ปี เวลาทวิคูณประมาณ ๗ ปีครึ่ง

ถาม (๓) สิทธิของข้าราชการบำนาญเป็นต้นว่า เงินค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ก็คงได้รับอยู่ใช่หรือไม่ ถ้าใช่ยังมีสิทธิอื่นๆ สำหรับข้าราชการบำนาญอีกหรือเปล่า ไม่ทราบ

ตอบ มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล สิทธิอื่นๆ ไม่มีครับ

ตอบสมาชิกจังหวัดพระนคร

นาย ก. เริ่มรับราชการครูเทศบาลสามัญ เมื่อ ๑ เมษายน ๒๕๐๖ ถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๐ รวมเวลาราชการปกติ และทวีคูณประมาณ ๗ ปี นาย ก. ได้ลาออกจากจากราชการ (เหตุที่ลาออก) เพื่อประกอบอาชีพอื่น ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๐ โดยไม่ได้รับเงินทดแทนหรือบำเหน็จ เพราะอายุราชการไม่ครบ ๑๐ ปี ต่อมา นาย ก. ได้สอบคัดเลือกเข้ารับราชการเป็นครูองค์การบริหารส่วนจังหวัด บรรจุเมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ รับราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๒ จำเป็นต้องลาออกจากองค์การฯ และรับการบรรจุเข้ารับราชการในกรม ข. ในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๒ (โดยสอบแข่งขันชั้นจิตวาที่ ก.พ. สอบ) เนื่องจากมติที่ประชุม ก.พ. ห้าม ครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดโอนไปสังกัดกรมอื่น มีเวลาราชการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ ปี ๘ เดือน

ถาม (๑) เวลาราชการตอนที่รับราชการอยู่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะนับติดต่อกับเวลาราชการที่กรม ข. เพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญได้หรือไม่ หรือเวลาตอนใดตอนหนึ่งที่กล่าวมาแล้ว จะนับติดต่อกันเพื่อเหตุดังกล่าวได้หรือไม่ จะดำเนินการอย่างไร

ตอบ นับติดต่อกันไม่ได้ครับ เพราะเป็นการลาออกแล้ว

ถาม (๒) ถ้าจะโอนกลับหรือสอบคัดเลือกเข้ารับราชการครูเทศบาล เวลาราชการเทศบาลเดิมกับเวลาราชการใหม่ จะนับติดต่อกันเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญได้หรือไม่ จะดำเนินการอย่างไร

ตอบ ถ้าโอนกลับ เวลาราชการเทศบาลเดิมกับเวลาราชการใหม่ นับติดต่อกันไม่ได้ครับ เพราะต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐

ตอบคุณเชิษรชัย กุลแก้ว

ผมเป็นครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดชั้นจิตวา มีเวลารับราชการรวมทั้งทวีคูณด้วยได้ ๗ ปี ๙ เดือน แล้วผมสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นผู้ช่วยเลขานุการจังหวัดได้ ผมจึงยื่น

ใบลาออกจากตำแหน่งครู ระบุเหตุที่ลาออกว่า เพื่อไปประกอบอาชีพอื่น ผมขอเรียนถาม
ปัญหาดังนี้

ถาม (๑) ผมมีสิทธิรับบำเหน็จหรือไม่ ถ้าไม่มีสิทธิรับบำเหน็จ เพราะเหตุอะไร

ตอบ ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จครับ เพราะมีเวลาราชการไม่ครบ ๑๐ ปีบริบูรณ์

ถาม (๒) มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ บัญญัติว่า “ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณ
บำเหน็จบำนาญไม่ถึงสิบปีบริบูรณ์มีสิทธิได้รับบำเหน็จ” จะใช้สำหรับกรณีใด

ตอบ ใช้สำหรับกรณีที่เข้าเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ. บำเหน็จ
บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐

ถาม (๓) หนังสืออนุมัติให้ลาออกกับคำสั่งบรรจุในตำแหน่งใหม่อยู่ติดกันคนละวัน
แต่ชั้นและอัตราเงินเดือนที่บรรจุใหม่สูงกว่าเดิม ตำแหน่งใหม่ และตำแหน่งเก่ายังคงอยู่ใน
สังกัดเดียวกัน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเดียวกัน จะขอต่ออายุราชการได้หรือไม่ ถ้า
ทำได้จะทำโดยวิธีใด อาศัยกฎหมายอะไร

ตอบ ถ้าลาออกโดยได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ แล้วกลับเข้ารับราชการใหม่
และบอกเลิกรับบำนาญภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันกลับเข้ารับราชการใหม่ โดยทำเป็น
หนังสือลงลายมือชื่อยื่นต่อเจ้าสังกัดเพื่อส่งไปยังกระทรวงมหาดไทย จึงจะมีสิทธินับเวลาติด
ต่อกันได้ ถ้าไม่ได้บอกเลิกรับบำนาญดังกล่าว จะนับเวลาราชการติดต่อกันไม่ได้

